THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
APR 8 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

קומט צום **טאנץ און דעבאטע** צווישן יונגע פועלי-ציון און יאנג דזשודעאנס — „באשטימט אז די לעצטע פאסירונגען אין ארץ ישראל איז צו גונסטן דעם ציוניזם" **זונטאג, דעם 6 אפריל** 8.15 אוונט אין **תלמוד תורה זאל**

זון אויפגאנג — 6.00.
זון אונטערגאנג — 7.03.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט **יעדן טאג**

אידישע וואַרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער: קלאר און מילדער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published **DAILY**

Vol. 20, No. 68. Winnipeg, Fri. April 4, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג פרייטאג ו׳ ניסן תר״ץ.

בריטישע פארפליכטונגען אין ארץ-ישראל מוזן אונטער אלע אומשטענדן דורכגעפירט ווערן, דערקלערט פרעמיער מאקדאנאלד פאר׳ן פארלאמענט

באלדווין און לאיד דזשארדזש דריקן אויס צופרידנהייט מיט פרעמיערס דערקלערונגען

רעגירונג פארנטווארטלאך פאר גרינדונג פון אידישער נאציאנאלער היים און פאר דער פארהיטונג פון די רעכט פון ביידע צדדים, זאגט פרעמיער אין ענטפער אויף באלדווינס אנפראגע וועגן דעם פאלעסטינער באריכט — רעגירונג וועט אנגעמען נויטיקע מיטלען צו פארזיכערן פרידן אין ארץ ישראל

(ספּעציעלע טעלעגראמעס צו „דאס אידישע וואָרט" פון „אינטא")

לאנדאן, אפר. 4 (אינטא). — זיין מאר יעסטעטס רעגירונג וועט אנגיין מיט דער פארוואלטונג פון פאלעסטינע אין אנקלאנג מיט די באדינגונגען פון׳ם מאנדאט, גוטנעהייסן פון׳ם ראט פון פעלקערבונד,— האט פרעמיער מאקדאנאלד דערקלערט אויף נעבטיקער נאכמיטאגדיקער זיצונג פון דעפוטאטן היוז, אין ענטפער אויף עקס-פרעמיער באלדווינס אנפראגע, אויב דער פרעמיער וואלט איצט געמאכט א דערקלערונג וועגן דער רעגירונגס פאליטיק אין פאלעסטינע.

דער פרעמיער האט געזאגט:

"דאס איז אן אינטערנאציאנאלע פארפליכטונג, פון וועלכער עס קאן קיין פראגע ניט זיין פון אפטרעטן. אונטער דן באדינגונגען פון׳ם מאנדאט איז זיין מאיעסטעטס רעגירונג פארנטווארטלאך פאר ארויסהעלפן דער גרינדונג אין פאלעסטינע פון א נאציאנאלער היים פאר׳ן אידישן פאלק, בעת עס ווערט קלאר פארשטאנען, אז גארנישט טאר ניט געטאן ווערן צו פארלעזן די בירגערלאכע רעכט פון די ניט-אידישע געמיינדעס אין פאלעסטינע, אדער די פאליטישע רעכט פון די אידן אין אנדערע לענדער.

"מיר האבן אויף זיך דערמיט גענומען א דאפּעלטע פארנטווארטלאכקייט, — פון איין זייט צום אידישן פאלק, און, פון דער צווייטער זייט, צו די ניט-אידן אין פאלעסטינע. זיין מאיעסטעטס רעגירונג איז פארשטאנען צו פארזיכערן אז אין דער פולסטער מאס ביידע טייל פון דער דעקלאראציע און צו טאן פולע גערעכטיקייט צו אלע טיילן פון דער באפעלקערונג אין פאלעסטינע.

"דאס איז א פארפליכטונג פון וועלכער די רעגירונג וועט ניט אפטרעטן, אין פאר דער דערפילונג פון וועלכער זי וועט אנווענדן אלע מיטלען וואס זי פארמאגט".

ניט צו, אז קאמיסיע האט אי־בערגעטראטן אירע רעכט

דער פרעמיער, באריהרנדיק דער קאמיסיעס באריכט, האט ווייטער געזאגט:

"דער באריכט פון דער שאו קאמיסיע, וואס איז איצט אין די הענט פון די דעפּוטאטן, האט געדעקט א ברייטן פעלד. די קאמיסיע איז באשטימט געווארן, אויסצופארשן די אלדריקע אורזאכן פון די טרוי־עריקע אויסברוכן פון לעצטן אוגוסט און צו רעקאמענדירן מיטלען ווי אויסצומיידן אזעלכע אין דער צוקונפט. באמיענדיק זיך צו דערפילן נעטריי אירע אויפגאבן, האט די קאמיסיע אפנס געפונען פון פאר צו שווער דורכצוציען א שטרייענג ליניע פון אירע אויפגאבן.

"די רעגירונג שטודירט איצט די רע־קאמענדאציעס פון דער קאמיסיע מיט צוועק צו באשעפטיקן זיך מיט די באלדיקע אורזאכן פון די געשעענישן און באר־ווארענען, אז זיי זאלן מער ניט קאנען איבערגעמ׳חזר׳ט ווערן. זי באראט זיך איצט מיט די פאראינטערעסירטע ווערן אין דיסקוסיע פון דעם ענין.

"איך וויל אז עס זאל פארשטאנען ווערן אז דער באריכט דערקאמענדירט די ארגאנ־יזירונג פון געגונגדיקע פּאליציי אפּטייל לונגען צו פארזיכערן ביידערלאכן פרידן אונטער די עקזיסטירנדיקע באדינגונגען" (אפּלאדיסמענטן).

באלדווין און לאיד דזשארדזש דריקן אויס צופרידנהייט

"איך דיינק אז די דערקלערונג וואס דער פרעמיער האט געמאכט", — האט מר. באלדווין געזאגט, — נייט אזוי ווייט ווי מיר קאנען גיין ביי דעם איצטיקן מאר־מענט, און איך גלויב, אז די דערקלערונג וועט אויפגענומען ווערן מיט צופרידנהייט פון׳ם הויז" (אפּלאדיסמענטן).

"איך גלויב", — האט ער ווייטער גע־זאגט, — "אז אין דער געהעריקער צייט, ווען די רעגירונג וועט האבן א געלעגנהייט פאר ווייטערדיקער באראטונג פון דער פראגע, וועט דעם הויז געגעבן ווערן א גע־לעגנהייט די פראגע צו דיסקוטירן".

דער פרעמיער האט דערויף געענטפערט: "דער פאקט איז, אז מיר פיסן איצט אן פארהאנדלונגען מיט אלע פאראינטערע־סירטע צדדים, סיי אין פאלעסטינע, און סיי מיט די וואס זיינען דא און מען קאן זיך דא מיט זיי צוזאמען ריידן. קיין צייט וועט ניט פארלארן גיין צו מאכן פולער די דערקלערונג וואס איך האב אויף דא גע־געבן" (אפּלאדיסמענטן).

מר. לאיד דזשארדזש האט אין נאמען פון דער ליבעראלער פארטיי אויסגעדריקט סאלידאריטעט מיט דעם וואס מר. באלד־ווין האט געזאגט.

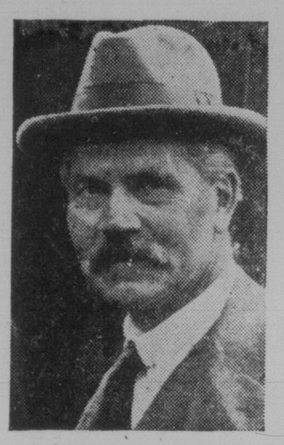

פרעמיער ראמזי מעקדאנאלד

קבלת-פנים פאר פרץ-הירשביין אין פעלעס דעם זונטאג

פרץ הירשביין וועט ביי דער געלעגנ־הייט איבערגעבן א גרוס פון׳ם אידישן לעבן אין סאוועטן פארבאנד, וואו ער האט פארבראכט א ליינגערע צייט אויף זיין רייזע.

עס ווערט דערוואַרטעט א גרויסער עו־לם ביים קבלת-פנים פון׳ם חשוב׳ן גאסט, און אלע זיינען געבעטן צו פארזאמלען זיך אין פאראיס מיט איינלאדונגס קארט־לאך, אז וועלכע מען וועט ניט קאנען אריינגיין. קארטלאך זיינען צו באקומען אין פיפּלס בוקסטאר, אין נעשאנאל בוק סטאר און ביי מיטגלידער פון קולם. גע־זעלשאפט און מוטער־פאראיין פון פרץ שול.

פרץ הירשביין וועט דא האלטן נאך צוויי לעקציעס: דינסטאג, "די נייע סאָ־וועטישע ליטעראטור", און מיטוואך, "ארץ־ישראל"; ביידע אין פרץ־זאל.

א קבלת-פנים פאר אסתר שומיאַ־טשער (פרוי הירשביין) ווערט אראנזשירט פון מוטער־פאראיין פון פרץ־שול אויף דינסטאג, 2.30 ביי־מאג, אין פרץ־זאל.

—(::)—

היינט רעדנער קאנקורס פון פרץ-שול קינדער

די פינאלן פון׳ם יערלאכן רעדנער קאנ־קורס פון די פרץ שול קינדער ווערן דורכ־געפירט היינט, 8.30 אוונט אין פרץ זאל, אין׳ם קאנקורס באטייליקן זיך קינדער פון די קלאסן "1" און פון מיטל־שול. אלע עלטערן און פריינט זיינען איינגעלאדן.

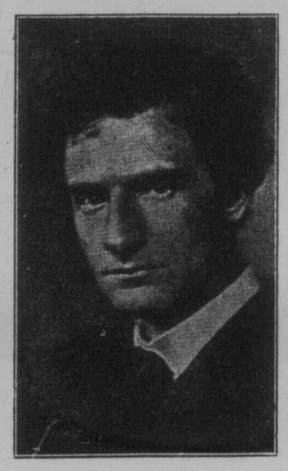

פרץ הירשביין

א גרויסארטיקער קבלת-פנים ווערט אראנזשירט פאר פרץ הירשביין און זיין פרוי, אסתר שומיאטשער, וועלכע קומען פון א אנגער רייזע ארום דער וועלט, — דעם זונטאג, 8.30 אוונט, אין פּע־לעס טעאטער, סעלקירק עווע. דער אוונט ווערט אראנזשירט פון דער איד. קולט. געזעלשאפט, און צווישן אנדערש, וועט דער כאר פון פרץ־שול באטייליקן זיך אינ׳ם פּראגראם.

טויזנטער אידן אין ווייס-רוסלאנד קריגן צוריק זייערע רעכט

„גאטלאזע" פארלאמט צו באנוצן זיך מיט גוואלד-מיטלען אין אנטי-פסח קאמפּיין, און ארומצוגיין איבער די הייזער צו קלייבן רעליגיעזע ארטיקלען

מאסקווע, אפר. 4 (אינטא).— דער צו־ריקקער פון׳ם וואל־רעכט צו אידישע "לי־שענעעס" (רעכטלאזע) גייט אן אויף א גרויסן מאסשטאב אין ווייס-רוסלאנד, וו׳ א רעזולטאט פון דעם רעגירונגס באפעל אז דער רעוויזיע וואס ווערט דורכגעפירט אין שייכות צו דעם עניין, — ווי עס ווערט באריכטעט פון דארטן.

אין מינסק האבן 746 "לישענעעס" גע־וועגדעט זיך מיט אפליקאציעס פאר׳ן צו־ריקקער פון זייער רעכט, און 40 פּראצענט פון זיי זיינען צופרידן געשטעלט געווארן.

אין ווייטעסטער קרייז איז די וואל־קאַ־מיסיע אויפגעלייטט געווארן, ווייל עס איז דערוויזן געווארן, אז זי האט באריבט א סך אידן פון זייערע וואל־רעכט אויף אן אומגעוועזאלכן אופן.

אין שטעטל הארדאק, מינסקער קרייז, זיינען 25 פּראצענט פון דער באפעלקערונג, אמעריקאנער אידן, באריבט געווארן פון זייערע רעכט אן געגונגדיקע אורזאכן. זיי אלע קריגן איצט זייערע רעכט צוריק.

1.200 יונגלייט וועלן אויסגעשיקט ווערן פון ווייס-רוסלאנד אויף ארבעט אין סטאלינגראדער טראקטאר פאבריק, און האלב פון זיי וועלן זיין אידן, — ליט א באפעל פון׳ם ארבעטס קאמיסאריאט.

הויכע באמטע פון׳ם ארבעטס קאמיסא־ריאט האבן היינט דערקלערט, אז פון 750 טויזנט נייע ארבעטער וואס די רעגירונג פלאנט צו באשעפטיקן אין דעם לויפנדי־קען אינדוסטריעלן יאר אין איר אינדוס־טריע, ווערט געזאגט אינ׳ם באַפעל, מוז טראגן א ריין פרייוויליקן באראקטער.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדער

פרייטאג, אפריל 4

צוויטע לעקציע וועגן סאציאליזם ביי יונגנלאכע לינקע פּוע״צ, 8.30 אוונט, אין פרץ אינסט.

מ׳. בלאשטיין ביי ארב. יונגנט קלוב, 8 אוונט, אין פרייהייט טעמפּל.

שבת, אפריל 5

רבי הרוויץ: חומש מיט מפרשים, 4 נ. מ., אין מושב זקנים שול.

זונטאג, אפריל 6

וואלן און פינאלע. באריכט פון מאני־טאבא פרי לאאן, 10.30 פרי, אין 239 מאר־ניטאבא עווע.

הויז צו הויז זאמלונג פאר אידישע שו־לען אין פוילן.

טאנץ פון יוגנט בענעוואלענט קלוב, 8.30 נ. מ. אין פרץ זאל.

אלגעמ. פארזאמ. פון לינקע פּוע״צ, 3 ביי־טאג, אין פרץ זאל.

מאנטאג, אפריל 7

פארזאמ. פון אינדעפּ. פרי לאאן, 8.30 אוונט, אין פרץ זאל.

דינסטאג, אפריל 8

אלגעמ. פארזאמ. פון יונגע פרויען סיס־טערהוד, 2.30 נ. מ., אין י. מ. ה. א. זאל.

דינסטאג, אפריל 15

יערלאכער פסח טיי פון מיטער פאראיין פון פרץ שול ביי מרס. מ. נייטנסאן, 335 סט. דזשאנס עווע., 3 ביז שפעט.

25-סענט טיי פון ליידיס אקז. פון כנסת ישראל שול ביי מרס. רעזניק, 402 באיר עווע., 2.30 ביז שפעט.

"סילווער טי" אין מושב זקנים, 2 ביז 9 אוונט.

מיטוואך, אפריל 16

טיי ביי מרס. בארארדיצקי, 507 אלפּרעד עווענוי, 2.30 ביז שפעט. אויפזיכט פוע״צ פרויען קלוב.

טיי פון מאקראוווער פרויען פאראיין ביי מרס. פעלדמאן, 131 בארארס עווע., 2 ביז 12.

טיי פון ליידיס אקז. פון בית יעקב שול, אין שול.

קוילן ביל אנגענומען אין הויז ביי דריטער פארלעזונג

לאנדאן, אפריל 4.— דער רעגירונגס קוילן ביל, וואס האט ניט איינמאל געדרא־עט מיט א דורכפאל מאקדאנאלדס רעגי־רונג, איז נעכטן אנגענומען געווארן אין הויז מיט 277 שטימען צו 234.

דער ביל איז אנגענומען געווארן א דאנק דעם, וואס די ליבעראלן, וועלכע זיי־נען געווען קעגן אים, האבן באשלאסן צו־ריקצוהאלטן זיך פון צו שטימען, כדי ניט דורכצווארפן די רעגירונג ביי איצטיקן מאמענט.

איידער דער ביל איז אנגענומען געווארן האט עקס-פרעמיער באלדווין נעהאלטן א ווארימע רעדע, פארדאמענדיק דעם ביל.

—(::)—

בעני אדלער קומט אין קווינס טעאטער

מאנטאג, דעם 14טן אפריל (צווייטער טאג פסח) וועלן אויפטרעטן אין קווינס טעאטער פיר נייע שוישפּילער. זיי זיינען: דער גוט באקאנטער אקטיאר, בעני אד־לער, פון לאנדייל טעאטער, שיקאגו; מיכל ראזנבערג, כאראקטער שוישפּילער, געווע־זענער מיטגליד פון מארים שווארץ קונסט טעאטער, ניו-יארק; עליא ראזנטאל, "לי־דינג ליידי" און קלארא מארגאלין, — צו־זאמען מיט די פרעערדיקע איבערגעבליב־נע מיטגלידער פון דער קווינס טעאטער טרופּע.

די ערשטע אויפפירונג וועט אנאנסירט ווערן קומענדיקע וואָך.

—(::)—

יונגע פוע״צ האבן א גאסט פון ניו-יארק

די היגע יונגע פועלי-ציון האבן דא א גאסט פון ניו-יארק אין דער פערזאן פון מ. קאהען, א פארזאמלונג מיט׳ן גאסט ווערט דורכגעפירט דעם זונטאג, אפר. 6טן, 2.30 בייטאג, אין ציון זאל, און אלע פריינט זיינען איינגעלאדן.

איד. סטודענטן אין בוקארעסט ארעס־טירט אויף חשד פון קאמוניזם

בוקארעסט, אפר. 4 (אינטא). — די סיגוראנצא (פּאליטישע פּאליציי) אין אי־בערגעפאלן די אידישע סטודענטישע היים, ארעסטירנדיק אכט סטודענטן פארדעכטיקט אין קאמוניזם. שפּעטער האט זי ועקס פון זיי פריינגעלאזן, אבער די אנדערע צוויי זיינען געבליבן פאר־האלטן.

דער מעדיצינישער סטודענט לוּפּ אלעקסאנדרו איז צע׳ממית׳ט געווארן פון זעקס קוזיסטישע סטודענטן אין אונ׳י־ווערסיטעט.

די מאכט האט באפיילן צו מאכן אן אויספאָרשונג וועגן אן עגלאכן ענין אין יאסי. דארטן זיינען די אידישע סטו־דענטן יאנקו סאלאמאן, דוד סענאל און עליזא גרינשפּאן גע׳ממית׳ט געווארן פון קוזיסטישע סטודענטן אונטער׳ן אויס־רייד, אז איינער פון די סטודענטן האט פארכאפּט א פּלאץ וואס האט באלאנגט צו א קוזיסט.

דער אידישער סטודענט זעליקאוויץ איז אויך צע׳ממית׳ט געווארן אינ׳ם נאציאנאלן טעאטער, אונטער דעם זעלבן אויסרייד, אז ער זאל האבן פארכאפּט אימעצנס פּלאץ.

—(::)—

עסטעוואן שאפט $100 פאר פא־רעסטינער ארבעטער פאנד

עסטעוואן, סאסק., אפר. 4 (פון י. בערגער). — א פארזאמלונג פון דער היי־נער קליינער אידישער קהלה איז אר־רעסירט געווארן אין די אינטערעסן פון דעם געווערקשאפטן קאמפּיין פאר די אר־דישע ארבעטער אין ארץ־ישראל. פון בענדזשעמין בארדען. דער עולם האט וואר־רים געענטפערט טאוף דעם רוף שאפנדיק $100.

רבי לאזארעוו, פאראורטיילט צו צען יאר קאנצענטראציע לאגער

אנדערע קהלה פירער קריגן שווערע שטראפן — קהלה אויפ־געלייזט און אלטע פון מושב זקנים אריבערגעפירט אין ניט־אידישע אנשטאלטן

מאסקווע, אפר. 4 (אינטא).— רבי לאזאריעס, זיינען פארשיקט געווארן אויף פארשיידענע טערמינען.

דער אידישער מושב זקנים וואס איז אויפגעהאלטן געווארן פון דער ליקווידיר־טער לענינגראדער קהלה, האט זיך איצט געשלאסן צוליב מאנגל אין געלט. די אי־דישע זקנים און זקנות, אייניקע פון זיי צו זיבעציק און אכציק יאר אלט, זיינען פאר־טיילט געווארן צווישן די קריסטלאכע היימען פאר אלטע לייט. אייניקע פון זיי זיינען אריבערגעפירט געווארן קיין פסקאוו אין א געוועזענעם מאנאסטיר, צען מייל פון שטאט.

טירט פאר ניט אויספאלגן די קהלה רעגי־לאציעס, זיינען פארשיקט געווארן אויף פארשיידענע טערמינען.

דער אידישער מושב זקנים וואס איז אויפגעהאלטן געווארן פון דער ליקווידיר־טער לענינגראדער קהלה, האט זיך איצט געשלאסן צוליב מאנגל אין געלט. די אי־דישע זקנים און זקנות, אייניקע פון זיי צו זיבעציק און אכציק יאר אלט, זיינען פאר־טיילט געווארן צווישן די קריסטלאכע היימען פאר אלטע לייט. אייניקע פון זיי זיינען אריבערגעפירט געווארן קיין פסקאוו אין א געוועזענעם מאנאסטיר, צען מייל פון שטאט.

פרעמיער קינג דערקלערט, אז רעגי־רונג האט ניט די מאכט איינצופירן ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג

אטאווא, אפר. 4.— אין א צוויי שעה־דיקער רעדע אין הויז, האט פרעמיער קינג געפרואווט קלאר מאכן, אז די פעדעראלע רעגירונג האט ניט די מאכט איינצופירן ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג אין לאנד, ווייל אלע ענינים וואס האבן א שייכות צו סאציאלער געזעצגעבונג גייען אריין לויט דעם בריטיש-נארד-אמעריקאנער אקט אין דער יוריסדיקציע פון די פּראווינצן.

מר. קינג האט גערעדט אין פארבינדונג מיט דעפּוטאט היפס פארשלאג, וואס ער האט געמאכט לעצטן מאנטאג, אז באלדר־קע דרינגענדע מיטלען זאלן אנגענומען ווערן, פאר דער פארלייכטערונג פון דער לאגע פון די ארבעטסלאזע. מר. קינג האט געזאגט, אז די לאגע איז איצט ניט באַ־זונדערס דרינגענד, און אז ארבעטסלאזי־קייט אין דעם ווינטערדיקן סעזאן פון יאר איז אומפארמיידלאך און איז אלעמאל דא.

מר. קינג האט געזאגט, אז ער געפינט עס פאר ניט יושר׳דיק צו פאדערן גייע שטייערן פאר דער פעדעראלער קאסע אין אן ענין, וואס האט צו טאן מיט באזונדע־רע פּראווינצן.

די פאלגנדיקע אפּאזיציאנעלע רעדנער האבן קריטיקירט דעם פרעמיערס באמערי־קונגען און זיינען באשטאנען אויף דעם, אז די ארבעטסלאזיקייט איז ערנסטער ווי דער פרעמיער האט געשילדערט.

—(::)—

איד אנגעקלאגט אין מארד פון צוויי אראבער פאראורטיילט צום טויט

יוסף מזרחי אודפאלי קריגט טויט אורטייל צום צווייטן מאל

ירושלים, אפר. 4 (אינטא).— יוסף מזרח־חי אורפאלי, דער ערשטער איד וואס איז ווען פאראורטיילט געווארן צום טויט אין פאלעסטינע אונטער דער בריטישער הער־שאפט, איז ווידער פאראורטיילט געווארן צום טויט.

זיין ערשטער אורטייל איז בטל געמאכט געווארן לעצטן יאנוואר, און נעכטן איז דורכגעפירט געווארן זיין צווייטער פּרא־צעס, וואס האט ווידער געפירט צו א טויט אורטייל.

דער פּראצעס האט אנגעהאלטן קוים עטוואס מער ווי א טאג. אורפאלי איז גע־ווען אנגעקלאגט אין זיין פארווילקלט אינם מארד פון צוויי אראבער, וועלכע זיינען געטויט געווארן אוגוסט 25טן, ווען די אראבער האבן געמאכט א פארזוך אריינ־צודרינגען קיין תל-אביב פונקט ארום אור־פאלים הויז.

—(::)—

מזל טוב

א זון געבארן צו מר. אין מרס. ברוך ניומאן, 337 מאניטאבא עווענוי. מוטער און קינד אין בעסטן צושטאנד אין דזשע־נעראל האספּיטאל.

קבלת-פנים פון פרץ הירשביין, זונטאג 6 אפריל 8.30 אוונט אין פעלעס טעאטער

א גרוס פון רוסלאנד ביים —

צוויי לעקציעס: דינסטאג און מיטוואך אפריל 8טן און 9טן אין פרץ זאל

אויפזיכט: קולטור געזעלשאפט

אנגעפירט פונ'ם לערער פארבאנד פון די אידישע וועלטלאכע שולן אין וויניפעג

אנדערס נייע היטעלע

(לויט א שוועדיש פאָלקס-מעשה'לע) פון פראנציזיש — ב. סרוצקי.

אמאָל איז געווען א קליין אינגעלע, אנדערס האָט מען אים גערופן. האָט ער געהאט א נייע היטעלע. ביי קיינעם איז ניט געווען אזא היטעלע, וואָס זאָל זיין שענער פאר אנדערס; דאָס דאזיקע היטעלע האָט דאָך איינגעארבעט אנדערס מאמע מיט אירע איינענע הענט, און ווער קאָן עס מאכן בעסער פאר דער מאמען? געווען איז דאָס היטעלע איינגאנצן א רויטס, נאָר דאָס דעניקל איז געווען א גרינס: ניט געסטאיעט קיין רויטע וואָל מער, און דאָס קוטאסל איז געווען א בלויס.

די ברידערלאך און שוועסטערלאך זיינען נאָכגעלאָפן אנדערסן און אָנגעקוואָלן פון זיין היטעלע. אנדערסן האָט דאָס אָבער לחלוטין ניט גערירט. ער האָט אריינגעלייגט די הענט אין די קעשענעס און איז זיך אוועק אויפ'ן שפאציר, און פון גאנצן הארצן באדויערט יעדערן. וואָס האָט ניט פארמאָגט אזא היטעלע. דער ערשטער וועמען ער האָט באגעגנט איז געווען אן ארבעטער וואָס האָט ניט געהאט א וואָגן טארף און פלייסיק אונטערגעשמיצט דאָס פערדל. דער ארבעטער האָט זיך אזוי נידעריק פארנייגט פאר אנדערסן אז ער האָט שיר האלז און נאָקן ניט געבראָכן, נאָר אנדערס איז שנעל דורכגעלאָפן פארביי אים. דאָרט, וואו מען פארקירעוועט ביים שליאך, האָט ער אנגעייאגט דעם שוסטערס זון, לאכסן. לאכס איז שוין געווען א גאנץ היכשער יונג און האָט שוין געטראָגן הויכע שטיוול און געהאלטן א טאשע-מעסערל אין כאָלעוועי. ער האָט פשוט קיין אייג ניט געקענט אראָפנעמען פון היטעלע און זיך איינגעהאלטן ניט געקענט ניט א ריר צו טאָן דאָס בלויע קוטאסל.

— הער נאָר, לאָמיר זיך ביימען! האָט ער געזאָגט, איך וועל דיר געבן מיין טאשן-מעסערל און דו גיב מיר דיין היטעלע. ביי לאכסן איז געווען א פעלטן מעסערל, נאָר דאָס קליינגל איז געווען צעבראָכן אויף האלב, און דאָס קלעצל איז געווען אביסל קאָליע. אנדערס האָט געווארוסט, אז ווער עס האָט א טאשנמעסערל, הייסט שוין כמעט א גרויסער, דאָך קומט עס ניט צו זיין היטעלע, וואָס די מאמע האָט אויסגעארבעט.

— ניין, איך וויל ניט, האָט אנדערס געענטפערט, האָט א נייג געטאָן מיט'ן קאָפּ, זיך אָפּגעזעגנט און איז זיך אוועקגעגאנגען ווייטער.

באלד נאָכדעם האָט אנדערס באגעגנט א שוואכע אלטע פרוי, און זי האָט אזוי נידעריק זיך א בוק געטאָן פאר אים, אז איר קלייד האָט זיך אָנגעבלאָזן ווי א פענכער. זי האָט געזאָגט אנדערסן, אז דאָס היטעלע פאסט אים אזוי, כאָטש נעם ניי צום קייסער אויפ'ן באל.

— און פארוואָס מאקע ניט? האָט אנדערס א טראכט געטאָן, אויב איך בין יאָ אזוי שיין, פארוואָס זאָל איך מאקע ניט צוגיין צום קייסער?

און ער איז אוועק צום קייסערס פאלאין. פאר'ן פאלאין זיינען געשטאנען צוויי גרענאדירן אין בלאנקנדיקע קאסקעס און מיט ביקסן אין די הענט. אז אנדערס איז צוגעקומען, האָבן זיי די ביקסן אָנגעשעטלט אויף אים.

— האלט! ווער גייט? האָט איין גרענאדיר א געשריי געטאָן.

— דאָס בין איך! האָט אנדערס געענטפערט, איך גיי צום קייסער

— מ'טאָר ניט. האָט דער צווייטער גרענאדיר א זאָגט געטאָן און געמאכט א טראָט פאראויס. אהער לאָזט מען אריין נאָר מענשן אין מונדירן.

גראָד אין דער מינוט איז די פרינצעסן ארומגעשפרונגען איבער'ן הויף אָנגעטאָן אין א וויס זיידן קליידל מיט א בלויען באנד. דערזעען אנדערסן לעבן די גרענאדירן איז זי צו זיי צו: — אך, האָט זי געזאָגט, ער טראָגט אויפ'ן קאָפּ אזא שיין היטעלע און דאָס איז אלצאיינס ווי א מונדיר.

און זי האָט גענומען אנדערסן פאר דער האנט און זיך געלאָזט גיין מיט אים איבער די ברייטע מארמאָר טרעפּ. ליינג אים זיינען געשטאנען דאמען און קאוואלירן אויסגעפּוצט אין זייד און סאמעט, און האָבן זיך נידעריק געבוקט פאר זיי. זיי האָבן געזען דאָס היטעלע אויף אנדערסן, און האָבן געדעכנט, עס דאַרף געווויס זיין א פרינץ.

אין סאמע עק פונ'ם גרויסן זאל איז געשטאנען א טיש מיט א סך גאָלדענע בעכערס און קרעדענצן און אויף גרויסע זילבערנע טאצן זיינען געלעגן גאנצע בערג לעקאך און טארט. די פרינצעסן האָט זיך אויסגעזעצט אויף א שטול אונטער א בלויער חופה באפוצט מיט גירלאיאנדעס רויזן, און האָט אויך אנדערסן פארגעלייגט זיך זעצן אויף דער צווייטער גאָלדענער שטול

— איידער דו וועסט זיך אָבער נעמען צום עסן, מוזטו אויסטאָן דאָס היטעלע, האָט די פרינצעסן געזאָגט, און עס געוואָלט ביי אים אראָפּנעמען.

— אָ, איך ווייס ווי אזוי מ'דארף זיצן ביים טיש, האָט אנדערס געענטפערט און שטארק צוגעהאלטן דאָס היטעלע מיט ביידע הענטלאך, ווייל ווער וואָלט אים געקאָנט ערב זיין אז ער וועט עס באקומען צוריק?

— הער נאָר, האָט די פרינצעסן געזאָגט, גיסטו מיר דאָס היטעלע, גיב איך דיר א קוש. די פרינצעסן איז געווען זייער א שיין מיידעלע, אירער א קוש איז געווען א פארגעניגן. אנדערס אָבער וואָלט פאר קיין שום זאך אין דער וועלט ניט אָפּגעגעבן דאָס היטעלע, וואָס די מאמע האָט אים געמאכט. ער האָט א שאָקל געטאָן מיט'ן קאָפּ.

— נו, טאָ ווארט, האָט די פרינצעסן געזאָגט. און האָט אים אָנגעטאָפּט פולע קעשענעס מיט סטרודל, האָט אים אָנגעטאָן אויפ'ן האלז איר שווערע גאָלדענע קייט. דערנאָך האָט זי זיך איינגעבויגן אין אים א קוש געטאָן. ער אָבער האָט זיך נאָך טיפער אריינגעזעצט אין שטול און ניט אראָפּגענומען זיינע הענטלאך פונ'ם היטעלע.

אין דעם האָט זיך די טיר ברייט געעפנט, און דער קייסער איז אריינגעקומען מיט זיין סוויטע, אלע אין בלאנקע מונדירן און אין קאסקעס מיט פעדערן. דער קייסער אליין איז געווען אָנגעטאָן אין א פורפור מאנטל, וואָס איז געווען באדעקט מיט הערמעלין און האָט זיך אים נאָכגעשלעפּט מיט א שלייף איבער דעם דיל. אויפ'ן קאָפּ האָט דער קייסער געטראָגן א גרויסע גאָלדענע קרוין, ווען ער האָט דערזעען אנדערסן אויף דער גאָלדענער שטול, האָט דער קייסער א שמייכל געטאָן: — יאָ, דו האָסט זייער א שיין היטעלע, האָט ער געזאָגט אנדערסן.

— יאָ, האָט אנדערס געענטפערט, די מאמע האָט עס מיר אויסגעארבעט פון דער בעסטער וואָל, און יעדער האָט חשק דאָס אויסנארן ביי מיר.

— נו, אָבער מיט מיר וועסטו זיך געווים ביימען, האָט דער קייסער געזאָגט און אראָפּגענומען פון קאָפּ זיין גרויסע שווערע קרוין. אנדערס האָט דערויף נאָר ניט געענטפערט. ער איז אלץ געזעסן אין צוגעהאלטן מיט ביידע הענטלאך דיר הענטלאך זיין היטעלע, וואָס יעדער האָט חשק געהאט ביי אים דאָס אויסצונארן. נאָר אז דער קעניג מיט דער גאָלדענער קרוין אין דיר הענט איז צוגעגאנגען צו אים געענטער, איז אויף אנדערסן אָנגעפאלן אזא שרעק, וואָס ער האָט נאָך קיינמאָל ניט געפילט. דער קעניג קאָן דאָך טאָן וואָס ער וויל!

מיט איין שפרונג איז אנדערס אראָפּ פון שטול, ער האָט זיך א לאָז געטאָן פייל אויסן בויגן דורך דעם זאל, איבער די טרעפּ, איבער'ן הויף. ער איז געלאָפן אזוי שנעל, אז דער פרינצעסנס קייטעלע האָט זיך אראָפּגעגליטשט פון זיין האלז און אלע שטיקער סטרודל זיינען ארויסגעפאלן פון זיין קעשענע, נאָר זיין היטעלע איז ביי אים געבליבן גאנץ. די גאנצע צייט וואָס ער איז געלאָפן אהיים, האָט ער עס צוגעהאלטן מיט ביידע הענט.

געקומען אהיים, איז ער ארויף גלייך צו דער מאמען אויף די קני און האָט איר דערציילט אלעס וואָס מיט אים האָט פאסירט און ווי מ'איז צוגעשטאנען צו אים, ער זאָל אָפּגעבן זיין היטעלע. די ברידער און שוועסטער זיינען געשטאנען מיט אָפּענע מיילער און געהערט. וואָס ער האָט דערציילט.

נאָר אז דער עלטערער ברודער האָט דערהערט, ווי ער האָט ניט געוואָלט אָפּגעבן דאָס היטעלע אפילו דעם קעניג פאר דער גאָלדענער קרוין, האָט ער געזאָגט, אז אנדערס איז א נאר: א ווערטעלע, ווייל גוטע זאכן וואָלט מען געקאָנט באקומען פאר דער קרוין; אנדערס וואָלט דאמאָלסט געקענט האָבן נאָך א שענער היטעלע, ווי דאָס ערשטע.

אנדערס איז רויט געוואָרן, ווי א צוויק. דאָס איז אים נאָר אויף די געדאנקען ניט ארויפגעקומען. ער האָט זיך אריינגעגראָבן מיט'ן קעפּל אין דער מאמעס אקסל און זי א פרעג געטאָן: — מאמע, איך בין א נאר?

די מאמע האָט אים שטארק צוגעדריקט צו זיך: — ניין, מיין קינד, האָט זי געזאָגט, ווען אפילו דו זאָלסט זיין אָנגעטאָן אין גאָלד און זילבער פון קאָפּ ביז די פיס, וואָלסטו אויך דאמאָלסט ניט אויסגעזעען אזוי שיין ווי איצט אין דיין קליין רויס היטעלע!

כשר לפסח

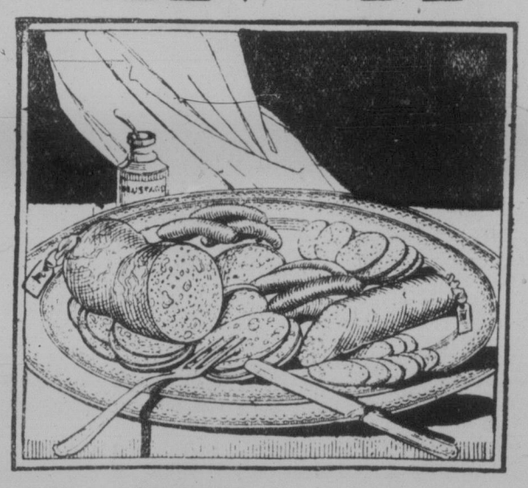

איר קאָנט איצט אָרדערן אלערליי וואורשטן און גערויכער-טע פליישן, פאסטראמאס און ווינערס

כשר לפסח

בהשגחת הרב כהנאוויטש

אלע אונזערע פּראָדוקטן זיינען געמאכט געוואָרן אונטער דעם שטרייענג אויפזיכט פון אונזער ווירדיקן רבי י. י. כהנאוויטש און אונזער שטענדיקן משגיח, רב אהרן וואלף הענדרין

די אלע אויבנדערמאנטע פאקטן גאראנטירן אייך פאר די

פסח'דיקע כשר'ע ארטיקלען

ווען איר קויפט איין אייערע דעליקאטעסן אין סטאָר, פרעגט פאר אונזערע פּראָדוקטן און זעט אז זיי זאָלן האָבן אונזער לייבל מיט דעם גאָווערנמענט סטעמפּ נומ. 37.

אויף יעדן מעג פון די שיקאגא כשר וואורשט דעליקאטעסן געפינט זיך די איינגהענדיקע אונטערשריפט פון רבי י. י. כהנאוויטש און דעם משגיח רב אהרן וואלף הענדרין.

ALL MEATS GOVT. INSPECTED No.-37 UNDER DOM. GOVT. INSPECTION

איר קאָנט ביי אונז אויך קריגן פסח'דיקע שמאלץ

אלע כשר לפסח פּראָדוקטן קאָן מען אויך קריגן אין קאלנארי אין שיקאגא דעליקאטעסן סטאָר, 709 סענעקע סטריט.

CHICAGO KOSHER SAUSAGE MANUFACTURING CO. LTD.

י. אוועראבאך, איינגנטימער

358 FLORA AVE. PHONE 54 015

שאראדעס

שאראדע נומער 26

מיין 1 איז אין ארבעט ניט אין פּוילקייט,
מיין 2 איז אין יעדע און ניט אין רעדע,
מיין 3 איז אין דאך און ניט אין פארמאך,
מיין 4 איז אין ים און ניט אין קאָם,
מיין 5 איז אין שאכט און ניט אין ריח.

שאראדע נומער 27

מיין 1 איז אין הארץ און ניט אין שטארץ,
מיין 2 איז אין יום-טוב און ניט אין וואך,
מיין 3 איז אין מאמע און אויך אין סאמע,
מיין 4 איז אין לאָך און ניט אין שטאך.

יהודית פרידין

שאראדע נומער 28

מיין 1 איז אין פערד און ניט אין קו,
מיין 2 איז אין ארבעט און ניט אין רו,
מיין 3 איז אין ריידן און ניט אין טאָן,
מיין 4 איז אין מילך און ניט אין האָן,
מיין 5 איז אין ערד און ניט אין גראָז,
מיין 6 איז אין ראָב און ניט אין האָז.

לאה וויקער

ריכטיקע ענטפערס אויף די שאראדעס נו. 16, 17, 18, האָט צוגעשיקט לייבל ספרינגמאן (אידענברידיש).

——(::)——

רעטענישן

1. א קינד העלפט די מוטער קוילענען.
2. אין א שטאָל שטייען רויטע קו, קומט אריין א שווארצער אקס און טרייבט ארויס די קו.
3. א ברייטע מוטער, א הויכער פאָטער, א בלינדע טאכטער, א משוגענער איידים און פלינקער אייניקל.
4. א געריכטער וואלד, א פוסטע פעלד, צוויי לאמטערנעס, איין גלאָק, צוויי וועגנס, צוויי שנירלאך מיט גרעט, דער באלעבאס באדט זיך.

——(::)——

קינדער שאפנגען

משה'לע יעגער

ווען משה'לע איז געווען א יאר זעקס, האָט ער געוואָלט זיין א יעגער. גייט ער איינמאָל צו זיין מאמען און פרעגט: "מאמע, קען איך גיין אין וואלד שיסן חיות? " ענטפערט אים די מאמע: "אין וואלד! די חיות וועלן דיך דארט אויפעסען!"

ווען משה'לע האָט דאָס דערהערט, איז ער ארויס א טרויעריקער. ביינאכט, ווען דער זיידע איז געקומען אהיים, האָט משה'לע אים געפרעגט אויב ער וועט אים מאָנען כען א פייל-און-בויגן, ווייל ער וויל גייען שיסן חיות.

האָט דער זיידע געפרעגט א טרוקן צווייגעל צווישן דעם האלץ, ארויסגענומען זיין מעפערל און געמאכט א פייל-און-בויגן. אינדערפרי שפּרינגט משה'לע ארויס פון בעט, טוט זיך אָן, און געשווינד און וואלד אז די מאמע זאָל אים ניט זעען.

גייט שוין משה'לע אין וואלד. דערזעט ער — א העזעלע לויפט.

שטעלט זיך אָפּ דאָס העזעלע און קוקט אויף משה'לען מיט א רחמנות'דיקן בליק. קוקט אויך משה'לע אין דעם העזעלעס אויגן און האָט רחמנות אויף דעם העזעלע. . . .

איז משה'לע געקומען אהיים און געזאָגט, אז ער האָט געזען א העזעלע און צוערשט געוואָלט עס שיסן, אָבער שפּעטער האָט ער געקראָגן אויף דעם רחמנות. און ער האָט עס אָפּגעלאָזן: די מאמע און משה'לעס זיידע האָבן געזאָגט אז ער איז א גוט איינגעלע.

אברהם פּאזין, 8 יאָר אלט.

——(::)——

די מוטער און דאָס קינד

אמאָל, אמאָל איז געווען א ווייבל. איר מאן איז געשטאָרבן ווען זי האָט געבאָרן א שיין מיידעלע. אז דאָס מיידעלע איז געוואָרן דריי יאָר אלט האָט עס אָנגעהויבן צו פאָרשטיין, אז עס האָט קיין טאטן ניט. דאָס מיידעלע האָט אמאָל געזאָגט צו איר מאמען: "האָב איך א טאטן, מאמע?" האָט די מאמע געענטפערט: "ניין." איז דאָס מיידעלע געוואָרן טרויעריק און אָנגעהויבן וויינען. האָט די מאמע געפרעגט: "פאר וואָס וויינסטו?" האָט דאָס מיידעלע געענטפערט, זאָגט די מאמע: "וויין ניט, מיין קינד" און דאָס מיידעלע האָט געפאלגט איר מאמען און זיך געגאנגען שפּילן, און האָט קיינמאָל ניט געקאָנט פארגעסן אז איר טאטן.

אידא קיי, 9 יאָר אלט

——(::)——

בריוו קאסטן

לייבל ראָזנבערג: דיין מעשה'לע "לייבעלע יענער" איז צו שוואך.

ירוחם שוסטער: "דער נס פון ערב-פסח" איז זייער שיין אָנגעשריבן. עס איז אָבער ניט קיין איינגנס. דו האָסט ערגעץ געלייענט. שיק צו עפּעס אנדערש.

סערעלע ליבקינד: דיינע מעשה'לאך "דאָס שלעכטע הינדל" און "ווען איך האָב פארלאָזט די שול" וועלן זיין געדרוקט. דיין רעטעניש וועגן דער ציג איז געווען געדרוקט מיט צוויי וואכן צוריק. דיין מעשה'ע "דער בער" וועט זיין געדרוקט.

ראָכעלע ליבקינד: "ווי איך האָב פאר-לאָזט די שול" וועלן מיר דרוקן.

חיים גאָרדאָן: דיין שאראדע און דיין מעשה'לע "א פאסירונג פון דעם לעצטן הערבסט" וועלן מיר דרוקן.

טעוול דובא: דיין מעשה'לע "דער קלו-גער אינגל" איז צו שוואך.

ראָזע רייעוו: דיין מעשה'ע וועגן "פיר פייגעלאר" וועלן מיר דרוקן.

זויערער מאגן

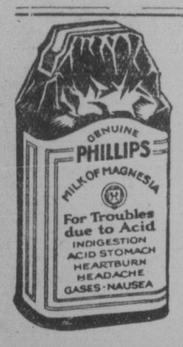

איבערפלוס פון זויערקייט איז די פשוט'ע אורזאך פון אומפארדייאונג. עס פאראורזאכט ווייטיקן און זויער-קייט ארום צוויי שטונדן נאָכ'ן עסן. די שנעלע קארעקציע אין אן אלקאליי וואָס נעטראליזירט זויערקייט. די בעס-טע קארעקציע איז פיליפּס מילק אף מאגנעזיע. עס איז פארבליבן סטאנ-דארד מיט דאקטוירים אין די 50 יאָר זינט עס איז דערפונדן געוואָרן.

איין לעפל פון פיליפּס מילק אף מאגנעזיע נעטראליזירט מאמענטאל א סך מאל איר פארגעס אין זויערקייט. עס איז ניט שעדלאך און טעם'לאָז און עס ארבעט שנעל. איר וועט זיך קיינ-מאָל ניט פארלאָזן אויף גראָבע מעטאָ-דען, איר וועט מער ניט ליידן, ווען איר וועט אויסגעפינען ווי שנעל, ווי אנגע-נעם די דאָזיקע בעסטע מעטאָדע אר-בעט. ביטע לאָזט עס אייך ווייזן — איצט.

זייט זיכער צו באקומען דאָס ריכ-טיקע פיליפּס מילק אף מאגנעזיע צו-געשריבן פון דאקטוירים פאר 50 יאָר צו קארעגירן איבערפלוס זויערקייט. יעדע פלעשל אנטהאלט פולע איינצעל-הייטן — אין אלע דראג סטארס.

ברור דברים והזהרה

מען האָט מיר אויפמערקזאם גע-מאכט אז דער בוטשער פון קארנער מיין און אלפרעד וויל א דערקלערונג. אלזא גיב איך די דערקלערונג. ווייל עס האָט שוין פאסירט אז האלסיילערס האָבן אליין געציינכנט אויף טרפה, אז עס איז כשר, נאָר א ראָנק זייער שריי-בען און איינלייגאכ אין ניט דער-לאָזט געוואָרן אז מען זאָל נכשל ווערן, און אויך ווייל עס פאסירט אפט אז מען פארקויפט ניט קיין כשר'ע שחי-טה, האָב איך מיט דער הילף פון ליי-טיש בוטשערס מתקן געווען דעם טעג מיט דער פאָכמע אום אזעלכע וואָס ווילן עס זאָל זיין הפקר, זאָלן ניט מכשיל זיין דעם עולם. דאָס איז א תקנה פאר אלע בוטשערס און בפרט פאר דעם . . . וועלכער איז געכאפּט געוואָרן מיט טרפות אין צוויי אנצייט יאָר צוריק. און דארום בין איך מחזיר נאָר אמאָל ניט אריינצינעמען אין בוטשער שאָפּ קיין פלייש אז טעמס, און אויך צולוב דעם זעלבן טעם בין איך מחזיר אז קיין בוטשער זאָל ניט קויפן קיין בריסטעטעס פון די שלאכט הייזער, ווייל זיי זיינען עובר און די שיקאגא כשר וועט זיי ניט קויפן.

י. י. כהנאוויטש

איר זאָרגט זיך אומזיסט!

ווענן דער פראנע וואו צו עסן פסח. איר קאָנט באקומען די בעסטע

פסח'דיקע מאָלצייטן

אין

לעווינס כשר דעסטאָראן

47—49 מארטא סט.

בלייבן די סאמע פרישע און בעסטע פּראָדוקטן ווערן גענוצט אין אונ-זערע מאָלצייטן און שטרייענג כשר בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש

לעזטיקע ריינע צימערן פאר געסט מיט דער בעסטער באדיענונג

פאר חתונות, פּארטיעס, באנקעטן און א. וו. האָבן מיר דיינסטע אקאָמאָדייטשאָן מיט א מאנע פלאר פאר 100 פּאָרלאָר

מיר שטעלן צו מאָלצייטן פאר אלע אונטערנעמונגען אויך אויסער אונזער איינענעם פלאץ

Levin's Commercial Kosher Restaurant

47-49 MARTHA ST. PH. 25 219

Reliance Ink

100 פּראָצענט קענערעוו

די טינט אויף וועלכער איר קענט זיך פארלאָזן.

הערט אויף צו ליידען פון פארשטאפונג

פארמיידט עס אויף דיזען אָנגענעמען, גיין, געזונטען אופן

זיין פארזיכטיג מיט די אָפּטע קאָפּ-שמערצען, דאָס געפיל פון גליינדיגקייט, שלעכטען אָטעם און בלאָטען אויס-זעהן.

איב'ן איהר לאָזט עס אזוי אָנגעהן, קען פארשטאָפונג אויך בעתמען אין דער האנט אריין און דער רעזולטאט קען זיין ערנסטע קראנקהייטס.

די קרעפטיגע שטאָפען אין אייער סיס-טעם מוזען באזייטיגט ווערען. קעללאָגג'ס אָל-ברען איז גאָראנטירט דאָס צו טאָן — זיכער, פּאָלקאָם. עס בלייבט צוויי עפּלעפעל טעגליך — אין קראָנישע פאלען, מיט יע-דען מאָלצייט.

דאָקטוירס רעקאָמענדירען קעללאָגג'ס אָל-ברען. ווייל עס איז אָל ברען, ברענגט עס פּאָלקאָמענע רעזולטאטען. פיעל בעסער ווי געוואוינהייט - פארטיענדע דראָגס אדער פּילען וואָס זיינען אָפּט גע-עפעהרליך. קעללאָגג'ס אָל-ברען פארמיידט ניט בלויז און באזייטיגט פארשטאָפונג אויף אן אָנגענעהמען אופן — נאָר עס באזאָרגט אויך אייער בלוט מיט דעם כוי-מיגען אייזען אָנצוהאלטען געזונטען קאָ-ליר אין א שטארקען קערפּער.

גרייט-צום-עסען מיט מילך אָדער קריעם. גשמאק מיט א צולאָג פון פרוכט אָדער האָניג. געבראוכט עס אין געקעכצטן. פאר-שריבען געפינען זיך אויפ'ן פעקעדזש אויף מאָנאָטס אין ברוים. ווערט פארקויפט ביי אלע גראָסערס אין דעם רויטען און גרינעם פעקעדזש. ווערט סערווירט אין האָטעלס און רעסטאָראנטס. געמאכט ביי קעללאָגג אין לאָנדאָן, אנגלעריע. קעל-לאָגג'ס אָל-ברען איז כשר אונטער דער השגחה פון הגדות הרבנים פון מאראנטאָ.

Kellogg's ALL-BRAN

זאמלונג פאר דער ציש"א

דעם זונטאג וועט דער הילפס קאָמיטעט פאר די אידישע שולן אין פּוילן דורכפירן א הויז צו הויז זאמלונג לטובת דער ציש'א אין פּוילן. אט די ארבעט איז א טייל פון דער אלגעמיינער אקציע וואָס ווערט דאָ אָנגעפירט פאר דער ציש"א. די אידישע שולן אין פּוילן לעבן איצט איבער א שווע-רען קריזיס, און יעדער דאָלאר וואָס וועט דאָ געזאמלט ווערן וועט פאר די שולן פון דאָרט זיין א גרויסע הילף. עס ווערט דע-ריבער דערוואַרטעט, אז די זאמלער וועלן אויפגענומען ווערן מיט וואַרימקייט.

כדי די זאמלונג זאָל זיין א דערפאָלג איז נויטיק א גרויסע זאמלערבריגאדע. אלע פריינט, וועלכע ווילן העלפן אין דער ארבעט קענען קומען שבת אונט, 8 אויי-גער אין ביבליאָטעק אדער זונטאג, 9.30 אינדערפרי אין דער ביבליאָטעק פון פּרץ-שול, און זיי וועלן באקומען זייערע דיס-טריקטן.

מילך כשר לפסח

די סט. ענדריוס דיירים

וועט אין פארלויף פון דער וואך פסח צושטעלן צו אירע צאָלרייכע אידישע קליענטן

מילך כשר לפסח

בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש

באשטעלט אייער מילך פאר פסח איצט!

מיר ווינשן אייך אלעמען א פריילאכן פסח

ST. ANDREWS DAIRIES

PHONE 53 693

City Dairy LIMITED

ארדערט מילך כשר לפסח

ארדערט אייער מילך און קרים כ ש ר ל פ ס ח פון אונזער מילך סייל‌סמאן, אדער טעלעפאָנירט 87 647, און איר וועט זיין זיכער אז סיטי דיירי מילך און קרים דעליווערט צו אייך אין פאלליף פון די אכט טעג פסח וועט ניט נאר זיין בלויז כ ש ר, נאָר אין אויך די ריינסטע און רייכסטע מילך וואָס מען קאָן באקומען אין ווייניפּעג און איז שטריינג כשר לפסח לויט'ן אידישן דין.

שטריינג כשר לפסח

City Milk

הכשר פון רבי י. י. כהנאוויטש

איך באשטעטיק אז יערע איינציקע פלעשל פון סיטי מילך און קרים וואָס טראָגט מיין חתימה איז כ ש ר ל פ ס ח לויט'ן אידישן דין, און עס קאָן גענוצט ווערן אין פארלויף פון דער וואך פון פסח אין יערער אידישער הויז.

אונטערגעשריבן:

רבי י. י. כהנאוויטש

CITY DAIRY LIMITED

PHONE 87 647

"דער פאמיליען פלייט זינט 1847"

1847

EIGHTEEN FORTY-SEVEN

אין 1847 ראדזשערס בראס. זילבערפלייט איז פארקערפערט דער גייסט פון דער צייט

1847 ראדזשערס בראס. זילבערווארג האט שטענדיג אויסגעדרוקט דעם גייסט פון דער צייט סיי אין סטייל, סיי אין דעזיין און סיי אין פעטערן, און איז דאריבער שטענדיג פארעכנעט צווישען די זעהר ווערטהפולע חפצים פון הויז. און א חוץ דעם גיט עס אייך צו אן עקסטרא געגום יעדעס מאל ווען מען געברויכט עס, ווייל דאס שעהנקייט ווערט קיין מאל ניט אפגענוצט.

דער גלאנץ פון נייער זילבערווארג קען שטענדיג צוציהען דאס אויג. אבער בלויז די צייט באווייזט די מעלות פון אמת גוטער זילבערפלייט. דער פראכט און גלאנץ און דויערהאפטיגקייט פון 1847 ראדזשערס בראס. זילבערפלייט דויערט כמעט אן אייביגקייט.

1847 ראדזשערס בראס. זילבערפלייט האט גלענצענד אויסגעהאלטען א פראבע פון 83 יאהר. פון איין דור צום צווייטען איז אומגעשטערט פארטגעזעצט געווארען די טראדיציע פון דער הויכער קוואליטי און אייגענארטיגער פראכט פאר וועלכע 1847 ראדזשערס בראס. איז אזוי באוואוסט און באליעבט און שטעהט היינט צו טאג. אויף דער העכסטער שטופע פון פאפולאריטעט.

קויפט א נייעם סעט זילבערווארג פאר פסח. זעהט די פיעלע בא'חן'טע נייע פעטערנס 1847 ראדזשערס בראס. הייסט זיך אויך צייגען דעם לעצטען סטייל גאפעל־מעסער באוואוסט אונטער'ן נאמען „וויאנד". אומעטום וואו גוטע זילבערווארג ווערט פארקויפט, קענט איהר עס באקומען.

א נייע ווארט אין טיש זילבער. די לעצטע שאפונג פון די קינסטלער זילבער־שמידען אונטער דעם אויפזיכט פון 1847 ראדזשערס בראס. איז דער סטייל „וויאנד" (טרייד מארק) גאפעל מעסער. דאס מעסער און דער גאפעל קומען מיט לאנגע הענטלער, און דער קלינג פון מעסער און די שפיצען פון דעם גאפעל זיינען קורצע — באקוועהם צו האלטען אין דער האנט און זעהר מאדערנע. (א פעטענט אפליקיישאן פאר דעם „וויאנד" מעסער איז געמאכט געווארען).

די מאדע איז, אז די־כער, טהעע אדער קאפע סעטס זאלען זיין פון דיזעלבע פעטערנס ווי דאס טיש זילבער. אין 1847 ראדזשערס בראס. קענט איהר באקומען דיזע איינהייטליכקייט. עס איז אויך ראטזאם, אז ווען איהר קויפט א סעט, זאלט איהר קויפען א גרעסערען — מעהר שטיקער — אן עקסטרא גאפעל, מעסער אדער לעפעל איז קיין מאל ניט איבריג.

די פעטערנס אויבען פון די הענטלאך ציינען 6 פרעכטיגע פעטערנס 1847 ראדזשערס בראס. גאפעל־מעסער־לעפעל. פון לינקס צו רעכטס: נומער 1, אמבאסאדאר. נומער 2, אנסעסטראל. נומער 3, סילאוועט נומער 4, לענאקס נומער 5, ארגאזי. נומער 6, אניווערסארי. רופט זיי ביים נאמען — יעדער נאמען האט א באדייטונג.

ניצליכע 1847 ראדזשערס בראס. זילבערפלייט ארטיקלען פאר יעדען הויז
דא ווערט געצייגט א גרייווי באוט און טעצעל, א פלייש דיש, א בעכער, א קאפע פאט, א קריעם פיטשער, א באול פאר וואסער—דאס איז דער ארגאזי פעטערן. איהר קענט דיזעלבע ארטיקלען באקומען אין פילע אנדערע שעהנע פעטערנס.

„די אָריגינעלע ראדזשערס סילווערפלייט" — מאנופעקטשורט פון די אינטערנעשאנאל סילווער קא.

·1847 ROGERS BROS·
SILVERPLATE
INTERNATIONAL SILVER CO.
געמאכט אין קאנאדע

מיר פארקויפן אלע דעזיינס פון 1847 ראדזשערס בראדערס

MITCHELL & COPP
328 Portage Ave., Cor. Hargave
Winnipeg

HENRY BIRKS & SONS LIMITED
1847 ראדזשערס בראדערס סילווער פלייט איז שטענדיק אויף דער אויסשטעלונג אין

איצט אויף דער אויסשטעלונג ביי
Ashdowns
CANADA'S FINEST HARDWARE
קאטלערי דעפארטמענט, מיין פלאר
טעלעפאן 846 244

די טראגישע לעבנס-געשיכטע פון א קעניגין

פון שרגא פיוויש

קעניגין נאטאליע פון סערביע, וועלכע איז, נאך דעם טויט פון איר איינציקן זון געווארן א נאָנע

דער שמיץ מיט א בייטש, וואס א בייזער פורמאן האט פאר כעס געגעבן א נאָנע אין פנים, האט אויפגעדעקט ווער די נאָנע איז. צו אלעמס דערשטוינונג, האט מען אויסגעפונען אז די דאזיקע נאָנע איז די אמאליקע קעניגין נאטאליע, פון סערביע, די אומגליקלאכע קעניגין פון אייראפע, און דאס האט אלעמען דערמאנט אין איר טראגישער געשיכטע.

דער אינצידענט איז פארגעקומען אין פאריז. דער פורמאן האט ברוטאל געשלאגן זיין פערד, און א מחנה מענשן האט זיך ארום אים צוזאמענגעקליבן און צווישן זיי איז אויך געווען די איבנדערמאנטע נאָנע. זי האט זיך געווענדעט צום פורמאן, אפעלירנדיק צו אים, אז ער זאל אויפהערן שלאגן דעם פערד, און אלץ ענטפער האט ער איר געגעבן א שמיץ אין פנים מיט זיין בייטש. דער המון איז אויפגעציטערט געווארן און האט ארונטערגעשלעפט דעם פורמאן פון זיין קארעטע און אים באלד אוועקגעפירט אין פאליציי. די נאָנע איז מיטגעגאנגען. זי האט געבעטן מען זאל ניט זיין צו שטרייננג צום פורמאן, אויב ער וועט זיי צוזאגן אז ער וועט מער ניט שלאגן זיין פערד. דאס האט ער גלייך געטאן און מען האט אים פריי געלאזן.

מען האט דאן געפרעגט די נאָנע ווי זי הייסט, און זי האט אנגעגעבן איר נאמען אלס — "שוועסטער נאטאליע".

איינער א רעפארטער, מיט א חוש פאר סענסאציע, האט באשלאסן נאכצוזוכן אביסל ווייטער. "שוועסטער נאטאליע" האט אים אויסגעזען אביסל צו ראפינירט פאר א געוויינלאכער נאָנע. ער האט איר נאכגעפאלגט ביז איר נאָנען הויז, און דארט האט די נאָנע באשטעטיקט זיין פארדאכט. נאך א פאר פראגן, האט זי פאר אים ארויסגעגעבן אז זי איז די אמאליקע קעניגין נאטאליע פון סערביע. זי האט אבער געבעטן מען זאל זי איבערלאזן אליין מיט אירע זכרונות.

און קעניגין נאטאליע האט א סך זכרונות, אבער זייער ביטערע. איר לעבן איז געווען אזוי גרויזאם, ווי א גריכישע טראגעדיע. אלס א מיידל האט זי געשעמט פאר איינער פון די בארימסטע אייראפייאישע שיינהייטן, און מען האט זי באטראכט פאר א גליקלאכער, ווען זי איז געווארן די כלה פון קעניג מילאן פון סערביע.

אבער איר גליק האט לאנג ניט געדויערט. דער קעניג איז געווען א בייזער און שלעכטער מענש. ער האט זי גרויזאם באהאנדלט און זי האט אים געמוזט פארלאזן. דאן זיינען אויף איר געקומען איין אומגליק נאך דעם צווייטן. איר קינד איז געשטארבן, זי האט פארלוירן איר היים, איר מדינה, איר רייכטום.

דער טויט פון איר באליבטן זון, קעניג אלעקסאנדר איז געווען א טראגעדיע וועלכע האט זי שיעור ניט געטריבן צו משוגעת. דער יונגער קעניג איז צעריסן געווארן אויף שטיקלאך פון אן אויפגערעגטן המון און זיין נאקעטער קערפער איז ארויסגעווארפן געווארן דורך א פענסטער.

קעניגין נאטאליע איז בלויז געווען 16 יאר אלט, ווען זי איז געקומען קיין בעלגראד אלס די כלה פון קעניג מילאן פון סערביע. זי איז געווען די טאכטער פון א רומענישן פירשט, און קעניג מילאן האט געהייראט מיט איר קעגן דעם ווילן פון פאלק. מילאן איין איז געווען א רייצנד שיינער מאן.

שוין אויף זייער "האנימון" האט ער זי גענומען באהאנדלען מיט באזונדערע אכזריות. ער האט זיך באצויגן צו איר ווי א שכור'ער סאלדאט. איר "האנימון" איז פאר איר געווען א גהינום.

איינמאל אין א געוויסן טאג, — דאס איז געווען גלייך נאך איר האנימון — האט זי זיך אנגעטאן אין אירע שענסטע קליידער און אים דערווארטעט. מילאן איז אריין רויכערנדיק א ליולקע. ער האט מיט א שטרייננג, בייזן בליק אפגעמאסטן זיין 16 יאריקע קעניגין און דאן אויסגעשפיגן לעבן אירע פיס.

דאס איינציקע קינד פון דער דאזיקער הייראט, איז געווען דער מאן, וועלכער איז שפעטער געווארן קעניג אלעקסאנדער. ער האט זיך אויפגעפירט פונקט אזוי סקאנדאליעז און ברוטאל ווי זיין פאטער. ער האט געפירט טויזנט ליבעס און האט געענדיקט מיט דעם, וואס ער האט געהייראט מיט דער מיטל־יעריקער אלמנה פון א קליינעם באאמטן. ער האט זי געמאכט פאר זיין אפיציעלער קעניגין.

דאס הויף לעבן איז געווען פארבונדן מיט כשוף און כשוף־מאכערס — נאך ערגערע ווי ראספוטין און זיין קליקע אין דעם רוסישן הויף.

פערצן יאר נאך איר חתונה איז נאטאליע ארויסגעווארפן געווארן פון איר קעניגלאכן פאלאץ. א געט'ע איז זי איצט געווען, — דאס האט קעניג מילאן געטאן לויט דעם פארלאנג פון זיין לעצטער געליבטער, ארטהעמיסיע קריסטיק, די טאכטער פון א גריכישן האלץ־סוחר.

נאטאליע איז דאן אנטלאפן פון סערביע, מיט איר איינציקן זון אלעקסאנדער, אויך באוואוסט אלס סאשא. סאשא האט שוין דאמאלט ווען ער איז נאך געווען גאנץ יונג, ארויסגעוויזן די סמנים פון פארדארבנקייט, וואס האבן שפעטער, ווען ער איז געווען קעניג אלעקסאנדער, פון אים געמאכט דעם ערגסטן פארהאסטן מאן אין דער וועלט. אבער פאר זיין מוטער איז ער אלע מאל געבליבן אלץ דער זעלבער קליינער סאשא.

אנג אבער האט זי ניט געהאלטן סאשאן מיט זיך. מיט עטלאכע טעג שפעטער, נאכדעם ווי מען האט זי ארויסגעטריבן פון פאלאץ, האט מען מיט גוואלד אוועקגעריסן סאשא'ן פון איר און אים אוועקגעפירט צו זיין פאטער.

נאכ'ן אפ'גט'ן די קעניגין, האט קעניג מילאן זיך אפגעזאגט פונ'ם טראן. אויך דאס האט ער געטאן לויט דעם פארלאנג פון זיין מעטרעסע, וועלכע האט אים דערצו צוגערעדט, כדי ער זאל קאנען הייראטן מיט איר. מילאן האט אבער עס קיינמאל ניט געטאן.

ווען מילאן איז ארונטער, איז סאשא ארויף אויף דעם טראן, און ער איז געווארן דער איינגל קעניג פון סערביע.

ווען סאשא, אדער אלעקסאנדער, איז אלט געווארן 18 יאר איז ער געפארן באזוכן זיין מוטער אין פראנקרייך. דארט האט ער זיך געטראפן מיט אן אלמנה אין די מיטעלע יארן. ער האט זיך אין איר פארליבט ביז איבער די אויערן, און זי האט אים געצוואונגען צו הייראטן מיט איר. זי איז געווען קעניגין דראגא. דערמיט אבער איז דער בעכער פון קעניגין נאטאליעס ליידן געווארן אביסל איבערפול.

דראגא איז געווען פונקט אזוי ברוטאל און פארדארבן ווי איר מאן, קעניג אלעקסאנדער. זי האט אויפגערעגט דאס פאלק מיט איר אויפפירונג, און עס איז אין דעם לאנד אויפגעוואקסן א שטארקע רעוואלוציאנערע באוועגונג. ס'האבן זיך געפינען מענשען וואס האבן איינגעזען, אז דער איינציקער וועג צו באפרייען דאס לאנד פון די דאזיקע הערשער, איז געווען — זיי ביידע אפצוראמען פון וועג.

איינמאל אין א מיטן ביינאכט האבן רעוואלוציאנערן, צוזאמען מיט סאלדאטן זיך אריינגעריסן אין פאלאץ, מען האט ניט געוואלט גלאט דערשיסן דאס קעניגלאכע פאר־פאלק, די רעוואלוציאנערן האבן געוואלט דורכלעכערן זייערע קערפערס מיט שווערדן.

די טירן פון דעם קעניגלאכן אפארטמענט זיינען אויפגעריסן געווארן מיט דינאמיט, די עקספלאזיע האט צעשטערט די עלעקטרישע באלייכטונג און אריינגעווארפן דעם גאנצן פאלאץ אין א פינסטערניש. די רעוואלוציאנערן האבן אנגעצונדן ליכט און אריינגעבראכן זיך אין דעם קעניגלאכן שלאף־צימער. דאס קעניגלאכע פאר־פאלק איז אין א ווילדן שרעק ארומגעלאפן איבערן צימער. די סאלדאטן האבן זיך געלאזט נאך זיי מיט שווערדן אין די הענט. די סאלדאטן אין זייער צארן האבן צעבראכן דאס מעבל און צעריסן גאר די קליידער אויף שטיקלאך.

דער קעניג און קעניגין זיינען ענדלאך געפאקט געווארן אין א קליידער שאפע. די מערדער האבן זיך א לאז געטאן צו זיי, זיי אנגעכאפט און געשניטן אויף רעכטס און לינקס. מען האט ארונטערגעריסן די קליידער פון זיי און זיך נוקם געווען אין זייערע נאקעטע קערפערס מיט א שרעקלאכער ווילדקייט. מען האט זיי צעשניטן אויף שטיקער.

מען האט די צעהאקטע קערפערס דאן גענומען און ארויסגעווארפן דורך א פענסטער, און זיי געלאזט דארט ליגן.

די דאזיקע טראגעדיע איז געווען מער, וויפיל די אומגליקלאכע מוטער־קעניגין פון סערביע האט געקאנט פארטראגן. זי האט דערפון צוזאמענגעבראכן. ווען זי איז געקומען צו זיך, האט זי באשלאסן צו ווערן א נאָנע. היינט לעבט זי האבנדיק אין זינען בלויז צוויי זאכן: — צו פארגעבן און צו פארגעסן.

זי האט אים פארראטן, ווייל ער איז געווארן א קריפל אין דער מלחמה

האט ער זי דערשאסן און איז דערנאך אראפ פון זינען

פון י. ראזמאן

ניט אין דעם ווייטן רוסלאנד, אדער אין א פארווארפענער פראווינץ פון איטאליע האט דער דאזיקער טרויעריקער פאקט פאסירט, נאר אין אונזער ציוויליזירטער אמעריקע איז דאס געשעען מיט וואסערע 14-15 יאר צוריק, בעת דער וועלט קריג האט נאך געבושעוועט מיט זיין גאנצער מאכט און גרויזאמקייט און בלוט האט זיך געגאסן ווי וואסער אויף די פארשיידענע שלאכטפעלדער.

און פאסירט האט דאס אין א קליין שטעטל, אין סאמע צענטער פון די קוילען מינען, — אבער לאמיר ניט פארלויפן דעם וועג און איבערגעבן די געשיכטע מיט אלע איינצעלהייטן.

אנטאני קרוגליאק, א פאליאק, וועלכער האט גע־ארבעט אין א קוילן־מינע, ניט ווייט פון דער שטעטל, וואו ער האט געוואוינט מיט זיינע עלטערן, איז צוגענומען געווארן אין דער אמעריקאנער ארמיי, און איז אפגעשיקט געווארן קיין פראנקרייך מיט אנדערע אמעריקאנער סאלדאטן. קרוגליאק איז דאמאלסט אלט געווען ניט מער ווי צוויי און צוואנציק יאר, ווען מען האט אים אפגעשיקט קיין אויסלאנד. געווען איז ער א געזונטער חברה מאן, האט זיך אליין געריסן צו גיין דינען, ניט אכטנדיק, וואס זיין כלה, א מיידל פון פוילישע עלטערן אין יענעם שטעטל האט זיך ביי אים געבעטן, ער זאל מיט איר הייראטן און פארשפארן אין דער מלחמה. קרוגליאק האט אפילו ניט געוואלט הערן פון דעם און ער האט דערקלערט, אז ער וויל ניט זיין קיין "סלעקער", ער וויל ניט, מען זאל פון אים לאכען און איז אוועק. און איידער ער האט פארלאזן זיין שטעטל, האט ער אנגעזאגט זיין כלה, אז זי זאל אויף אים ווארטן, ווייל ער וועט זיכער זיך צוריקקערן א געזונטער און זיי וועלן דאן הייראטן.

מיט א יאר שפעטער האבן קרוגליאקס עלטערן דערהאלטן פון זייער זון א בריוו, אז אין איינער פון די שלאכטן, אין וועלכער ער האט זיך באטייליקט, האט א שראפנעל ביי אים ארונטערגעריסן דעם ליקן פוס און מען האט עס געמוזט ארונטערשניידן ביז אריבער דער קני. אין דעם דאזיקן בריוו האט ער אויך געבעטן זיין מיידל, אז זי זאל ניט קוקן, וואס ער איז א קריפל, און זי זאל ווארטן, ביז ער וועט קומען און זיי וועלן הייראטן. ווען ער וועט קומען אהיים.

האט ער ניט געשריבן און מער האט מען פון אים ניט געהערט, ביז די טראגעדיע האט זיך אפגעשפילט.

קרוגליאק'ס מיידל האט אבער זיך ניט געוואלט רעכענען וואס איר חתן האט פארגאסן זיין בלוט פאר זיין פאטערלאנד, וואס ער איז א העלד. אין אירע אויגן איז ער איצט געווען ניט מער ווי א קריפל, אן אומבאהעלפלאכע באשעפעניש, וואס גייט אויף קראטשעס און וועט ניט קאנען פארדינען אפילו אויף א לעבן צו מאכן. גלייך נאכדעם ווי זי האט זיך וועגן דעם דערוואוסט, האט זי געשלאסן באקאנטשאפט מיט אן אנדער יונגערמאן, און ניט ווענדיק לאנג ווארטן, האט זי פאר אים געהייראט.

א וואך שפעטער, נאכדעם ווי קרוגליאק'ס מיידל האט געהייראט, איז שפעט אין אוונט נעגאנגען איבער די איינזאמע גאסן פון יענער שטעטל א יונגערמאן א קריפל· טראגנדיק א קליינעם פעקעלע אויף זיינע פלייצעס און האט זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטן. דאס איז געווען אונזער באקאנטער קרוגליאק, דער געוועזענער געזונטער יונג, וועמען די מלחמה האט פארוואנדלט אין א קאליקע.. קרוגליאק האט זיך, דערנענטערנדיק צו זיין שטעטל, דערוואוסט ווי אזוי זיין געליבטע האט אים פארראטן. אין הארצן האט ביי אים געקאכט ווי אין א קעסל, די אויגן זיינען ביי אים געווען פארלאפן מיט בלוט און אין זיין רעכטער האנט האט ער שטייף געהאלטן א רעוואלווער.

קרוגליאק איז ניט געגאנגען צו דער הויז פון זיינע עלטערן, נאר צו זיין געוועזענער כלה. צוקומענדיק שטילערהייד אהין, האט ער דורכ'ן פענסטער באמערקט ווי זי איז געזעסן לעבן איר מאן און זי האט זיך צוגעהערט צו זיינע רייד. מער געדיינקט ער גארנישט וואס עס איז געשעען. אווטאמאטיש האט ער ארויסגעכאפט דעם רעוואלווער, האט זיך א רגע געציל־עוועט און ער האט אויסגעשאסן. עס האט זיך דערהערט א געשריי און אלץ איז געווען פאראיבער. די יונגע פרוי איז געפאלן א טויטע. גלייך נאכדעם האט ער דעם רעוואלווער אויסגעדרייט קעגן זיך און ער האט אויסגעשאסן. ער איז אבער בלויז פארוואונדעט געווארן. די קויל האט ניט געטראפן אין ציל און ער איז געבליבן לעבן.

מען האט אים דערנאך אפגעפירט אין א האספיטאל, וואו מען האט אים געהיילט, ביז די וואונד האט זיך פארהיילט. ער איז אבער ניט פראצעסירט געווארן, ווייל די דאקטוירים האבן אים דערקלערט, אז ער איז אראפ פון זינען און ער וועט שוין קיינמאל ניט קומען צו זיך. קרוגליאק געפינט זיך איצט אין אן אסיילום פאר אומקורירבארע גייסטיק־קראנקע.

FALCONER'S

HARDWARE LIMITED FURNITURE

SELKIRK and ANDREWS — Phones: 51 157 and 57 065

ליווינג רום סעט $38.95

—אן ארויסצייגנדיקער ווערט וואס מיר קאנען ניט פארשפרעכן צו געבן נאכאמאל פאר א לאנגער צייט. שטארק געבויט אויף הארדוואר פריימס מיט שווערע אפאלסטערד ספרינג בעף אין סיט. געדעקט מיט רייכע מאגיזט און פרעכטיקן דזשעקוארד וועלוור אין שיינער קאליר קאמבינאציע. צוויי שטיק קאמפליט. עקסטרא ספעשל _____ $38.95

—איר קאנט דא אויך שפארן אויף יעדן סטייל טשעסטערפילד—

אייניקע ספעציעלע ארטיקלען פאר פסח

גרויסע ענעמל דיש פענס ___ 38ס.	קלאווער ליף, בלויז קאפס ___ 5ס.
ענעמל פודינג פענס _____ 15ס.	קלאווער ליף קאפס און סאוסערס _____ 10ס.
ענעמל סאוס פענס _____ 15ס.	טיי גלעזער _____ 5ס.
ענעמל קרינגלע _____ 15ס.	בראנפן גלעזער _____ 5ס.
דעקאריטע קאפס און סאוסערס _____ 15ס.	23 שטיק טיי סעטס _____ $1.98
פלאר מאפס און א קווארט פלעשל אויל _____ $1.00	ברידזש לאמפן _____ $1.95

זעט אונז וועגן אייער לינאָלעאום

די תלמוד תורה

(שלוס פון זייט 7)

טיקט זיך די ת"ת אין א "באדד" פון דיר רעקטארן וועלכע זיינען ניט נאר פייאיק צו דער ארבעט, נאר וועלכע וועלן אויך ארבעטן — און אט דא איז דער סוד פון דעם גאנצן ענין — די מערהייט פון די דירעקטארן זיינען ניט געווען סאי ניט פאסיק פאר דער ארבעט, און סאי ניט איבערגעגעבן געווען. איך וויל ניט באשולדיקן און קריטיקירן, דאס וואס עס איז אויעק, אבער מיר מוזן עס נעמען אין אנבאטראכט אום צו פארבעסערן די לאגע אין דער צוקונפט. כדי מיר זאלן קאנען אנגיין מיט דעם למוד אין דער ת"ת ווי געהעריק, און צו דער זעלבער צייט צופרידנשטעלן די באדערפענישן פון דער צייט, מוזן די פירער זיין פייאיקע פערזאנען, וועלכע זיינען איבערגעגעבן מיט לייב און לעבן צו דער אינסטיטוציע און צו דער ארבעט. עס איז אבער אוממעגלאך אז אזעלכע זאלן אויסגעקליבן ווערן פון א גענעראלער פארזאמלונג, אום צו באקומען די פערזאנען מיט מען זייער פארזיכטיק זיי אויסקלייבן פון שטאט, און עס זיינען ב"ה דא אין ווייניגע געגנד אזעלכע, ווען מען קאן זיי נאר פאראינטערעסירן אין דער ארבעט. אט דאס וואלט איך געראטן דער איצטיקער "באדד אף דירעקטארס" — צייכנט אן א צעטל פון פראמינענטע פערזאנען, וועלכע זיינען פייאיק צו דער ארבעט, מאנכע פון זיי פאר פינאנציעלע צוועקן, און די איבעריקע צו פארהאנדלען חנוך אין אדמיניסטראציע — און אט דעם צעטעל דערלאנגט צו די מיטגלידער פון ת"ת, דערקלערנדיק זיי, אז דאס איז דער איינציקער אויסוועג פון אלע צרות.

די תלמוד־תורה שטייט איצט אויף א פיל בעסערן פינאנציעלן באדן ווי אין פריערדיקע יארן, און דאס פראבלעם פון הכנסה און שכר־למוד, און א. וו. וועט אין קאן געלייזט ווערן.

מיר טארן ניט זיין געפאלן ביי זיך — די לאגע איז ניט קריטיש. אלעס אין וואס מען נוטיקט זיך איז א שטארקע האנט, און א שטארקערער מוח, און נאך א שטארקערער ווילן, און אלעס וועט זיין ווי געוואונשן.

עס איז אוממעגלאך אין א קורצן אר־טיקל צו לייזן אזא פראבלעם. איך האף אבער, אז די וואס זיינען פאראינטערעסירט אין דער תלמוד־תורה, וועלן זעען און פארשטיין די סיטואציע, און מיט־ארבעטן מיט די פירער אום צו לייזן די שוועריקייטן — און איך פארהאף אז די דירעקטארן וועלן האבן גענוג מוט, צו נעמען דעם שריט וואס איך ווייז אן, און צו פארלאנגען פון דער שטאט געוויסע פערזענלאכקייטן אין דער נייער "באדד" וועלכע דארף באלד דערוויילט ווערן — און דאן, און נאר דאן, בין איך זיכער אז די תלמוד־תורה, און דורך איר, אונזער ווייניגער אידישע סביבה, וועט שטיין פעסט. און זיין א צירונג פאר מערב קאנאדע וכל ישראל.

א געשפרעך צווישן א שדכן און א בעטשלאר

שדכן: — וויפיל איז דער שיעור צו זיין סינגעל?

בחור: — וואס גייט אייך אין לעבן מיך צו פארשלייערן?

שדכן: — ס'איז קיין תכלית ניט צו לעבן ווי א טרעמפ.

בחור: — שדכנות פארדינען ווילט איר.

שדכן: — שוין באלד ביי דיר מער שיך צעריסן ווי די שדכנות געלט וועט באטרעפן.

בחור: — איך צווינג אייך?

שדכן: — פאר אידישע באיעס און מיידלאך זיינען קיין מאנאסטירן ניט פאראן, סוף בחור און סוף מיידל לחופה . . .

בחור: — וואס דארף איך הייראטן, ס'איז מיר דען שלעכט אזוי?

שדכן: ס'איז א בראדיאגעש לעבן.

בחור: —וואס דארף איך צרות אויף מיין קאפ. אזוי בין איך מיר א פרייער פויגל, קיינער מישט זיך ניט אין מיינע ביזנעס, נעמט ניט צו מיין "פעידע" און זאגט ניט קיין דעות. ווען איך קום, וואו איך גיי, וואס איך טו . . .

שדכן: — אז מען איז א מאן קאן מען נאך דער הייראט אויך זיין א פאלנער פויגעל . . .

בחור: — ס'רעדט זיך אזוי.

שדכן: — מיט וואס איז מען געבונדען אז מען איז פארהייראט. וואס־זשע די ווייב קוקט אין טעפל וואס מען טוט, ווען זי איז אין דערהיים און ער איז אין אפיס, אין קלוב, אין שאפ, אדער אין גאס? . . .

בחור: — מאכט מען אמאל א לחיים מיט א גוטן ברודער איז מען באלד ביים ווייב א שכור, מאכט מען א פינאקל, איז מען ביי איר אן אויסוואורף, ווארט זי מיט דער קאשטעלקע אויף דיר, זי איז דער בעל הבית אין דער מאן האט קיין רעכט ניט צו לעבן . . .

שדכן: — טא, ווער הייסט דעם מאן זיין א לעקיש און א לעמשקע. ווערט מען אליין דער בעל הבית . . .

בחור: —ס'איז גרינג צו זאגן — ווערט מען . . .

שדכן: — זייער גרינג.

בחור: — אדרבה, לאזט הערן.

שדכן: — מען לאזט זי געמבלען, שכור'ן גאנצע נעכט, זיך ארומשלעפן ביז אין טאג אריין מיט אנדערע מענער, און ווען זי קומט מיט'ן טאג גלייך אהיים ווערט מען בעל־הבית און מען שרייט דאן אויף איר . . . . — פארשטייסט?

בחור: —אויב אזוי בלייב איך בעל הבית און וועל ניט הייראטן . . . .

געשווירן

פארשווינדן איבער א נאכט

"א סך געשווירן אויפ'ן האלז. דאקטאר האט געזאגט שניידן. געפרואווט — "סוטהא־סאלווא" צוערשט; די געשווירן זיינען פארשוואונדן געווארן איבער א נאכט.". סי. טי. סקאט. "סוטהא־סאלווא" שטעלט אף דעם ווייטיק אין מינוט; געשווירן פארשווינדן אין עטלאכע שעה. ביי אלע דראגיסטן.

דריי מאכטן ריידן זיך צוזאמען ווענן א פלאטן אפמאך

לאנדאן, אפר. 3. — די אמעריקאנער דעלעגאציע האט דא היינט אפיציעל אנאנסירט, אז די דעלעגאטן פון די פאר־אייניקטע שטאטן, ענגלאנד און יאפאן איז געלונגען צוזאמענריידן זיך ווענן א פלאטן אפמאך.

ווי דער באריכט לויטעט, איז דער אפ־נאך ניט קיין זיג פאר וועלכן ס'איז צה, נאר א ווישר'דיקער אויסגלייך צווישן אלע צדדים.

די דעטאלן פון'ם אפמאך וועלן איצט אויסגעארבעט ווערן פון א ספעציעלער סוב־קאמיסיע, און וועלכער יעדער צד איז פארטראטן מיט צוויי דעלעגאטן.

גרויסער סייל

פון דעם

קריסטי גרענט סטאק

גייט נאך אן אין פולן שוואונג אין

476 סעלקירק עוועניו

קארנער סעלקירק און פאוערס

אנטקעגן דער אלטער וויי. עם. סי. איי. געביידע

בלויז אייניקע פון אונזערע צאלרייכע גרויסע בארגענס

ספעשל סייל אויף מענערשע און באיס קעפס

א גרויסע קוואנטיטעט אין אלע שייכס און סייזעס

צו זייער רעדוצירטע פרייזן

אויך

מענערשע און באיס הויזן

א גרויסער אסארטמענט צו זייער נידעריקע פרייזן

די דאזיקע קעפס און פענטס זיינען געמאנופעקטשורט ביי דער

ניו יארק ברענד קעפ און פענטס מאנופעקטשורינג קא.

ווייניפעג

באיס סוטס און פענטס

גרויסער אויסוואל פון סוטס געמאכט אין דאבל ברעסטעד סטייל פון טונ־קעלע און ליכטיקע, דויערהאפטע טווירס. רעג. ביז $12. **$6.95** צו פארקויפן צו _____

מענערשע סוטס און אווערקאוטס

פון א סך סטיילס, פעטערנס, שיידס און מאטעריאלן, מיר האבן אלע סייזעס אין דעם לאט און גענוג צוצי־פאסן דעם געשמאק און פאקעט פון יערן מאן.

מיר קאנען ניט פארצייכענען די פרייזן, אבער מיר גאראנטירן אוועק־צוגעבן זיי צו אזעלכע פרייזן וואס קאנען אין ערגעץ ניט געגעבן ווערן.

מענערשע דרעס שוירטס

אין איידעלע סטרייפס. אייניקע האנ־דען צוגענייטע קאלערס, אנדערע — אפגעזונדערטע. אלע סייזעס אין דעם לאט. רעגולאר ביז $3.00. פאר _ **98c**

מענערשע דרעס זאקן

געמאכט אין אסארטעד פענסי קאלי־רען צוצופאסן. יעדן יונגעמאנס גע־שמאק. צו אפראמען צו _____ **49c**

9 סענט א פאר. 6 פאר פאר

אונזער שיך דעפארטמענט

שיך צוצופאסן יעדער פוס און פאסנד פאר יעדער אנגעלעגנהייט. נעמאכט ביי די בעסטע אמעריקאנער און קא־נאדער מאנופעקטשורערס — צו זיי־ער נידעריקע פרייזן.

לייזדים סילק דרעסעס, געמאכט נאך דער לעצטער מאדע. גרויסער אויס־וואל פון די שענסטע קאלירן. רעגו־לאר ווערט $12.50. אויפן סייל _____ **$3.95**

אנדערע סילק דרעסעס געמאכט פון שווערן סילק קריפ און קרייבעק סאר־טין. רעגולאר $15.00. אויפן סייל _____ **$5.95**

ליידיס ספרינג קאוטס

ווערן פארקויפט אויף 50 סענט צום דאלאר.

500 ליידיס העטס, אין די בעסטע שיידס און שייפס. רעגולאר פרייז $3.95. אויפן סייל _____ **98c**

רעגולאר $5.95. אויפן סייל _____ **$1.49**

פרויען סילק זאקן, פול פעשאנד. רע־גולאר $1.75. אויפן סייל _____ **98c**

ליידיס ווערדי זאקן

געמאכט פון גוטע קאטאנס אין אלע נייסטע שיידס. צו אפראמען צו _____ **19c**

ליידיס לינדזשערי

אייגשליסנדיק אונטערוועש, וועסטס, נייטנאוגס, סליפס, בלומערס, פאר־דזשאמעס און א. וו. געמאכט פון רייאנס אין אלע שיידס און פארשיי־דענע סטיילס. גאראנטירט צו א סך נידעריקערע פרייזן ווי איר קאנט ער־געיר אנדערשט קויפן.

פרויען און קינדערשע שיך

וועלן אויספארקויפט ווערן אויף 50 סענט צום דאלאר

CHRISTIE GRANT'S

476 SELKIRK AVENUE

(Opposite the old Y.M.C.A. Building, Cor. Powers)

ספעשל פאר נעקסטער וואך

עס איז בלויז אין וואך צו פסח

ליידיס איווניגג גאונס

רעגולאר $2.00. דריי קלינד און געפרעסט _____ **$1.25**

פליטינג עקסטרא

טאקסידא סוטס

דריי קלינד און געפרעסט _____ **$1.25**

גערייניקט — מיר זיינען די איינציקע אין שטאט וואס קאנען אנבאטן צו אייך דריי קלינינג אין וועלכער עס ווערט ניט גענוצט קיין "קאוסטיק סאדא" און צוליב דעם ווערן אלע אייערע קליידער געדויערן ליינגער.

אלע אייערע זאכן וואס איר גיט אונז צו רייניקן זיינען פארזיכערט קעגן פייער און גנבה

מיר מאכן אלע דייאינג און קלייניג פון אלע אנדערע גארמענטס צו ריזאנאיבל פרייזן

ספעציעלע אויפמערקזאמקייט געגעבן צו קאנטרי ארדערס

טעלעפאנירט אונז און אונזער דרייווער וועט צו אייך קומען

JAMES DYE WORKS LIMITED

PHONES: 37 176, 3 LINES — 201 117, 2 LINES

72 MARION ST., NORWOOD

SHERBROOKE AND WOLSELEY

ווען איר וועט פארברייגגען מיט אייערע פאמיליעס

פסח אוונט

און איר וועט זיך דערמאנען אן איר האט ניט אריינגעשיקט אין

מושב זקנים

פאר פסח

וועט אייך געווים פארדריסן. דארום געפינען מיר פאר נויטיק צו דערמאנען אייך, אז עס איז נאר געבליבן

איין וואך צו פסח

און מיר נויטיקן זיך אין

מצות, אייער און עופות

ווינשנדיק אלע אידן א כשר'ן און פריילאכן פסח,

באדד אף דירעקטארס פון מושב זקנים,

א. גרינבערג, פרעזידענט

צו וואס זארגן!

אונזער ספעשל פאר פסח ליידיס און מע־נעדשע העטס גערייניקט און געבלאקט — 50ס.

ריזאנאיבל פרייזן אויף אלע אנדערע קליינינג א ן דייאינג

טעלעפאנירט 37 061 4 ליינס

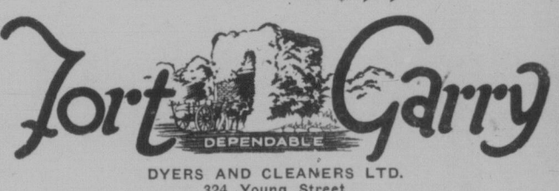

DYERS AND CLEANERS LTD.

324 Young Street

ספעציעלע אויפמערקזאמקייט צו קאנטרי ארדערס.

ס. ס. קרעזגי סטאר

368 פארטעדזש עוועניו

וואונדערבארע ווערטן

ספעשל פאר פסח

10%

דיסקאונט אויף אלע ארדערס פון $5.00 און איבער ביז דעם 12טן אפריל.

קראקערי און גלאזווארג

ספעשל ווערטן

קאפעס 6 באר _____	25c
קלאווער ליף קאפעס און סאוסערס, ביידע פאר _____	10c
פלייש און זופ טעפער א שטיק _____	10c
גרויסע סאלאד טעלער יעדער _____	15c
בראנפן און ווייז גלעזער _____	5c און 10c
טיי גלעזער _____	5c
2 פאר _____ 15 און 10 סענט	
ספעציעלער איינקויף אויף שיינע "רינגד" אפטיק סטעמווער ווייז, שערבערט און נאכרעטס. א שטיק _____	10c
א סך אנדערע ווערטן און גלאזווארג צו זייע רנידעריקע פרייזן	

גרויסע ספעשלס אויף אלומינום

סאוס פענס זייערס מיט פיסלאה פרייאינג פענס, קייק פענס, מיקסינג באולס, א שטיק _____ **25c**

לאזט ניט דורך דעם בארגען

זילבערווארג

וואונדערבארע ווערטן

טיי לעפעלאר 2 פאר _____	15 און 10c
מעסערס, גאפלען און טיש לעפל, א שטיק ___	15c
א סך אנדערע גוטע ווערטן פון וואס אויסצוקלייבן	

א גרויסער סטאק פון ענעמלווער און קיטשן כלים צו נידעריקע פרייזן

ספעציעלער איינקויף

פון מענערשע און באיס געקטייס, א שטיק _____	25c
מענערשע זאקן, א פאר _____	25c

ספעציעלע ווערטן

ליידיס רייאן זאקן א פאר _____	50c
ליידיס מערסיריזד זאקן, א פאר _____	25c
קינדערשע זאקן, א פאר _____	30c

א גרויסער אסארטמענט פון ליידיס, מענערשע און קינדערשע זאקן אין אלע שיידס און סייזעס

טייבל אויל קלאט, 48 אינטש ברייט, א יארד ___	40c
א סך פעטערנס פאר אייער אויסוואל וואס ווערן באשיינען אייער קיטשן טיש.	
שיין געמאכטע ליידיס ראבערנע פארטיבער, א שטיק _____	25c
אין פארשיידענע שיינע שיידס און פעטערנס.	

מיר האלטן אין סטאק בלויז הויך־קלאסיקע סחורות צו זייער נידעריקע פרייזן

מיר דעליווערן אלע ארדערס פון $2.00 און העכער

קומט פאר פרי און קריגט דעם בעסטן אויסוואל

S. S. KRESGE STORE

368 PORTAGE AVENUE

געשמאקע סאלאדא קוואליטעט—איז א ניט־קאסטבארער לוקסוס

"SALADA" TEA

'פריש פון די גערטנער'

וועגן מצות אין א"י

דער ציוניסטישער אפיס האט נאר וואס באקומען א בריוו פון טאראנטא, וואס מעלדעט, אז דורך דעם וואס דער פא־טער פון מר. ס. קראניק איז געשטארבן האט מען פארשפעטיקט מיט דער ארויס־שיקונג פון די ארץ־ישראל מצות, אבער זיי זיינען שוין אפגעשיקט געווארן און וועלן אנקומען קיין ווייניפעג, אפריל דעם זיבעטן.

עס ווערט אויך באריכטעט, אז דער ציוניסטישער אפיס איז ניט פאראנט־ווארטלאך פאר די מצות וואס זוערן פאר־קויפט פון בוקוואלד ווי "פרישע" מצות. די מצות וואס דער ציוניסטישער אפיס האט נאר וואס באשטעלט, זיינען איינגע־פאקעוועט אין באקסלאך פון איין פונט, און אויף יעדער באקס אין דייטלאך אנ־געשריבן, אז זיי זיינען געבאקן געווארן פאר תר"ץ — ד. ה. פאר 1930. און בלויז א גאנץ באנרעניצטע קוואנטיטעט פון די דאזיקע מצות איז באצוינן געווארן. זאל יעדער איינער זיין פארזיכטיק וואס ער קויפט — און זאל ער ניט באשולדיקן דעם ציוניסטישן אפיס אויב ער וועט ניט באקומען די ריכטיקע פרישע ארץ־ישראל מצות.

פייסע קריקלאוו ע"ה

צו אונזערע פריינט מר. און מרס. קריקלאוו און דער גאנצער פאמיליע, דריקן מיר אויס אונ־זער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער שווערן פארלוסט. מיר זוינ־שען זיי אלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

גוד פעלאוס לארזש

מיט געבוינענע קעפ שטייען מיר פאר דעם פרישן קבר פון אונזער פלוגלונג פארשטארבע־נעם

פרינט קעסאף

מיר פילן מיט דעם גרויסן צער פון זיין פרוי און טעכטער און מיר טרויערן מיט זיי צוזאמען. מיר ווינשן זיי צו געפינען זייער טרייסט אין דער ווייטערדיקער טעטיקייט פון "איקאר".

מיט מיטלייד געפיל,

ווייניפעגער איקאר קאמ.

W. G. Furnival

אפהאלסטערינג

פארניטשור פארריכט

קארפעטס גערייניקט

טעלעפאן 31 960

310 and 312 COLONY STREET

PHONE 31 960

מצבות

אונזערע עקספערטן וועלן דעזיינען מצבות און מאנומענטן לויט אייערע איינענע באשרייבונגען. אונזערע פריי־זען זיינען זייער מעסיקע.

ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE CO. Limited

10702-101st ST. EDMONTON

וואנצן און קאקראוטשעס

פארניכטעט. ארבעט גארענטירט

CHARLES RIESS & CO.

376 Colony St. Phone 33 529

אן אדווערטייזמענט אין דאס איד. וואָרט ברייגגט רעזולטאטן

האָנאָר ראָל קאָל קאמפּייז

פון מערב קאנאדער בית־יתומים

זונטאג, 27־טן אפריל

יתומים טאג איבער גאנץ מערב קאנאדע

יערע אידישע פרוי איז אויפגעפארערט צו ביישטייערן אמווייניגסטנס

איין דאָלאָר

צום בית יתומים

אום צו אפצאלן די חובות, כדי דער אנשטאלט זאל קאנען אנגיין אימגעשטערט מיט דער ארבעט

פערצן טויזנט דאָלאר זיינען נויטיק

די פרויען ארגאניזאציעס פון ווינניפעג האבן באשלאסן צו מאכן דעם דאָ־זיקן ערן־רוף צו דער אידישער פרוי פון ווינניפעג און מערב קאנאדע. זעקס טויזנט דאלאר איז דער חלק וואס די פרויען האבן אויף זיך גענומען צו שאפן

אידישע פרוען! רופט זיך אָפּ אייער הילף איז דרינגענד נויטיק

ליידיס סאָסייטי פון מערב קאנאדער בית יתומים

THE WHISKY DE LUXE

McCallum's Perfection BLEND Scots Whisky

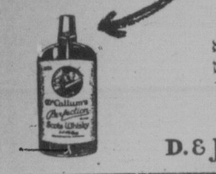

פון גאראנטירטן עלטער, ריינ־קייט און שמארקייט, איז דיס־טיליזירט, געמישט און געבאַ־טעלט אין סקאטלאנד און ווערט פארקויפט איבער דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט.

זינט 1807 האט זיך איר באריהמייט אלס א בראנפן פון קוואליטעט און ווערט פארשפרייט און ס'האלט שטענדיק אין איין וואקסן.

אין 26 אונס. און 40 אונס. פלעשלאך

D. & J. McCallum Ltd., Edinburgh (Scotland)

אין שטראם פון לעבן

שפאנענדער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין אמעריקע
פון דר. ל. כ—ן

(פארטזעצונג)

רוטי האט דערווייל איר האנט איר ארויסגעריסן פון זיינער, צוגע'גנב'עט זיך פון הינטן מיט שטילע, קעצישע טריט צו איר פאטער, וועלכער האט דארט געקוקט האלב בייז און האלב פארוואונדערט אויף עני'ן; זי האט מיט ביידע הענט פאר־שטעלט זיינע אויגן און האט ארויסגע־מיאקעט, ווי א קליין קעצעלע:

—מי־אר־או ! . . .

רובינטשיק האט גלייך אויסגעשריען:

— רוטי !

— העלא פאפ ! — האט זי זיך אנ־גערופן און באפרייט זיינע אויגן.

ער האט זיך אומגעדרייט צו איר און איר א כאפ געטאן צו זיך, ווי א קליין קינד.

— מיין בייבי ! — האט ער גערעדט און נעגלעט איר דעם קאפ, און דער גאנ־צער פנים זיינער איז געווען איין ליכטי־קער שמייכל — ווען ביזטו געקומען ?

— ניט לאנג, פאפ . . .

— פארוואס האט מען מיר ניט אנגע־זאגט ? דו זעעסט אויס גוט, מיין קיגד! דאס האסטו אזוי געמיאקעט, ווי א קע־צעלע ? און דערפאר האבן זיי אזוי גע־לאכט ?

רובינטשיק האט זיך איצט אליין גוט־מוטיק צעלאכט.

—וואס זאגסטו, דזשאזעף ? ווי גע־פעלט דיר מיין מוזינקע ? — האט ער יענער מינוט מיט וועלכער דערוואקסענע זיך א קער געטאן צו ראבינס'ן מיט התפעלות.

ראבינס האט ניט געענטפערט, נאר ער האט א קוק געטאן אויף רוטי'ן מיט א פארטראכטן שמייכל.

רוטי האט מיט אירע ברענענדיקע אוי־גען אויפגעכאפט זיין בליק און זי האט זיך שטיפעריש צעלאכט און א פארוואס.

— דו בעט זי, וועט זי דיר נאך אפ־מאלן דיין בילד אויך — האט רובינ־טשיק גערעדט ווייטער — ניט אמת, ביי־בי ?

— אויב ער וועט באצאלן — האט רוטי געענטפערט.

— צוויי באקס קענדי, איינע פאר מיר און דער פאמיליע — און די אנדערע.. פאר עני'ן — האט רוטי ווידער גע־זאגט.

— ניט מער ? — האט ראבינס זיך אנגערופן.

— און א בוקעט בלומען פון די שנע־סטע — איין בלום פאר מיר און די אי־בעריקע פאר עני'ן — האט רוטי ווידער געזאגט.

— אפשר נאך עפעס ? — האט ראבינס זיך גוטמוטיק צעלאכט.

— נאך עפעס ? עני — האט רוטי זיך דאן א קער געטאן צו איר שוועסטער, וועלכע איז איצט געשטאנען לעבן ראַ־בינס'ן און האט געקוקט אויף רוטי'ן מיט

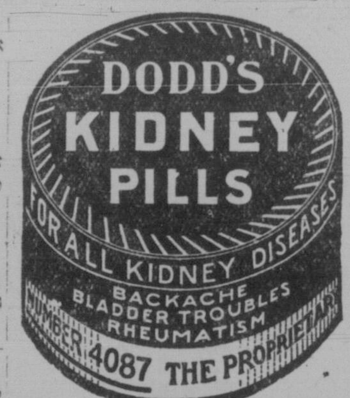

[illegible]
THE DODDS MEDICINE CO. LTD.
Toronto 2, Ont.

קוקן געוויינלאך אויף ליבע און נאכגעבנע־בענע קינדער.

— וואס נאך וואלסטו געוואלט פון דיין דזשאו'ן ? טראכט עפעס אויס עני.

— עני האט זיך צעלאכט :

— און דו קאנסט ניט ?

רובינטשיק האט זיך אריינגעמישט :

— נו, בייבי, נו ! טו טאקע א טראכט. ווייז וואס פאר א קאפ דו האסט.

רוטי האט א ווײַלע געטראכט. דאן האט זי זיך א כאפ געטאן :

— איך האב עס ! ער מוז דיר צו־זאגן, אז זיינע אויגן וועלן קיינמאל ניט קוקן אויף פרעמדע פרויען, און זיין קאפ וועט טראכטן בלויז פון איינער, און אין הארצן וועט לעבן בלויז איינע . . .

— אמן ! — האט רובינטשיק אונ־טערגעכאפט און זיך געשמאלצן פון הר־חבה.

עני האט זיך מיט א גליקלאכן שמייכל א קער געטאן צו ראבינס'ן :

— דו הערסט דזשאו ?

ער האט גוטמוטיק געענטפערט :

— געוויס הער איך.

— דו זאגסט עס צו ? — איז צו אים צוגעגאנגען רוטי און האט אים א ברי גע־טאן מיט אירע אויגן.

— איך זאג צו.

— פאר עדות ?

— פאר עדות.

— גערדינק זשע — האט דאן רוטי געזאגט — מאל איך דיין בילד.

— וועט עס אבער זיין א גוט בילד ?

— האט ער זיך גוטמוטיק אנגערופן.

— עפעס וועט ארויסקומען. און ענ־לאכקייט וועט עס האבן — צי צו דיר אדער צו א מאנקי — דאס קאן איך דיר ניט גאראנטירן.

אלע האבן זיך צעלאכט. און רובינ־טשיק האט זיך דערנאך אנגערופן :

— איך קאן גאראנטירן :

— אז עס וועט ענלאך זיין צו א מאנ־קי ? — האט רוטי אונטערגעכאפט און זי האט צוגעלייגט שטיפעריש — שור !

רוטי האט זיך א לאז געטאן צו דער טיר.

— וואוהין גייסטו, בייבי ? — האט רובינטשיק איר נאכגעשריען.

געענטפערט, און איז פארשוואונדן געווארן געענטפערט, און איז פארשוואונדן געווארן דורך דער טיר. און באלד האט זיך דער־הערט פון די טרעפ איר הילכיק געזאנג, וואס האט זיך געטראגן איבער דער גאנ־צער הויז.

— נו ? — האט רובינטשיק זיך א קער געטאן צו ראבינס'ן מיט התפעלות

— איינמאל א מוזינקעלע, הא ?

— זייער א ליב קינד ! — האט ראַ־בינס געענטפערט.

— דאס לעבן אליין — האט עני אויך געזאגט. — זע וויפיל פרייליכקייט און לעבן זי האט אין הויז אריינגעבראכט.

— יא, — האט ראבינס ארויסגע־רעדט פארטראכט. און פלוצלונג האט ער דערפילט עפעס אזא שווערקייט אויפ'ן הארצן, און ער האט אליין ניט באמערקט ווי ער האט א טיפן זיפץ ארויסגעלאזט.

— וואס זיפצסטו דזשאו ? — האט עני זיך אנגערופן.

ער האט איר אנגעקוקט און האט ניט פארשטאנען וואס זי מיינט.

— איך זיפץ ?

— שור, דו האסט א זיפץ געטאן.

ער האט א שמייכל געטאן :

— ווירקלאך ? איך האב דאס גארניט באמערקט.

— אפשר ווילסטו עסן, דזשאו, און דערפאר האסטו א זיפץ געטאן ? — האט רובינטשיק זיך אריינגעמישט.

ראבינס האט זיך א כאפ געטאן :

— געטראפן ! אנקל, פון וואנען האט איר דאס פארשטאנען ?

— פון וואנען ? ערשטנס, ווייל איך אליין אויך עסן. און, צווייטנס, פארלאז זיך אויף דיין אנקל . . . אמאל פארשטייט ער אויך עפעס. דו קאנסט אים ניט פון היינט. ניט אמת ?

שפעטער זיינען זיי אלע געזעסן ביים טיש און האבן געגעסן. ווען די דינסט האט דערלאנגט די געבראטענע קארטא־פעל צום טיש, האט שאסקע ניט דער־לאזט, אז רובינטשיק זאל זיך צורירן צו דעם. האט ער א ווײַלע זיין קארטאפל יצר־הרע איינגעהאלטן, ער האט אבער די אויגן ניט געקאנט אוועקרייסן פון דער טעלער ברוינע קארטאפל, פון וועלכע א פארע האט געשלאגן א ן צו זיין נאז דערגרייכט. ער האט געהאט א שטארקע מלחמה מיט זיין יצר־הרע. צום סוף האט רובינטשיק ניט געקאנט זיך איינ־האלטן און גענומען בעטן כאטש איין קארטאפל. שאסקע האט אים דערקלערט, אז ווי באלד דער דאקטאר האט אים גע־זאגט, אז פאטייטאס זיינען פאר אים סם, טאר ער דאס ניט עסן. איז ער צו־געשטאנען צו איר : בלויז איינע. שאס־קע האט אים נאכגעגעבן. האט ער דאן געבעטן נאך איינע. האט זי אים ווידער נאכגעגעבן. זיינען אבער די קארטאפל היינט דוקא געווען נאך געשמאקער ווי אן אנדערש מאל, האט ער דאן פארלאנגט א ריכטיקע פארציע. און ווען שאסקע האט אים ווידער דערמאנט דעם דאקטאר, האט ער מיט אמאל גענומען שרייען, אז ער איז געזונט, פאלקאם געזונט; אז דער דאקטאר איז א בלאפער, ווייסט ניט פון זיין חיות, און אז ער וועט אים שוין אין זיין פאראיין ניט אנשטעלן. און פאר כעס האט רובינטשיק דאס מאל אויפגע־געסן א דאפלטע פארציע קארטאפל.

3

אין דעם זעלבן אוונט זיינען רוטי און עני ביי ראבינס'ן אינ'ם צימער אין רו־טי האט געוויזן אירע בילדער. איין בילד, וואס האט פארגעשטעלט, ווי א קליין קינד שטייט ביים ברעג ים. מיט איין פיסעלע אין דער וואסער, וויל אריינשטע־לען דאס אנדערע. און דא קומט אן א כוואליע און דאס קינד טוט א כאפ דאס פיסעלע צוריק מיט א שטומען געשריי — אט דאס דאזיקע בילד איז ראבינס'ן שטארק געפעלן געווארן.

— דו האסט טאלאנט, רוטי — האט ער געזאגט.

— זי איז געווען די בעסטע שילערין אין פראט'ס אינסטיטוט — האט עני זיך אנגערופן.

— א שאד, וואס זי אנטוויקלט ניט אים ניט. מען האט איר געדארפט שיקן קיין פאריז. דארט וואלט זי אנטוויקלט יאר טאלאנט.

פון רוטי'ס אויגן האבן פונקען גע־שפריצט. זי האט זיך אנגערופן :

— איך האב דאס פאפא'ן געזאגט און ראבי בערנשטיין האט דאס אים אויך גע־זאגט — — — ער וויל אבער ניט. ער האט מורא מיר צו לאזן אליין פארן, און נאך איצט אין אזא צייט, ווען מען הונ־גערט אין פאריז.

— ווען מען האט גענוג געלט, הונגערט מען ניט דארט — האט ראבינס זיך אנ־גערופן און האט צוגעלייגט — איך וועל דיר שטיצן מיט געלט.

— דו ? . . .

זי האט אים אנגעקוקט פלוצלונג מיט אן ערנסטער מינע.

— דו מיינסט עס, דזשאו ?

— זיכער.

— און איך וועל קאנען האבן א רייכע סטודיא אין פאריז ?

— געוויס.

— אבער דער פאפא ?

— איך וועל מיט אים איבעררײדן.

— ווען ?

עני האט זיך צעלאכט :

— זי האט שוין ניט קיין צייט.

רוטי האט זיך אנגערופן :

— רייד מיט אים מארגן, דזשאו.

— אלרייט.

— און זאג אים, אז איך האב דארט באקאנטע אויך.

— באיעס ? — האט ראבינס זיך אנ־גערופן מיט א שמייכל.

— ניין. צוויי פריינדינעס מיינע, פון פראט'ס אינסטיטוט.

רוטי האט בעטראכן צענויפגעלייגט אי־רע בילדער אויף א שטול, דערנאך האט זי זיך א כאפ געטאן :

— און טאמער וועט ער ניט וועלן, וועל איך דאך סיי ווי סיי פארן. ניט אזוי, דזשאו ?

ראבינס האט זיך צעלאכט.

— דאס ווייס איך ניט רוטי.

— ווען דו זאלסט וויסן, דזשאו . . . די פרעג עני'ן . . . איך טרוים פון דעם שוין אזוי לאנג, אזוי לאנג . . . איך וועל זיין אין פאריז . . . וועל האבן מיין סטודיא . . . וועל שטודירן די גרויסע מייסטערס . . . און דאן וועל איך אויך עפעס האבן מיט וואס צו שטאלץ זיין... ניט אמת, עני, אז די גאנצע צייט טרוים איך פון דעם ?

עני האט א קוק געטאן אויף איר מיט לאכנדיק אויגן און געענטפערט :

— די גאנצע צייט ניט. אמאל טרוימ־סטו פון עפעס אנדערש אויך, — מיין שוועסטער.

— פון עפעס אנדערש ? איך ?

— צום ביישפיל, פון מאריס'עס אוי־גען.

רוטי האט זיך מיט היץ א כאפ גע־טאן :

— ווי לאנג ? איין מינוט !

— פון לעאנ'ס שיינע קאפ.

— ער האט דאך אזא שיינע קאפ !

— האט רוטי אויסגעשריען.

— דו טראכסט אבער פון אים !

— צוויי מינוט . . .

עני איז צוגעגאנגען צו איר נעענטער און אין איר אויער אריינגערוימט :

— און פון על ? . . .

רוטי האט זיך מיט אמאל פארשעמט און שטיל געענטפערט :

— מער ניט. ערנסט עני, איך טראכט מער ניט פון אים. איך האב אים געשריי־בען פון קאנטרי און ער האט מיר ניט געענטפערט· האב איך ביי זיך אפגע־מאכט : אז ער זאל גיין צום טייוול, און נא מאר ! . . .

— און אז דו וועסט אים מארגן טרעפן ?

— וועל איך אפילו צו אים ניט ריידן. ער אינטערעסירט מיך ניט מער . . . מיך באליידיקט מען ניט. אזא אידיאט !

— האט רוטי צוגעלייגט מיט כעס.

עני האט זיך ווידער צעלאכט :

— דיין כעס באווייזט, אז ער געפעלט דיר נאך.

— ניין !

— יא, רוטי !

— ניין ! — האט רוטי העכער אויס־געשריען און האט א טופע געטאן מיט'ן פוס.

עני האט איר אונטערבראכן :

— שריי ניט. מען שלאפט.

דאן האט זיך ראבינס מיטאמאל אנ־גערופן :

— קינדער, די נאכט איז זייער א

[illegible]

אריינגעקוקט און זיי זיינען אויך אנט־ציקט געווארן. אלע האבן געשוויגן.

און פלוצלונג האט זיך רוטי א קער געטאן צו זיי :

— דזשאג, עני, קומט איצט אין פראספעקט פארק.

ראבינס האט זיך א כאפ געטאן :

— אין פארק ? איך גיי.

עני האט זיך אנגערופן :

— משוגע, שוין באלד איינס . . . . רוטי איז צו איר צוגעגאנגען.

— קום, עני — האט זי זיך ביי איר גענומען בעטן — דו וועסט מארגן שפע־טער שלאפן.

— זיי ניט קיין קינד, רוטי ! מען דארף באלד גיין שלאפן.

— און איך וואלט די גאנצע נאכט געזעסן. אזא נאכט !

— וואלסטו געקאנט אזא נאכט מא־לען ? — האט ראבינס זיך דאן אנגע־רופן און ער האט זיך געזעצט אויף א שאקל שטול.

זי האט א צי געטאן מיט די אקס־לען און זי האט זיך אויך אוועקגעזעצט אויף א שאקל שטול.

(פארטזעצונג קומט)

וואס צו טאן פאר אייער בייבים קאלד

ווען די פארקילונג איז אין דער בייבים קאפ, קאנט איר מאכן איר אטעמען לייכ־טער דורך אריינגעבן עטלאכע טראפנס פון "ליקוויד אלבאלין" אין אירע נאזלע־כער עטלאכע מאל א טאג. אבער כדי צו פטור ווערן אינגאנצן פון דער פארקילונג, האלט זי ווארעם, און מאכט איר שטול־גאנג פריי. פאר דעם צוועק רעקאמענדירן דאקטוירים פלעטשער'ס קאסטאריא, ווייל עס איז פון ריינע־גרינציינג און איז אומ־שעדלאך. עס ארבעט אזוי שנעל ווי קאס־טאר אויל און עס מאכט ניט דעם קינד פילן שלעכט. מיליאנען מוטערס ווייסן ווי לייכט קאסטאריא לאשטשעט וויינענדיקע, שרעקעדיקע בייבים און קינדער צום שלא־פען; ווי שנעל עס פארטרייבט די דא־זיקע קראנקהייטן, אזעלכע ווי קאליק, גאז, פארשטאפונג, דייעריא און א. וו. צו בא־שיצן אייך פון אימיטאציעס, געפינט זיך דער פלעטשער אונטערשריפט אויף יע־דער פלעשל פון ריכטיקער קאסטאריא.

היימאן און העסטרין

באריסטערס, סאליסיטארס און א. וו.
216 — מעקאינטייר בלאק — 216
טעלעפאן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סט. דזשאנס עווע., טעל. 53 133

שינביין, מאראזניק און ראבלין
Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers Solicitors and Notaries
באריסטערס, סאליסיטארס, נאטאריוס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאן 21 345—6

טשערניאק, קאפשטיין און ספיוואק
Barristers. Solicitors. Etc
אפיס: 671 מיין סטריט
טעלעפאן: 24 591 און 24 666

א. ע. קאנטאר
אדוואקאט און נאטארי
A. E. CANTOR
אפיס 111 באן אקארד בלק. 645 מיין סט.
טעלעפאן 89 223
רעזידענס:
103 בענערמאן עווע. טעל. 51 353

סטיט און ניטיקמאן
באריסטערס, סאליסיטארס און נאטאריס
STITT & NITIKMAN
213 Confederation Life Bldg.
457 MAIN STREET
אנטקעגן סיטי האל
טעלעפאן 24 586

ח. שולמאן
אדוואקאט און נאטארי
געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט
אפיס: 592 מיין סטריט
H. SCHULMAN, B.A., LL.B.
לאו אפיס
Ste. 11, 592 MAIN STREET
צווישן לאגאן און אלעקסאנדער
טעלעפאן 88 462

מ. אוערבאך
באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי א.א.וו.
824—8 ראיאל בענק בלדג.
טעלעפאן 86 200
רעז. 435 אבערדין עווענוי טעל 53 354

גוטע גלעזער
פון $5.00 און העכער
H. RUFUS ISAACS, Optometrist
Eyesight Specialist
איינגן ספעציאליסט
Main—Dufferin Winnipeg
Phones: 56 213 Res. 39 633

צוליב אייער געזונט

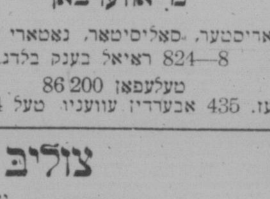

ווען איר דארפט מעדיצינען, קומט אדער שרייבט צו אונז. מיר האבן א פולשטענדיקן סטאק פון פרישע דראגס און מעדיצינישע מיטלען צו מע־סיקע פרייזן. מיר האלטן אויך א פולשטענדיקן סטאק פון פעטענט מעדיצינען און אלע נויטיקע ארטיקלען וואס פאדערן זיך פאר קראנקע. מיר ספעציאליזירן אין דאקטארס פרעסקריפשאנס.

שיינס דראג סאר
842 MAIN STREET PHONE 56 213
קארנער ראפעין
קאנטרי ארדערס פינקטלאך אטענדעט

Doctors' Directory דאקטוירים

IN ALPHABETICAL ORDER

53 578	51 250	דר. ס הוש. בערמאק, 834 מיין סטריט אפיס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	דר. דזש. ברענער, 367 סעלקירק עווענוי אפיס שטונדן: 3—5, 7.30—8.30 DR. H. D. ISAACS & DR. J. BRENER
86 115	55 076	דר. נארמאן בוק, 414 באיד בלדג. אפיס שטודן 2—6 און ביי אפאינטמענט. רעז סוויט 3 עבער אפטס. מאונטען און אייקינס DR. NORMAN BOOK
26 947	53 422	דר. א. גוטמאן, 5—304 עווענוי בלאק 265 פארטעדזש עווענוי אפיס שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אפאינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	דר. ס. דזשאוויש, 404 באיד בלדג. שטונדן. 11—12 און 3—6 און ביי אפאינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
23 272—59 473		דר. ל. הענעל, 652½ מיין סט. (צווישן הענרי און לאגאן) מאדערנע עקס־רעי מאשין אפיס שטונדן 11—12, 2—6 און ביי אפאינטמענטס DR. L. HENNELL, L.R.C.P. (London) M.R.C.S. (England)
26 600	51 162	דר. ה. הערשפילד, 576 מיין סט., קאר. אלעקסאנדער עוו. אפיס שטונדן 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	דר. ב. א. וויקטאר, קאר. סעלקירק און סאלטער (איבער דער באנק) אפיס שטונדן פון 3—6 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
52 571		דר. ה. יאפע, ב.א. ב.ס.סי. ל.מ.סי.סי (דר. דשז. פ. דזשארדזש און דר. ה. יאפע) אפיס: 739 סעלקירק עווענוי. שטונדן 2—5.30 און 6.30—8 DR. J. P. GEORGE & DR. H. JAFFE
53 720	52 278	דר. א. מאיס, סט. דזשאנס בלאק, פריטשארד און מיין אפיס שטונדן פון 2—4.30 און 7—9 DR. A. MOYSE
53 181	53 181	דר. י. פערלמאן, 291 באראוס עווע., קאר. טשארלס אפיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
23 593	55 771	דר. י. בן דוד פעלדמאן, 613 באיד בלדג., שטונדן 3—6 רעז. 396 סעלקירק עווע. DR. J. BEN-DAVID FELDMAN
54 866	51 968	דר. ס. קאברינסקי, סוויט 2 קראמפ בלאק (מיין און דאפערין עווע.) אפיס שטונדן פון 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY
24 480	49 763	דר. מעקס רידי (עקס רעי) 283 פארטעדזש, קאר. סטיט (100 טאראנטא דזשענ. טראסט בלדג.), לעבן איטאנס שטונדן: פון 2—6 אוונט און ביי אפאינטמענטס DR. MAX RADY
53 915	52 614	דר. סעם ראדין, ראיאל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אפיס שטונדן פון 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	דר. א. ל. שובין, אפיס שטונדן 11—12 און 2—6 אפיס: בענק אף קאמערס בלדג., מיין און אלעקסאנדער רעזידענס: 414 סטעלא עווע. DR. A. L. SHUBIN
		אויגן, אויערן, נאז און האלז
28 281	51 848	דר. י. ה. בעקמאן, 800 באיד בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	דר. ד. מ. דזשענאף, 2־830 סאמערסעט בלאק DR. D. M. GENOFF

Dentists Directory דענטיסטען

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	דר. י. בן עזרא, ב.א. 962½ מיין סט. קאר. סעלקירק DR. I. BEN-EZRA, B.A.
53 720		דר. מ. א. ברעגמאן, סוויט 1 סט. דזשאנס בלק. 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
86 115		דר. ס. אי. גרינבערג, 414 באיד בילדינג. DR. S. E. GREENBERG.
56 056		דר. ס. טשורטשיל, סוויט 1, טריק בלאק, 972 מיין סטריט. DR. S. H. CHURCHILL

אומזיסטיקער ווייטיק !

דאזיקן אנגענעמען קעגנמיטל פאר ווייטיקן. לעזט די איבערצייגנטע אנווייזונגען און איר וועט אויסגע־פינען א סך ווערטפולע נוצן אין די דאזיקע טאבלעטס. פאר קאפ־שמערצן; צו אפשטעלן פארקילונ־גען. צו פארלייכטערן א קראנקע האלז און רעדוצירן די אנשטעקונג. צו פארלייכטערן נערוון־שמערצן, ניוריטיק, רומאטיזם שמערץ.

מענשן פלעגן טראכטן צי אספי־רין קאן זיין שעדלאך. די דאקטוי־רים האבן פארענטפערט די דאזיקע פראגע מיט יארן צוריק.

עס איז נ י ט. אייניקע מענשן טראכטן נאך צי טוט עס באמת פארלייכטערן שמערצן. ווענן דעם איז שוין קיין פראגע נימא! ווייל מיליאנען מענער און פרויען האבן אויסגעפונען אז עס ה ע ל פ ט. צו היילן די אורזאך פון יעדן שמערץ מוזט איר זיך באראטן מיט א דאק־טאר; אבער איר קאנט זיך אלעמאל ווענדן צו אספירין פאר מאמענטא־לער הילף.

דער מאן וועלכער וואלט ניט גע־טריבן א האלבע מייל זיין אוטאמאביל וואס איז ניט אין ארדענונג, וועט צומאל טרייבן זיין מארך א גאנצן טאג מיט א צערודערטן קאפ.

אזא שטראף איז ניט זייער גוט פאר אייערע נערוון. עס איז ניט קלוג, און ניט נויטיק. ווײַל א טאב־לעט אדער צוויי אספירין וועט צו יעדער צייט פארלייכטערן א קאפ־ווייטיק. דערפאר געדיינקט דעם

BAYER ASPIRIN
TRADE MARK REG.

ווייריקאס אלסערס, רינענדע וואונדן, עקזעמא און אלע אנדערע הויט קראנק־הייטן נעהיילט ווייל איר ארבעט לייכטע זעלבסט היים באהאנדלונג גע־נוצט מיט אויסגעפרובירטן דערפאר־פאר א סך יארן וואו אלע אנדערע רפואות האבן ניט געהאלפן. א כר באשטעטיקונגען. שרייבט צו:
NURSE DENCKER
610½ Portage Ave.
WINNIPEG
מרס. סטאק, ביעלר, מאנ., שרייבט: "אייער מעדיצין האט געטאן וואונדער פאר מיר. דער אלסער האט זיך געבעסערט נאכ'ן ערש־טען מאל אנווענדן דעם אינטמענט. איך קאן אויך אוויפיל ניט אויסדריקן מיין דאנקבארקייט א.א.וו.

אורטיילט פארבן דורך רעזולטאטן

דאס נעקסטע מאל ווען איר דארפט פארבן, פרובירט דיימאנד פארבן. זעט ווי לייכט עס איז זיי צו נוצן. נ א כ ד ע ם פ א ר ג ל י י כ ט ד י ר ע ז ו ל ט א ט ן. אייער דילער וועט אייך צוריקערן אייער געלט אויב איר זייט ניט איינ־שטימיק אז זיי זיינען בעסערע פארבן.

אייערע קליידער באקומען ניט יענעם איבער־געפארבטן אויס־זען פון דיימאנד פארבן; קיינע שטרייפן אדער פלעקן. בלויז א פרישער, שיינער, ליכטיקער נייער קאליר. און פאלגט נאך ווי זיי האלטן אן זייער פיינקייט אין טראגן און וואשן. זיי זיינען בעסערע פארבן ווייל זיי אנטהאלטן איבערגענוג ריכ־טיקע אניליינס—פון דריי ביז פינף מאל מער פון אנדערע פארבן.

דאס ו ו א י ס ע פ ע ק ל פון דיימאנד פארבן איז דער ארי־גינעלער "אלע־צוועקן" פארב פאר יעדן און אלע סארטן מא־טעריאלן. עס וועט פארבן אדער שאטירן סילק, וואל, קאטאן, לינען, רייאן אדער יעדן צוזאמענשטעל פון מאטעריאלן. דאס ב ל ו י ע פ ע ק ל איז א ספעציעלער פארב פאר בלויז סילק אדער וואל. מיט דעם קאנט איר פארבן אייערע ווערטפולסטע ארטיקלען פון סילק אדער וואל מיט רעזולטאטן פארגלייכבאר צו דער פיינסטער פראפעסיאנעלער ארבעט. ווען איר קויפט —געדענקט דאס. דאס ב ל ו י ע פ ע ק ל פארבט בלויז סילק אדער וואל. דאס ו ו א י ס ע פ ע ק ל וועט פארבן יעדן סארט שטאף, סילק און וואל אריינגערעכנט. אייער דילער האט ביידע פעקעדזשעס.

DIAMOND DYES
לייכט צו נוצן — פערפעקטע רעזולטאטן
אין אלע דראג סטארס
15¢

די היינצמאן

געבויט פאר א לעבנלאנג
פון פארגעניגן און באדינונג

אין ערגעץ ניט אין קאנאדע קאן מען ניט געפינען קיין בעסערע פיאנא פאר דעם הויז ווי די היינצמאן. און אין שיינקייט פון טאן און אלס דויערהאפ־טער אינסטרומענט, שטייט עס אויף א העכערן שטאפל פון אלע אנדערע אינ'ם פעלד.

און אלע אנפירנדיקע סארטן ראדיאס

J. J. H. McLEAN & CO LTD

די עלטסטע מוזיק הויז אין דער וועסט

329 PORTAGE AVE. 419 ACADEMY ROAD

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע ווארט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg Manitoba

ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג

די שווערע ארבעטסלאזיקייט וואס הערשט דעם ווינטער אין קאנאדע, ווי אין פאקטיש אלע אנדערע אינדוסטריעלע לענדער, האט באוואויגן אונזער געזעלשאפטלאכע מיינונג צו זוכן א רפואה צו דער דאזיקער פעלידישער מכה. אלע פארשטייען אבער, אז אונטער דעם עקזיסטירנדיקן סיסטעם איז ארבעטסלאזיקייט אן אומפארמיידלאכע זאך, און, באלד ווי מען קאן עס נאר אויסמיידן, איז כאטש נויטיק צו פארזארגן די ארבעטסלאזע מיט מיטלען צו לעבן איבער דער קריטישער צייט, ווען זיי האבן ניט קיין מארק פאר זייערע ארבעטס הענט.

אין איראפע איז דאס קיין נייעס ניט. דארט עקזיסטירן שוין לאנג פארשיידענע סיסטעמען פון ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג. דארטן איז די ארבעטסלאזיקייט אנערקענט געווארן פאר א מלוכה פראבלעם, און די ארבעטסלאזע ווערן ניט איבערגעלאזן צום רחמנות געפיל פון פילאנטראפן אדער צו צופעליקער שטיצע פון מוניציפאליטעטן. ווי עס איז דער פאל אין די פאראייניקטע שטאטן און קאנאדע.

אבער מיר זיינען דא בכלל הינטערשטעליק אויף אלע געביטן פון סאציאלער געזעצגעבונג. אונזערע ארבעטער זיינען פאליטיש אומבאוואוסטזיניק, און זיינען צופרידן צו ווארפן די שולד פאר דער ארבעטסלאזיקייט אויף די אימיגראנטן. אלץ וואס זיי פאדערן געוויינלאך איז די באשריינקונג פון אימיגראציע, וואס מען גיט זיי גאנץ גערן. קיינע וואגיקע סאציאלע רעפארמען פארלאנגען זיי ניט, און קיינער האט ניט קיין חשק צו קומען אנבאטן זיי אזעלכע. טאמער פארלאנגען ארבעטער פירער יא געוויסע סאציאלע רעפארמען, ווייס מען אבער, אז אט די פירער שטיצן זיך ניט אויף קיין פאליטישער מאכט, און מען רעכנט זיך זייער ווייניק מיט זייערע פאדערונגען.

די צוויי וויניפעגער ארבעטער דעפוטאטן אינ'ם פארלאמענט אין אטאווא האבן אבער שוין יא געמאכט געוויסע דערגרייכונגען. דעפ. וואודסווארט איז געווען דער הויפט קעמפער פאר דעם עלטער־פענסיע ביל וואס איז שוין אריין אין קראפט אין די מייסטע קאנאדער פראווינצן, און דעפ. היפס האט גע'פועל'ט, אז א סיסטעם פון ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג זאל אנערקענט ווערן אין פרינציפ.

די ארבעטסלאזיקייט קאנפערענץ פון מערב קאנאדע וואס איז מיט א קורצער צייט צוריק אפגעהאלטן געווארן אין וויניפעג, האט דעם דאזיקן פרינציפ גוטגעהייסן, כאטש דער צוזאמענשטעל פון דער קאנפערענץ איז ניט געווען קיין ארבעטאַרישער. די דעלעגאטן האבן אממייסטן פארטראטן מוניציפאליטעטן און פראווינציעלע רעגירונגען, אויף וועלכע עס פאלט זייער שווער די דירעקטע לאסט פון שטיצן די ארבעטסלאזע, און זיי האבן גערן אנגענומען דעם פלאן, וואס וואלט זיי געדארפט אמווייניקסטנס דירעקט באפרייען פון דער לאסט.

די זעלבע סימפאטישע באציאונג צום פלאן באמערקט זיך אויך אין אטאווא. ווען די פראגע פון דער ארבעטסלאזיקייט איז די טעג אויפגעהויבן געווארן אין פארלאמענט פון דעפוטאט היפס, האבן פארשטייער פון פארשיידענע פארטייען ארויסגעזאגט זיך פאר ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג. דער ארבעטס מיניסטער, מר. הינען, איז אליין פאר אזא סיסטעם פון פארזיכערונג, און זאגט זי צו צו שטיצן.

דער חסרון איז בלויז, וואס די רעגירונג האט אן אויסרייד: די קאנסטיטוציע. לויט דער קאנסטיטוציע זאל עס הייסן, אז סאציאלע פארזיכערונג איז איינע פון די רעכט פון די פראווינצן, און די פעדעראלע רעגירונג טאר זיך דערין ניט מישן. אזוי האט די רעגירונג אנגענומען דעם עלטער־פענסיע געזעץ אויך מער ניט ווי א געזעץ ביישטייערן האלב פון די פענסיעס צו די פראווינצן, וואס וועלן אננעמען דעם געזעץ ביי זיך.

און מר. הינעס הבטחה באציט זיך אזוי אויך אויף דעם, אז די פעדעראלע רעגירונג וועט שטיצן די פראווינצן, וועלכע וועלן אננעמען ביי זיך ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג סיסטעמען.

מיר ווייסן, ווי שווער עס איז צוגעגאנגען מיט דעם עלטער־פענסיע געזעץ אין אייניקע פראווינצן, — און ווי אנדערע האבן אים נאך ביז היינטיקן טאג ניט אנגענומען. לאקאלע רעגירונגען זיינען א סך מער באשריינקט אין זייערע קוואלן פון הכנסה און אין זייערע בודזשעטן, ווי די פעדעראלע רעגירונג, און ס'איז פאר זיי שווערער צו נעמען אויף זיך נייע הוצאות.

סאציאלע פארזיכערונג בכלל, און ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג בפרט, וועלן האבן א שווערן וועג ביי אונז דורכצומאכן, אזוי לאנג ווי זיי וועלן פארבלייבן אונטער דער יוריסדיקציע פון די פראווינצן. זיי דארפן איבערגיין אין די הענט פון דער פעדעראלער רעגירונג. די קאנסטיטוציע איז ניט קיין הלכה למשה מסיני, און, ווען מען וויל זייער, קאן מען זי גע־העריק אויסטייטשן, אדער איינגאנצן ענדערן דעם פונקט וואס שטערט דער אנטוויקלונג פון לעבנס־נויטיקע רעפארמען אין לאנד אויפ'ן געביט פון סאציאלער פארזיכערונג.

דער וואנדערנדיקער איד

שוין יארן און יארן, אז פרץ הירשביין, איינער פון אונזערע אנגעזעענסטע שריפטשטעלער, וואנדערט ארום איבער דער וועלט. עס איז שוין כמעט ניטא קיין איין ווינקעלע אויף דער ערד, וואס ער זאל ניט האבן באזוכט.

פרץ הירשביין האט אין זיך איינגעזאפט דעם אידישן אומרו און דעם אידישן וואנדערנדיקן גייסט. ער איז די פארקערפערונג פון דעם וואנדערנדיקן אידן, וואס איז אומעטום, און זוכט שאפנדיק און שאפט זוכנדיק.

דאס אידישע פאלק איז א וועלט־פאלק, און זיין קינד, פרץ הירשביין, איז א וועלט־בירגער. אין סאוועטן־לאנד און אין ארץ־ישראל, אין דעם לאנד פון די דרום אפריקאנער זולוס און אין ניי־זעלאנד, אין ארגענטינע און אין טשילי, — אפילו ערגעץ אויף א פראכט שיף וואס שלעפט זיך חדשים לאנג אויף דעם גרויסן אקעאן, — אומעטום איז פרץ הירשביין א היימישער מענש. אומעטום געפינט ער א היימישע געמיטלאכע סביבה, וואס שפייזט זיין גייסט און אינספירירט אים צו נייע שאפונגען.

און דאס איז דאך אויך דער גורל פונ'ם אידישן פאלק, וואס צעשפרייט זיינע געצעלטן איבער אלע ווינקעלאך פון דער ערד, און שאפט זיך אומעטום א היים און א באדן אויף וועלכן עס אנטוויקלט זיינע שאפנדיקע כחות.

מיר, די אידן פון וויניפעג און מערב קאנאדע, האבן אט ערשט אליין אויפגעשטעלט דא אונזער געצעלט, און מיר הויבן ערשט אן איינצואָרדענען אונזער באלעבאטישקייט און אנטוויקלען אונזערע כחות. אונזער כח ליגט אין אונזער געפיל פון צוזאמענבונד מיט אט די אלע צעשפרייטע טיילן פון אונזער פאלק, פון וועלכע פרץ הירשביין ברייגנט אונז א לעבעדיקן גרוס.

ווי פרץ הירשביין, דער אידישער שריפטשטעלער, און ווי פרץ הירשביין דער וואנדערער, וואס העלפט צו פארשטארקן דעם פאדים וואס פאראייניקט די צעשפרייטע טיילן פון אונזער פאלק, איז ער אונז דאפלט ווילקאמען. זיין קבלת־פנים דא וועט זיין אזוי ווארים און הארציק, ווי אין די פריערדיקע פאלן, ווען ער האט באזוכט אונזער שטאט.

פון שפאס און ווייטיק

(קוריאזע פאסירונגען אין פאלעסטינע)
פון ארברהם צפורי (תל - אביב)

זאל זיין א פראנצויז אבי צום לעבן!

נסים נעזרי, א פרענקישער איד, א גלעזער, וועט שוין זיכער פארזאגן קינד און קינדס־קינדער, אז דער איינציקער זיכערער פאספארט אין דער גאנצער וועלט איז בלויז דער פראנצויזישער, און אז אזא רער פאספארט אין דער גאנצער וועלט איז איז מער זיכער אי אפילו צען רעוואלווערן און צוואנציק ביקסן. און א סך אמת וועט זיין אין זיינע רייד. מיט אים האט אזא זאך געטראפן:

נסים נעזרי איז געגאנגען אין ירושלים אויפ'ן הר הצופים אנצונעמען ארבעט ביי אן אראבער. אין הויף פון דעם אראבער האט געוואוינט דער שערער. ווי נאר דער שערער האט דערזען דעם אידן, האט ער אים גלייך גענעבן צו פארזוכן מיט א ביינקל איבער'ן קאפ, און ווען דער איד איז געלעגן אויף דער ערד האט דער שערער זיך געכאפט צום מעסער און אים געוואלט אינגאנצן פארטיק מאכן. נסים האט שוין ווידוי, די צייט פון זיין לעבן און טויט איז געווען ניט מער ווי עטלאכע מינוטן. נאר דא האט זיך נסים דערמאנט, אז ער האט א זכות: ער האט אנגעהויבן צו שרייען אז ער איז א פראנצויזישער בירגער. דער שערער האט זיך אפגעשטעלט פון זיין נאבעלער ארבעט און ער האט אויסגערופן:

"רך ליגנער דו, באווייז דיין פאספארט!"

נסים נעזרי האט צופעליק געהאט זיין פאספארט ביי זיך, און ווי נאר דער אראבער האט זיך איבערצייגט, אז די רייד פון דעם אידן זיינען אמת, האט ער געשטעלט פיס און ער האט געמאכט פליטה. דער איד האט דערוויל אויך דאס זעלבע געטאן און איז אנטלאפן גלייך צו דער פאליציי. ער האט זיי פון אלעם גע־מאלדן. און אז די פאליציי וועט דעם פראנצויזישן פאטריאט, דעם אראבישן מערדער געפינען וועלן מיר אייך מודיע זיין . . .

אט דער טשאלענט קאסט טייער

נו, גיי דערציי'ל א גויאישן שופט וואס עס הייסט טשאלענט? א גויאישע קאפ, ער וועט דען פארשטיין? דאכט זיך אין ארץ - ישראל, און דאך אין גלות! . . . — אזוי טענה'ט איצט ר' חיים, און אלטיטשקער איד אין ירושלים, וועלכער איז נעבאך געפאלן א קרבן פון טשאלענט.

ומעשה שהיה כך היה:

ר' חיים איז א איד פון א יאר 65 ביז 120. אן אלמן, ניט פאר קיין אידן גע־ראכט, און אויב א גאנצע וואך קומט ער נאך מיט'ן עסן ווי עס איז אויס, אנדערש איז אבער ווען עס קומט דער הייליקער שבת. דא וועט שוין ר' חיים ניט פארלאזן זיך אויף קיינעם. דעם טשא־לענט גרייט ער אליין צו שוין פון כמה וכמה שנים. ער האט דערצו זיך איינגע־ריכט א לאמפ אזא מיט א בלעך, פון צוויי זייטן אפן, און פרייטאג פארנאכט, נאך איידער די זון פארגייט, איז שוין ר' חיים פארטיק מיט זיין טשאלענט און גייט זיך אוועק אין שול מקבל שבת זיין. דארף זיך מאכן, אז דוקא דעם שבת זאל דער לאמפ פלוצלונג משוגע ווערן, אנהויבן צו רויכערן און פרעגט שוין בעסער ניט וואס דער סוף איז גע־ווען. ווען ניט די פייער לעשער וואלט אפשר א גאנצע שכונה פארברענט גע־ווארן. אזוי, איז נאך מיט גליק בלויז אפגעברענט געווארן די שטוב וואו ער האט געוואוינט און נאך קלייניקייטן. טא וואס איז ער שולדיק? פארוואס זאגט דער ענגלישער גויאישער שופט, אז ער באדארף באצאלן שטראף גאנצע הונדערט מיט צען פונט, אדער זיצן אין טורמע? ווי עס ווייזט אויס איז דאס טאקע אמת: מיט א טשאלענט קאן מען קיינמאל ניט זיכער זיין! . . .

העברייאישע אפיקורסים פון באד ארויס!

אודאי וועט איר זאגן, אז דאס איז אן אויסגעטראכטע מעשה — טא שווער איך אייך ביי מיינע בארד און פאות אז אזוי איז טאקע געווען:

אין דער קאלאניע ראשון לציון האט זיך פרייטאג אין בית - המרחץ שוין איינ־מאל געטאן! אזא חוצפה איז נאך ניט געהערט געווארן זינט די קאלאניע עק־זיסטירט, און ווער ווייסט מיט וואס דער סקאנדאל (עס איז געווען א סקאנ־דאל, יא!) וואלט זיך געענדיקט, ווען ניט . . . לאמיר בעסער דערציילן:

פרייטאג, ווען אלע האבן שוין אוועק־געלייגט די ארבעט. דער וויין קעלער פון באראן ראטשילד האט שוין אויסגעפייפט. די אראבישע ארבעטער זיינען שוין געווען אויפ'ן וועג צו זייערע ביידלאך. איז יונג און אלט געלאפן אין דער שוויץ באד. נאך א וואך ארבעט איז די אויבערשטע באנק זייער א גוטע זאך! און ווען בעזעמלאך האבן געריבן אויף וואס די וועלט שטייט און סערענארן שטימען האבן געשריען: איי . . . איי . . . נאך . . . נאך . . . הייסער! הייסער! משה וואו ביזטו? — האט זיך צעפלאקערט א קריג צווישן דעם אונטערגייענדן און אויפבליענדן דור, און ניט חלילה אויפ'ן געביט פון באד, ווי עס פירט זיך, אז די שרייען: — נאך פארע און די שרייען: — גענוג, נאר אויפ'ן געביט פון דער העברייאישער שפארך.

האט איר שוין געהערט אזא חוצפה! יונגאטשעס זאלן קומען אין באד אריין, אדם נאקעט, ווי די מאמע האט זיי גע־האט, און היטלען אויף די קעפ און זאלן גאר רעדן לשון קודש! און ניט נאר לשון קדש סתם, נאר די חוצפה איז נאך גרע־סער: זינגען גאר אזא הייליק ליד ווי "אשרינו"? האט זיך טאקע דארטן גע־טאן אויף טיש און אויף ביינק. אויף ביינק פארשטייט זיך מער ווי אויף טיש, און עס האט שוין געהאלטן טאקע ביי אן אמת'ן געשלעג ווען ניט. ווען ניט . . . עס האט זיך א זייטיקער אריינגעמישט און קיינער האט מיט קיין שעפעלע זודיק וואסער איבער'ן קאפ ניט געקראגן. ווי זאגט א דייטשער פאעט: נייע צייטן, נייע לידער . . .

מאנס זיין איז א סגולה צו א שדוך! . . .

צי איז פארגוואלטיקן א מיידל א סגולה צו א שדוך וועט נאך דארפן באשליסן דער הויפט ריכטער פון לאנד, דערוויל אבער האבן שוין די תימנ'ער אידן צווי־שען זיך אפגעמאכט, אז יא. און אז זיי האבן באנוצט דעם שכל הישר איז דאך קיין שאלה ניט! איי די מעשה איז ניט קיין שיינע? — איז ווער האט עס גע־מאכט א קאנטראקט מיט וועמען עס איז, אז אלע מעשיות זאלן שטענדיק זיין שיי־נע. און ווען אלץ וואלט געגאנגען מיט דער פוטער ארויף, וואלט א איד, רחמנא לצלן ניט געפילט אפילו, אז ער איז אין גלות, און דארף אפילו ווייטאקן און שמערצן אויפ'ן חורבן בית המקדש! . .

האט זיך געמאכט, אז א תימנ'ער בחור, האט געווארפן אן אויג אויף זיין שיינער קרובה, און זי האט אים ניט גע־וואלט. דער רצון איז אבער געווען זייער שטארק ביי אים און ער האט אים ניט געקאנט גובר זיין, האט ער אפגעווארט דעם ריכטיקן מאמענט און ווען די שטונ־דע האט געקלונגען — האט ער איר מאנס געווען. האט זיך עס געטאן א קאכעניש און א גערודער: — וואס הייסט אזא זאך, און דער סוף איז געווען, אז דער בחור האט זיין פלאץ אין ארעסטאנטן־הויז געפונען. נאר ברוך המזוג זווגים! ווען דער משפט האט זיך באדארפט אנ־הויבן איז געקומען דער פאטער פון דער פארגוואלדיקטער מיידל און געבעטן דעם שופט אז ער זאל בטול מאכן דעם משפט ווייל ביידע צדדים זיינען שוין צווישן זיך דורכגעקומען און דער בחור וועט מיט דער מיידל מיט מזל חתונה האבן.

האבן די תימנ'ער צווישן זיך משלים געווען און דעם שדוך געשלאסן. איצט ווארט מען, אז אויך דער הויפט שופט. דער ענגלענדער זאל צו דעם שדוך מסכים זיין און ווען יא — זייט איר געלאדן צו דער חתונה!

אפילו מיט א נביא איז מען היינטיקע צייטן ניט זיכער

אויף אלצדינק וואלט זיך דער חברונ'ער אראבער אבו יאסין געריכט נאר ניט אויף אזא מפלה, און אלץ צוליב א קלייניקייט. ער וואלט זיך געקאנט ריכטן אויף א נייעם פאגראם אויף אידן אין חברון, אויף קיינמאל ניט באשטראפט ווערן, אויף רא־בעווען פריי אידיש האב און גוטס, נאר אז ער זאל באשטראפט ווערן פאר אזא קלייניקייט פון דעם שופט "ענגליז" צו דריי פונט שטראף און אכצן טעג זיצן, אויף דעם וואלט ער פריער זיין קאפ גע־קאנט געבן, אז ס'וועט ניט זיין, נאר גיי זיי א נביא ווען עס האנדלט זיך וועגן נביא. און מיט א נביא ווי עס ווייזט אויס איז טאקע ניט גוט אנצוהויבן, און די מעשה איז אזוי געווען:

אבו יאסין איז געווען ניט אין קיין גר־טער שטימונג. און אפשר טאקע אין א שלעכטער. איז צו וועמען זאל ער אויס־לאזן. אז קיין איד איז איצט ניט בנמצא אין חברון, און אנהויבן מיט די שכנים איז עפעס די זאך ניט זיכער, צו ארבעטן מיט'ן מעסער און קינזשאל זיינען זיי ספע־ציאליסטן און מ'מעג זיי גלויבן אויפ'ן ווארט. האט אבו יאסין קיין אנדער ברי־רה ניט געהאט און האט אויסגעלאזן זיין כעס צום הייליקן פארשטארבענעם נביא מוכאמעד. איז ער דאך א שלים־מזל, און עס האט דאס דערהערט א גלויביקער און די עולה ניט געקאנט ליידן און אבו־יא־סין האט נעבאך געמוזט שטיין פארן ענג־לישן שופט און אפגעבן דין וחשבון פאר וואס ער האט געשאלטן דעם הייליקן נביא? און וואס ער האט געהאט צו זא־גן, אז ער האט געמיינט דעם אידישן נביא. ווייסט דאך די גאנצע וועלט, אז מוכאמעד איז איינער, און ווייטער קיי־נער, איז ער טאקע נעבאך אריינגעפאלן און ער האט געמוזט אפזיצן גאנצע אכ־צען טעג און דערצו נאך צוצאלן דריי פונט.

נו, גיי זאג אז דער ענגלישער געריכט אין חברון איז ניט קיין יושר'דיקער? . .

תל - אביב, פעברואר, 1930.

פארוואס איך האב געשטימט קעגן דעם משקה עקספארט געזעץ

פון דעפוטאט א. א. היפס

נאך א וואך! און ווידערמאל: פו־טער און נאך מער — אייער, גט'ן און משקה. אט מיט אזעלכע מאכלים האט־ וועט מען אונז טאג איין, טאג אויס, זינט דער פארלאמענט איז דערעפנט געווארן. פון די ערשטע דריי פראגעס: — פוטער אייער און משקה, זיינען מיר ווי עס איז שוין פטור געווארן — אבער מיט דער גט פראגע זיינען מיר נאך ניט פארטיק. ס'איז א וואונדערבארע זאך — צו זע־ען ווי אויפגערעגט אונזערע מענשן ווע־רען, און וויפיל באגייסטערונג זיי קאנען פון זיך ארויסרופן ווען עס האנדלט זיך וועגן אימפארטירן פוטער און אייער. זי־צענדיק דא אין פארלאמענט און זעענ־דיק ווי מען רעדט אזוי שעה'ן לאנג, טאג איין, טאג אויס, וועגן אזא "וויכטיקער" פראגע ווי פוטער און אייער — האב איך זיך פארטראכט און דערמאנט וועגן די גרויסן מאסן מענשן אין קאנאדע וואס מוזן אויסקומען אן אזעלכע זאכן — אין דער צייט וואס פון די דיסקוסיעס אין פארלאמענט וואלט מען פארשטאנען אז מיר האבן איצט אין קאנאדע מער פוטער און אייער ווי מיר קאנען אויסנוצן.

כאטש דער פארלאמענט ארבעט שוין וואכן־לאנג, און מיר האבן דיסקוטירט אלערליי פראגן, האבן מיר, די קליינע גרופע ארבעטער פארשטייער, נאך ניט געהאט די מעגלאכקייט צו ארויפברייני־גען די פראגע וואס מיר רעכענען פאר דער וויכטיקסטער פון אלע אנדערע — איבערהויפט איצט — ד. ה. די אר־בעטסלאזיקייט און די אונטער־באשעפ־טיקטע. גאנץ מעגלאך אז ביז אין דער צייט וואס די דאזיקע שורות וועלן פאר־עפנטלאכט ווערן, זאלן מיר האבן די גע־לעגנהייט, אונטער די פארלאמענטארישע געזעצן, די דאזיקע פראגע אויפצוהויבן — און אזוי ווייט ווי נאר מעגלאך ציען די אויפמערקזאמקייט פונ'ם פארלאמענט צו דער דאזיקער אייביק־נייער פראגע פון ארבעטסלאזיקייט.

די פארלאמענטארישע געזעצן זיינען אזעלכע, אז ס'איז שווער פאר א קליי־נער און אומאפהענגיקער גרופע אויפצו־הויבן די פראגן וואס זיי באטראכטן פאר די וויכטיקסטע. די פארלאמענטארישע גע־זעצן זיינען צוגעפאסט געווארן צו דער צוויי־פארטיי סיסטעם, און די אויסטיי־טשונג פון די דאזיקע געזעצן איז איבער־געגעבן געווארן אין די הענט פון דעם "ספיקער" (פארזיצער) וועלכער איז צו־געוואוינט צו דער צוויי־פארטייאישער סיסטעם — און דאס מאכט עס פאר אונז אזוי שווער צו אריינברענגען די פרא־געס וואס מיר ווילן.

איך האב אנומלט דערמאנט וועגן דער אויפרעגונג וואס הערשט אין פארלא־מענט אין דער צייט ווען מען פארהאנ־דעלט א פראגע וואס מען רופט אן "מא־ראלישע". אט, צום ביישפיל, האט מען אנגערופן די פראגע פון עקספארטירן משקה נאך די שטאטן א "מאראלישע" — און דאס געזעץ צו פארבאטן דעם דאזיקן עקספארט איז אנגענומען געווארן כמעט איינשטימיק. ניט מער ווי עלף מיטגלי־דער האבן געשטימט קעגן דעם געזעץ. און צופעליקערווייזע בין איך געווען איינער פון די עלף, און אפשר וואלט עס געווען אין פלאץ איך זאל דא באמערקן עטלא־כע אורזאכן וואס האבן מיר באוואויגן צו שטימען אזוי. און איידער איך טו דאס, מעג איך דערציילן דעם סוד אז ווען די אפשטימונג וואלט געווען ניט קיין אפע־נע, וואלט דער רעזולטאט פון דער אפ־שטימונג געווען גאר אן אנדערער, אבער דאס איז אן אנדער זאך. די אורזאכע פארוואס איך האב געשטימט קעגן דעם געזעץ איז געווען א גאנץ איינפאכע. איך האלט דאס אויב אונזער פארלאמענט איז אין א לאגע אז ער קאן זיך דערלויבן א מאראלישן "זשעסט" — אויספיינען זיך פאר דער באפעלקערונג פון די שטאטן, אין דער צייט וואס אזא "זשעסט" קאסט אפ דער קאנאדער רעגירונג אמווייניקס־טען צען מיליאן דאלאר א יאר, דאן זאל די "האוז אף קאמאנס", ערשטנס זיך אויספיינען פאר דער אייגענער באפעל־קערונג, און טאן עטוואס צו פארלייכטע־רען דאס לעבן פון דער גרויסער צאל ארבעטסלאזע אין קאנאדע.

זיי וואלטן זיך אויך געקאנט "אויס־פיינען" פאר די בלינדע און קראנקע — און ווען דער פארלאמענט האט זיך דער־הויבן צו אט דער "מאראלישער" שטו־פע און וואלט געטאן אלץ וואס עס איז נויטיק צו באזארגן די נויטבאדערפטיקע ביי אונז אין לאנד, ערשט דאן וואלט גע־ווען צייט גענוג אריינצוטראכטן זיך אין דער לאגע פון אונזערע שכנים — פון די שטאטן. דערוויל האבן בלויז די פרא־ווינצן אנטאריא און קוועבעק א יערלאכן פראפיט פון צוואנציק מיליאן דאלאר פון דעם משקה פארקויף.

צווייטנס, די פאראייניקטע שטאטן האבן זיך ניט באזונדערס אנגעשטריינגט צו אריינשטעלן אין קראפט אירע איי־גענע משקה געזעצן און מיין מיינונג איז אז איידער מען ווענדעט זיך צו אונז אז מיר זאלן זיי ארויסהעלפן, זאלן זיי פריער דערווייזן אז זיי מיינען עס ערנסט און אריינברענגען אין קראפט זייערע איינענע געזעצן וואס פארבאטן דעם מש־קה האנדל.

דריטנס, איך בין ניט גרייט צו בויגן זיך פאר די שטאטן און נאכפאלגן זיי־ער ווילן. די לעצטע אויפפירונג זייערע בנוגע צו די קלענערע נאציאנאליטעטן דערוויזט, אז זיי טרעטן אונטער זייערע פיס אלע מענשלאכע רעכט פון די באפעלקערונגען וואס זיי האבן מיט מאכט געצוואונגען זיך אונטערצוגעבן און וועלכע זיי האלטן אונטער זייער יאך. זייער באציאונג צו די לאטיינישע לענדער אין סאוט אמע־ריקע, און אין די פיליפינס, איז אזא, וואס איך וואלט ניט וועלן זען אז די שטאטן זאלן האבן וועלכן ס'איז איינפלוס אויף אונזערע געזעץ־שאפנדע מאשינען. ס'זיינען נאך דא אנדערע אורזאכן, וואס איך קאן אנגעבן, אבער די איבערגעבליבע־נע זיינען גענוג צו בארעכטיקן מיין שטאנדפונקט און מיין האנדלונג.

מיינע פריינט אין וויניפעג ווייסן אז איך האב אין מיין לעבן ניט א טרונק גע־נומען, אבער איך גלויב אז אזעלכע גע־זעצן האבן קיין שייכות ניט מיט דער פראגע פון "טעמפערענץ"; נאר אז דאס איז ניט מער ווי א פאליטישער שפיל — וואס ביידע פאליטישע פארטייען האבן שוין צופיל אויסגענוצט אין דער צייט פון די דיסקוסיעס.

צווישן די ליבעראלן זיינען געווען א גרויסע צאל אזעלכע וועלכע האבן גע־רעדט קעגן דעם ביל און ווען עס איז גע־קומען צו שטימען האבן זיי געשטימט פאר אים. און דאס זעלבע צווישן די קאנסערוואטיוון, אעבר בלויז דערפאר וואס זיי האבן מורא אז עס וועט זיי שא־דען אין די וואלן, אויב זיי זאלן אנדערש שטימען, האבן זיי געשטימט קעגן דעם פארשלאג.

וואשע בלאגאראדיע

(פעליעטאן)
פון מ אינדריטץ

אין דער צייט פון דער רוסיש־יאפא־נעזישער קריג האט אין רוסלאנד זיך ארומגעטראגן פאלגנדער וויץ:

אן אפיצער באגעגנט א סאלדאט און פרעגט אים:

— וואס וואלט געווען ווען דו טרעפסט זיך מיט א סאלדאט פון דעם שונא'ס חייל.

— איך וואלט אים געטויטעט, וואשע בלאגאראדיע (אייער וואוילגעבורט).

— און ווען דו טרעפסט צוויי סאלדא־טען?

— איך וואלט זיי געטויט, וואשע בלא־גאראדיע.

— און ווען דו טרעפסט הונדערט?

— איך וואלט זיי געטויט, וואשע בלא־גאראדיע.

— ווי אזוי קאנסטו טויטן הונדערט סאלדאטן? זאג "איך וואלט מיט זיי גע־קעמפט".

— איך וואלט מיט זיי געקעמפט, ווא־שע בלאגאראדיע.

— און ווען דו טרעפסט א קו?

—"געטויט, וואשע בלאגאראדיע.

— א קו, געטויט, פאר וואס?

— איך וואלט מיט איר געקעמפט, ווא־שע בלאגאראדיע.

— מיט א קו דארף מען ניט קעמפן. זאג: "איך וואלט זי גענומען פאר די הער־נער און אריינגעפירט אין שטאל".

— איך וואלט זי גענומען פאר די הער־נער און אריינגעפירט אין שטאל, וואשע בלאגאראדיע.

— און ווען דו טרעפסט מיך?

— געטויט, וואשע בלאגאראדיע.

— מיך טויטן? פאר וואס?

— איך וואלט באקעמפט, וואשע בלא־גאראדיע.

— מיט מיר, דיין אפיצער, קעמפן?

— איך וואלט גענומען אייך פאר די הערנער און אפגעפירט אין שטאל אריין, וואשע בלאגאראדיע.

מיט דעם דאזיקן וויץ האט מען דאן אין רוסלאנד געוואלט באצייכענען דעם גייס־טיקן צושטאנד פון דער רוסישער סאלדא־טשינא. קיין שכל צו דיינקען איז ניטא. מען הייסט טויטן, דארף מען טויטן, מאכט ניט אויס צי דאס איז א שונא צי א קו, צי גאר דער אייגענער אפיצער. מען הייסט קעמפן איז געקעמפט מיט אלעמען, און אויב פירן אין שטאל איז געפירט.

יארן זיינען אוועק. דער צארישער אפי־צער איז שוין לאנג פארשוואונדן אבער דער וויץ איז נאך ביז איצט א גילטיקער אמת.

און אן דעם דאזיקן וויץ דערמאן איך זיך יעדעס מאל, ווען מיר קומט אים צו לעזן וועגן די פאסירונגען אין יענעם לאנד. לענין ווערט פירער, טראצקי געהילף. ביידע שטעלן זיך אן שפיץ פון דער רוסי־שער רעוואלוציע און נאכדעם אן שפיץ פון דער נייער ארדענונג. מען דארף הייסט עס פאר זיי שרייען בראווא. דארף מען זיך פאר זיי בוקן, חלילה, קריטיקירן, אפילו אויף א פריינטלאכן אופן, זאל השם ית־ברך אויסהיטן. א קאנטער־רעוואלוציאנער, א פאררעטער, און מיט ענלאכע אזעלכע נעמען האט מען געקרוינט יעדן איינעם וואס האט געוואגט ריידן א ווארט פון קריטיק קעגן די דאזיקע מענשן. אי, מענ־שן זיינען מענשן, און קאנען מאכן א טעות? חס ושלום! מען הייסט שרייען הורא — שרייט מען! רייד ניט קיין ווארט. טויטן — וואשע בלאגאראדיע, אין שטאל אריין וואשע בלאגאראדיע . . .

האט אבער דער רבונו של עולם א נס געטאן און טראצקי איז ארונטער פון ביינ־קעל. נו, מוזטו שוין שרייען אז דער דא־זיקער טראצקי, אט דער נעכטיקער העלד און "גרעסטער מענש", "גרעסטער קעמ־פער פאר'ן פראלעטאריאט", איז ניט מער און ניט ווייניקער ווי א פאררעטער, א קאנטער־רעוואלוציאנער, ימח־שמונק און ווי ווייטער . . . קיין אייגענע מיינונג טארסטו ניט האבן. דאס ווארט טראצקי מוז אליין שוין זיין א שימף ווארט . . . מען הייסט פירן אין שטאל, שריי "וואשע בלאגאראדיע" און פיר אין שטאל אריין. איך שטעל זיך מיר פאר, אז ערגעץ וואו זיצן פארשפארט אין טורמע צימער צוויי מענשן, איינער דערפאר, וואס ער איז גע־ווען קעגן טראצקין, און דער צווייטער דערפאר וואס ער איז פאר טראצקין. דער חילוק איז נאר, וואס דער פראצעס אדער די פראצעסלאזע באשטראפונג פון דעם ער־שטן איז געווען מיט א פאר טעג פריער פאר'ן צווייטנ'ס פראצעס . . .

אדער אט האט זיך מיט אמאל ארויס־געטראגן א באפעל: "קאלעקטיוויזאציע"! נו, דארף מען שרייען קאלעקטיוויזאציע... איר שטייט אויף אין דער פרי מוזט איר אנשטאט געבעטס איינשרייען דריי מאל בקול רם — קאלעקטיוויזאציע. אויב ניט זייט איר א אפיקורס, א קאנטער־רעוואלו־ציאנער, א פאררעטער און א בורזשוי. ווי קאן דען אנדערש זיין? איז דען דא א העכערע זאך ווי קאלעקטיוויזאציע?.... אי, טאמער ווייסט איר אפילו ניט וואס דאס מיינט, — מאכט עס ניט אויס! טויטן, וואשע בלאגאראדיע . . . זיינען גע־ווען אזעלכע וואס האבן געדינקט, אז מען קאן ניט נעמען פויערים און זאגן זיי אז די ערד געהערט צו דער רעגירונג. דער פויער האט זיין ערד ליב, פילט זיך מיט דער ערד איינס. און אזוי ווייטער. האט מען זיי געדארפט עוקר מן השרש זיין . . . זיי טארן ניט ריידן.

און איצט, אז מען האט זיך ארומגעזען אז "קאלעקטיוויזאציע" איז ניט "קאלעק־טיוויזאציע", נו, מוזט איר היינט אן אויף ווייטער דאס דאזיקע ווארט ארויס־רייסן פון ווערטער־בוך . . . איר טארט עס אויף די ליפן איצט ניט ברענגען, פונקט ווי א געוויסע צייטונג זאל האבן באפוילן ניט צו דערמאנען אין די ארטיקלען דאס ווארט "היינט", ווייל עס איז דאן ארויס א צייטונג מיט דעם נאמען "היינט". . . זאל מען שטארבן א טאג פאר מארגן, א טאג פאר נעכטן, אבער ניט היינט. ווייל דערמיט קאן נאך דער עולם מיינען, אז דאס מיינט מען די צייטונג מיט דעם נא־מען . . .

דארט, וואו דאס "וואשע בלאגאראדיע" איז דאס העכסטע באגריף און דארט וואו דער וואשע בלאגאראדיע באפעלט און אזוי מוז עס זיין, אנגעזאגט טויטן דארף מען טויטן, — איז ניט מער און ניט ווייניקער ווי זיין א גולם . . .

און מעג מען עס רופן ווי מען וויל, צי בורזשוי אדער קאנטער־רעוואלוציאנער, אבער איך האלט, אז יעדער איינער איז בער געוויסע פאסירונגען און צושטאנדן... איך האב בטבע פיינט יענע, וואס טאנצן קדוש און אין הארצן מיינען זיי עס ניט. אזוי ווי איך האב ניט ליב צו זען יענע, וואס טוען זיך אן א מינע פון כלל טוער, זאגן עדות, מאכן זיך אן אנשטעל און אין דער אמת'ן ניט זיי טוען גארנישט ניט, ניט זיי גיבן עפעס, א חוץ זייערע עצות, וועלכע מען דארף לחלוטין ניט האבן, ווייל זייערע עצות טויגן אויפן פייער . . .

אזוי, מיינע פריינט, דאס לעבן אין רוס־לאנד זעט אויס, אז ווייניק געענדערט. מיט רעוואלוציעס, אן רעוואלוציעס, אלעס "פא־סטאראמו . . ." די איינציקע ענדע־רונג איז נאר דאס, וואס די פערזאן, וועל־כע מען דארף באקרוינען מיט דעם "ווא־שע בלאגאראדיע" איז אן אנדערער . . .

אפשר בייט זיך אויך דער טיטול גופא אמאל, איז ניט "וואשע בלאגאראדיע", איז "טאווארישטש", "כאווער", וכדומה. דער עצם איז אבער דער זעלבער. און ווען איך לייען וועגן די פאסירונגען אין רוס־לאנד, דערמאן איך זיך ניט ווילנדיק דעם וויץ מיט יענעם סאלדאט: ער וועט טויטן, קעמפן, פירן אין שטאל — וועמען? דאס מאכט ניט אויס, אבי־דער "וואשע בלאגאראדיע" איז דא . . .

יעס, מעם! אז מען זאגט "וואשע בלאגאראדיע" איז דאך ניט ש'ייך . . .

ער עסט פאר דריי

א קליין געוויקסיקער ארימאן איז אריין אין א הויז און געבעטן עפעס אפצועסן. מ'האט אים געהייסן זיך זעצן צום טיש און מ'האט אים דערלאנגט עסן. דער ארי־מאן האט גלייך גענומען שארן דעם לחם פון טיש.

ער האט געגעסן ברויט פאר פאר־שפייז, ברויט מיט פאר־שפייז, ברויט מיט זופ, ברויט מיט פלייש, ברויט פאר פאר־בייסן און ברויט מיט פארבייסן.

טאקע א קליינער איד אויפ'ן קוק, אבער וואס אנבאלאנגט הלכות אכילה איז ער א אמת'ער גדול הדור!

ווען ער איז פארטיק געווארן מיט דער סעודה און האט זיך אויפגעשטעלט, גייט ער צו אים צו דער בעל־הבית און זאגט:

— ר' איד, איר האט פארגעסן צו זאגן אביסל דברי תורה!

— וואס פאר א תורה? — פרעגט דער ארימאן.

— איך ווייסט דאך, — זאגט דער בעל־הבית, וואס עס שטייט אין הייליקן פרק ווען "שלשה שאכלו", — אז דריי אידן זיצן צוזאמען ביי איין טיש און עסן, דארף מען הערן עפעס דברי תורה.

— אבער איך בין דאך געזעסן ביים טיש איינער אליין! — רופט אויס דער איד.

— א, יע, געזונט זאלט איר מיר זיין, — זאגט דער בעל־הבית, — געזעסן זייט איר טאקע אליין, אבער געגעסן האט איר דאך פאר דריי.

די תלמוד תורה

(געווידמעט דער ת"ת קאנפערענץ)
פון חיים-נחמן קושניר

א מאָרגע זאך מיט אונזערע אידעלאך, צו מען דאַרף יאָ צו נים, וועלן זיי אייך קריכן אין די ביינער אריין — צו זיי ווייסן יאָ וועגן וואָס עס האנדלט זיך צו נים, וועלן זיי נעמען (מיט נעמען, ווייל געבן נים מען זיי דאָך נים) דאָס וואָרט פון פאָרזיצער, און וועלן אייך אָפּנודיען א האלבע שטונדע אויף דעם זיינער, און אזוי א צווייטער און א דריטער, ביז אייר נער וועט זיך אויפשטעלן און באוויזן, אז אלע רעדנער פאר אים, האבן נאָר נים גערעדט צום "פאָינט", און עס וועט זיך אָנהייבן איבער דאָס ניי, אָט די באראקטעריסטיק פון אונזערע ברידער האָט זיך ווידער אָפּגעשפּיגלט לעצטן זונ־טאג ביי טאג און מאָנטאג ביינאכט, ביי די צוויי זיצונגען פון דער ת"ת קאנפע־רענץ.

א קאנפערענץ, גערופן געוואָרן פון פאראנטוואָרטלאכע פערזאָנען צו באַר האנדלען איינעם פון די וויכטיקסטע ענ־יגים פון אונזער געזעלשאפט, און וואָס מיינט אין אין פאָרגעקומען? — מען האָט גערעדט צום "פאָינט" און ארום "פאָינט", מען האָט געמאכט "מאָ'שעלס", מען האָט פארטיידיקט און מען האָט אטאקירט — עס איז געווען אויף טיש און אויף ביינק — און פרעגט וועמען עס איז פון די, וועלכע זיינען אזוי היציק געווען ביי די אזוי גערופענע דיסקוסיעס, וועגן וואָס עס האנדלט זיך — וואָס איז דאָס פאָבלעס — — און ווי אזוי עס צו לייגן — בין איך זיכער, אז איר וועט קיין ענטפער נים באקומען.

נאָר, מילא, דאָס איז אונזער פאָלק, — שוין א יאָר 10-9 זיינ איך וואוין־ביי קאנפערענצן, קאנווענשאנס, און א. וו. און אימער דאָס זעלבע — עס איז אבער דאָ איין טרייסט, אז אָט דער הייר־סער דעבאטע־אינסטינקט, וועלכער איז איינער פון די אָנגעזעענע "מעלות" פון ישראל'יקן, באוויזט, אז מיר זיינען דאָ א פאָלק מיט באזונדערע איינגשאפטן — און טראָץ דעם וואָס מען האלט אין איין שריינען אז מיר פארליגן אונזער אינדי־ווידואליטעט, דאָך זיינען מיר נאָך ווייט, ווייט אָפּגעטיילט פון אונזערע פריינט, די נים־אידן.

נאָר נים דאָס בין איך אויסן — איך בין דאָך אויך איינער פון די "אתה בחרתנו'קעס", ווילט זיך מיר אויף אויס־דריקן מיינונג וועגן דעם ענין תלמוד־תורה, און אזוי ווי רעדן בין איך לאָ־לעכט נים אויף פוילנדיק, מוז איך זיך באגנוגען מיט דער פען.

אלזאָ, וואָו האלטן מיר? — אָ, יאָ, ביים אנהויב.

הייסט דאָס, אז דער כרך ווייניפּער פארמאָגט א תלמוד־תורה פאר די לעצטע אכצן יאָר, און ווי איך פארשטיי, איז אָט די אינסטיטוציע ב"ה. איינע פון די חשוב'סטע אין קאנאדע. און פיליכט אויך אין אמעריקע. זייער פיין, כ'לע־בען. א שיינע תלמוד־תורה, גוטע לערער, א גרויסע צאָל תלמידים, פיין — אלעס גוט — ווילט איר דאָך וויסן, אויב אזוי, איז מה רעש? וועגן וואָס טומלט זיך עס דאָ? — וועל איך עס מאכן בקיצור.

די לעצטע פאָר יאָר איז די צאָל תל־מידים נים געוואַקסן ווי געהעריק — די פינאנסן זיינען נים אזוי גלאנצענדיק — און . . . די "אידישע" קלאסן ווייזן אויס צו זיין מער פאָפּולער ווי די "העברי־אישע" — איז זיך די "באַרד אָף דירעק־טאָרס" מישב, און פארדיפט א קאנפע־רענץ — נים אזוי צוליב די ערשטע צוויי פראבלעמען, ווי צוליב דעם לעצטן. ווייל אויב די עלטערן פאָדערן מער אידיש ווי העברייאיש, דאָן פיליכט מוז די תלמוד תורה ביינטן איר גאנצע פראָגראם, וועל־כע איז ביז איצט געווען א ריין עברית־בעברית פראָגראם. אן אמת'ער פראבלעם, און א שריט מצד די דירעקטאָרן, וועל־כער איז זייער לאָגיש.

אבער עס איז זיכער, אז די קאנפע־רענץ וועט נים ברייננען די דערוואַרטע־טע רעזולטאטן, צוליב דער פשוט'ער סי־בה; וואָס עס איז נים געווען געפירט ווי עס באדארף צו זיין, און צווייטנס, ווייל עס איז אוממעגלאך, אז ווען א קאָמיטעט פון עטלאכע פייאיקע פערזאָנען קאָנען נים געפינען קיין ענטפער, אז א פארזאַמ־לונג פון א פאָר הונדערט פערזאָן זאָלן קאָנען אויפטאָן עפּעס בעסערס. אבער דאָס אויף א זייט. לאָמיר באטראכטן די פראבלעמען, און אויף זייערע מעגלאכע לייזונגען.

כדי מיר זאָלן אלעס קאָנען זעען מיט קלארע אויגן, מוזן מיר צעטיילן די פראַ־גע אויף דריי טייל:

א) פראָגראם.

ב) אדמיניסטראציע.

ג) פינאנץ.

די דריי פונקטן זיינען איינג פארבונדן איינער מיט'ן צווייטן, אבער מיר וועלן פרואוון זיי נעמען איינצייקווייז.

א) די פראָגראם פון דער תלמוד־תורה איז נים איצט געווען ערשט־בערית. מען האָט נעגעבן די קינדער א דערציאונג, קולטורעל, נאציאָנאל און רעליגיעז, — אויף וויפיל מעגלאך; דאָס מען דיר קינ־דער געשטעלט אויף דעם וועג פון אמת אידישקייט — ד. ה. זיי זאָלן זיין באַ־אנדערע פראבלעמען קולטור, זיי זאָלן האָ־בען א נאָענטע באקאנטשאפט מיט אונ־זערע רעליגיעזע טראדיציעס און ימים־טובים, און אז דער זעלבער צייט זאָלן זיי לעבן אין דעם נייסט פון דער מאָ־דערנער צייט, בנוגע אידישע פראבלעמען. א פראָגראם וועלכע איז זייער לאָגיש צע־נויפגעשטעלט, און וועלכע מוז ברייננען גוטע נוצן אויף דער אידישער נאם.

אבער צייטן ביינן זיך — און אונזע־רע מאדערנע פיליאאָפן האבן אויסגעפר־נען, אז נים העברייאיש, נאָר אידיש, מוז ווערן אונזער נאציאָנאלע שפּראַך; זיי האבן געפאָרשט אין געפונען, אז די אלע רעליגיעזע צערעמאָניעס וועלכע האבן אזוי פעסט צוזאמענגעבונדן די ווייט־צעזייט־טע און ווייט־צעשפּרייטע טיילן פון דעם אידישן פאָלק זינט דעם חורבן בית־המקדש, זיינען צו פאנאטיש, און עס פאַסט נים פאר אונז, וועלכע זיינען אזוי צייטליזירט. מיר זאָלן ארומטראָגן מיט זיך גע־דאנקען וועלכע זיינען געווען פאַסיק אין דעם מיטל־עלטער; אונזערע מאָדערנע פיליאאָפן? — אונזערע נעפטיקע ישובה־בחורים, — וועלכע האבן זוכה געווען אריינצוקוקן אין די קליינע אותיות פון א קארל מארקס — א ספּענסער — א מענ־דעלסאָן — א שפּינאָזא — און וועלכע סיסטעמאטישער פירונג פון דער קאָנפע־רענץ.

אבער צוריק צום "פאָינט". איצט, אז מיר זעען דייטלאך וואָס די פראבלעמען זיינען, לאָמיר פּרוּוון געפינען ענט־פערס.

ווי פריער געזאָגט, זיינען זיי זייער איינג געבונדן איינער אין דעם צווייטן, און צוליב דעם, וועלן מיר ענטפערן אויף אלע פראגן מיט איין מאָל.

די תלמוד־תורה איז אן אינסטיטוציע וועלכע פארזאָרגט אונזער יונגט מיט אן ארטאָדאָקסישער, קולטורעלער, נאציאָנא־לער און אידישער דערציאונג. די פירער פון אונזערע געזעלשאפטן האבן איבער געפלאנצט דעם אייראָפּייאישן חדר קיין אמעריקע, און דער רעזולטאט איז געווען — די תלמוד־תורה.

עס זיינען אבער געווען אנדערע אומ־שטענדן — מיר זיינען דאָ געווען מער "מאָדערן" ווי אין דער היים — אונזערע קינדער האבן געמוזט גיין אין די הינע שולן א נאנצן טאג — האבן זיך די אוי־סערלאכע פארמען פון דעם אמאליקן חדר נעבען — עס זיינען געווארן קלאסן, און פייאיקע פערזאָנען האבן אָנגעפירט מיט דעם בילדונג פון אונזערע קינדער — דער רבי, זיין באהעלפער, און די אנדערע זכ־רונות מיט וועלכע דער חדר איז פארבונ־דען, זיי'ען געווארן מעמוואָרן . . . דער חדר איז "מאָדערניזירט" געווארן . . . . די אויסערלאכע פארם האָט זיך געביגן, אבער דער פסוק חומש מיט רש"י, דאָס קאפּיטל ישעיהו, און אין פילע פלעצער אויף דער אמר אבייא, זיינען געבליבן אלץ דער באזיס פון דער נייער סיסטעם. כיסלאכווייז האָבן זיך נעביטן אויף אנ־דערע פארמען לעבן — און באזונדערס אין דער אידישער היים. טאטע־מאמע זיינען געווארן "אמעריקאָ סיטיזענס" און שפּרעכן שוין ענגליש — נאטירלאך, האָבן די קינדער שוין מער קיין מעגלאכ־קייט נים צו לערנען רעדן, לעזן און שרייבן די אידישע שפּראַך. די שפּראַך וועלכע מיר נוצן די נאנצע צייט זיינט מיר זיינען אין גלות, די שפּראַך וועלכע מיר, פון דעם האלב־אייראָפּייאישן דור האָבן קיינמאָל נים געלערנט, די שפּראַך וועלכע פּרץ, שלום עליכם, און אנדערע האָבן געבריוכט, און וועלכע האָט קיינ־מאָל נים פארנומען א פּלאץ אין א ביל־דונגס פראָגראם, און פּוטעלונג געווארן אן "אישו" — און מען געפינט עס פאר נויטיק, צו מאכן ספּעציעלע שולן, צו לערנען אידיש מיט די קינדער. די שפּראַך וועלכע מיר האָבן געלערנט אין דער היים, ווייל אונזערע טאטע־מאמעס מוזן אויס־נוצן די געלעגנהייט זיך אויסצולערנען רעדן ענגליש — און אזוי ארום, מוזן די קינדער גיין אין שול לערנען אידיש.

דאָס איז א נאטירלאכע דערשיינונג פון דער צייט, און עס לוינט זיך נים אוועקצוגעבן צייט אויסצו'מוסר'ן די על־טערן — ווייל זיי אליין ווייסן נים וואָס זיי טוען, ווייל זייערע טעגלאכע מעשים זיינען נים אלע אויסגערעכנט, זיי לע־בען מיט דעם מאמענט און נים מיט'ן מאָרגן. אבער דאָס איז א צווייטער דער־שיינונג, און דערקלערט די פּלוצלונדיקע נויגונג צו אידיש, צו דער זעלבער צייט,

האבן מיר די "רויע פילאָזאָפן", וועלכע ווילן באווייזן, מיט זייערע "הויכע פּראָ־זיקע" פאלאָסאָפישע אויסדרוקן, וועלכע האבן קיין באדייטונג, אז אידיש מוז פארנעמען דעם פּלאץ פון העברייאיש, אלס אונזער נאציאָנאלע שפּראַך.

אבער מיר מוזן זאָגן צו די דירעקטאָ־רן פון אונזער תלמוד־תורה אז זיי מוזן זיין זייער פּרוזיכטיק — ווייל דאָס וואָס אונזערע אינטיקע "דיינקער" ווילן, איז נים דאָס זעלבע וואָס אונזערע פירער האבן געטאָן, ווען זיי האבן איבערגע־פלאנצט דעם חדר. אויב מען וועט איצט דערלויבן, אז אידיש זאָל פארנעמען א פּלאץ, וואָס אין אפילו נאָענט צו דעם פּלאץ וואָס העברייאיש פארנעמט, וועט דאָס ברייננען צו נאנץ אומדערוואַרטעטע רעזולטאטן, — ווייל דאָן וועט איר ביי־טען, נים די אויסערלאכע פארמען פון דער תלמוד־תורה, נאָר דעם באזיס. איר טאָרט נים ביטן אויף א האָר, דאָס פּראָגראם אויף וועלכער די תלמוד־תורה שטייט איצט — עס וואָלטן פיליכט גע־האנט צוגעגעבן ווערן עטלאכע נייע פונקטן צו דער פּראָגראם.

מאכן שוואכער די איצטיקע פּראָגראם פון לערנען אין תלמוד־תורה, און צוגעבן אידיש, הייסט, אז מיר ריישן ארויס מיט די וואָרצלען די פעסטע וועגן וועלכע האבן אונז אָפּגעטיט פון אסימילאציע ביז איצט, און מיר שטעלן אויף זייער פּלאץ — וואָס? א פראגע — אידישע קול־טור, מ'שטיינס געזאָגט — א קולטור וואָס הויבט זיך ערשט אָן צו שאפן — א קולטור וואָס מיר האבן געלערנט אין נאס און איך קיק — און הייבט ווילן מיר זי לערנען אונזערע קינדער אין א שולע . . . . נאָר נים דאָס בין איך אויס־סען, איך ווייל נאָר וואָרענען די פירער פון דער תלמוד־תורה, אז די פראגע פון פּראָגראם מוז באהאנדלט ווערן אנדערש ווי מען באהאנדלט זי.

ערשטנס, מוז עברית בעברית בלייבן דער יסוד פון דער פּראָגראם. אין צוויי־טענס, רעליגיאָן און רעליגיעזע טראדיציי־עס און צערעמאָניעס מוזן געלערנט ווערן — ווייל זיי זיינען צו איינג פארבונדן מיט אונזער פארגאנגענהייט, אז מען זאָל מיט אונזער פארגאנגענהייט, אז מען זאָל זיי קאָנען צעשיידן און פארבלייבן שטארק.

צווייטנס, די פראגע פון אידיש מוז באהאנדלט ווערן אויסער דער תלמוד־תורה, מער ווי אין דער תלמוד־תורה. מען מוז אָרגאנזיזירן פּראָגראמען, סיי פון יונג און פון אלט, מען מוז אנווענדן אלערליי קרעפטן אויף די עלטערן צו צווינגען זיי צו ביטן זייער סיס־טעם אין דער היים — זיי צווינגען צו רעדן אדיש, און נאָר אידיש, מיט זייער־רע קינדער — דאָן וועלן די קינדער שנעל אויפגאפן די אידישע דערשיינונג אויפגאפן, און עס פאלט אוועק דאָס פּראבלעם פון אידיש־פונקט ווי מיר האבן געלערנט אידיש, אזוי קאָנען אונזערע קינדער לערנען א שפּראַך, וואָס צום בעסטן, איז זי דאָך פארט נים מער ווי א נאָטן־שפּראַך.

אבער אום אויסצופירן די פּראָגראָס, און אום אויסצואיבן א גענונדיקע מאכט איבער די עלטערן פון די קינדער, נוי־

(שלום אויף זייט 4)

אונזער ארבעט איז גאראנטירט

פערט דאי וואָרקס
(פאָרטנאָי ברידער)
אנאנסירן נאָך א
דריי קלייניגן און דייאינג ברענטש
אין דער נאָרט ענד
808 מיין סטריט
אונטער דער פארוואלטונג פון
משה פאלסקי
קעש און קערי פּרייזן

סוטס דריי קלינד און געפּרעסט	75c
העמד דריי קלינד און געבלאקט	50c
פליין דרעסעס דריי קלינד און געפּרעסט	$1.00

און העכער — בלויז פאר דער וואָך

באנוצט זיך מיט דער גוטער, ראיעלער פערט דאי וואָרקס ארבעט צו די דאָזיקע ביליקע פּרייזן איצט פאר פסח און א גאנץ יאָר

פארטנאָי ברידער. מיט איבער 18 יאָר דערפאראונג, זיינען שטענדיק גרייט צו באדינען אייך צו אייער בעסטער צופרידענהייט.

אונזער פלעצ אין אונזער ארבעט איז א מוסטער פון דריי קלייניגן, דייאינג און פרעסינג — דאָס איז פעסטגעשטעלט. שליסט זיך אָן אין דער גרויסער צופרידענער משפחה פון פערט דאי וואָרקס קלענטן און האָט הנאה פון אייערע קליידער.

Perth Dye Works Ltd.
(פאָרטנאָי ברידער)
PHONE 55 188 — 808 MAIN ST.
"די הויז פון סערוויס"

PHONE	PHONE	PHONE
37 266	55 200	42 328
482-4 Portage Ave. Cor. Good	1062 Main St. Cor. Alfred	238 Lilac St. Cor. Corydon

צו אלע מיינע פריינט און באקאנטע

איך לאָז וויסן אז איך האָב אויפגעגעבן מיין איינגענעם שאָפּ און איך בין געווארן דער פארוואלטער פון דעם פערט דאי וואָרקס נייעם ברענטש אויף 808 מיין סטריט, וואו איר וועט באקומען די געוויינלאכע פערט דאי וואָרקס ארענטאכע באהאנדלונג און גוטע באדינונג, ווי אויך מיין איינגענע אטענשאָן.

מיט אכטונג,
משה פאלסקי

היינט אויף דער ראדיא

CKY
ווייניפּעג
4.00—מוזיק.
8.30—האלבע שטונדע קאָנצערט.
9.00—סי. פּי. אר. שטונדע, טשיין פּראָג־ראם.

CNRW 780
ווייניפּעג
6.30—פּארט גערי האָטעל דינער פּראָג־ראם.

CJRW 499.7
פלעמינג
5.40—מוזיק.
6.00—אָנקל פּיטער.

CJGX 650
יארקטאָן.
7.15—פארמערס פריירי ראדיא שעה.

KDKA 980
6.00—פּיטסבורג, עמאָס און ענדי, פאר־ווייילונגס פּראָגראם.

WMAQ 670
6.00—שיקאָגאָ, קאָנצערט ארקעסטער.

WTAM 1070
7.00—קליוולאנד, קאָנצערט ארקעסטער.

WGN 720
7.30—שיקאָגאָ, קלאסיקס.

WLS 870
8.00—שיקאָגאָ, מעלאָדיעס.

KDKA 980
8.30—פּיטסבורג, עמיש־טער כאָר.

WMMB 770
9.15—שיקאָגאָ, ארקעסטער.

WOR 710
10.00—ניו־יארק, ארקעסטער.

KYW 1020
10.45—פּארט וואָרט, ארקעסטער.

WBAP 800
10.45—טאנץ מוזיק.

WTMJ 620
11.00—מילוואָקי, טאנץ מוזיק.

KMOX 1090
11.00—סט. לויאיס, טאנץ מוזיק.

WABC 860
11.00—ניו־יארק, ארקעסטער.

פארלאנגט פון אייער דילער
פרידמאנס מצות
פון די פאראייניקטע שטאטן דאס ערשטע יאָר אין ווייניפּעג
קרוכלע און בא'טעמט
מיט אויסגעבאקן דורך און דורך פולע וואָג
זעט עס און איבערצייגט זיך
די מצה מעל, קייק מעל און פארפל זיינען געפּאקט אין באקסלאך
פארהיט אייער געזונט!
היט זיך פון נאָכגעמאכטע!
א מצה וואָס איז נים דערבאקן נאָר געטריקנט, אויך די מצה מעל, איז שערלאך פאר אייער געזונט
דער איינציקער אגענט אין ווייניפּעג און אומגעגנט
Buckwold's Bakery
119 SALTER ST. PH. 55 708
הויפּט מצה סטאָר
597 SELKIRK AVE. PH. 52 850
MARKOWETZ BAKERY
169 GOMEZ ST. PH. 56 407
B.C. FRUIT CO.
399 SELKIRK AVE. PH. 51 550
און אויך פון אלע פערלערס און סטארס

פאר דער קיך — נייע פסח'דיקע כלים — פאר'ן טיש

ווין גלעזלאך פון 10c
בראנפן גלעזלאך צו 5c

מיר האבן צוגעגרייט פאר אייך, ווי אלע יאָר, א גרויסן און שיינעם אויסוואל פון אלערליי כלים לכבוד פסח, סיי פאר דעם טיש און סיי פאר דער קיך. מיר זיינען זיכער, אז ווען איר וועט אפילו ארומגיין פון עק צו עק, איבער גאנץ ווי־ניפּעג, וועט איר נים געפינען קיין שענערן, גרעסערן און מער צוגעפּאסטן אויס־וואל ווי אין אונזער סטאָר. נאָך מער, מיר זיינען איבערצייגט אז אונזערע פּרייזן זיינען ביליקער ווי אנדערשוואו.

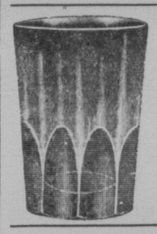

טיי גלעזער
6 פאר
25 סענט

טשייניקעס
גענעמל טשייניקעס 50c
און העכער
אלומינום טשייניקעס $1.25
אויך ניקל פּלייטעד צו מעסיקע פּרייזן

עג ביטער 20c

פלייש מאשינקעס 95c

קייק ביטער 5c

קומט און געפינט אויס פאר זיך זעלבסט

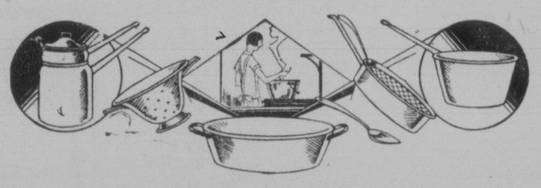

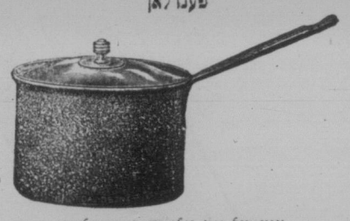

פענדלאך
ענעמל און אלומינום פענדלאך
25c און 20 ,15

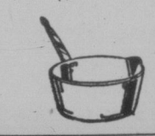

פענדלאך
ענעמל און אלומינום פענדלאך
50c און 35 ,25
און העכער

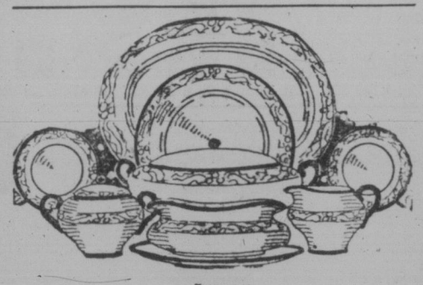

סוף טעלער
25c — ווייסע, 2 פאר
15c — קאָלירטע, יעדער
10c — פלאכע טעלער
און העכער

איר קאָנט זיך אויף אונז פארלאָזן צו געבן אייך די בעסטע באדינונג

הילצערנע מולטערלאך 50c
האק מעסערס 25c און 15c — צו
ענעמל קאָך לעפל 25c — ווייסע
גלאָזווארג
א שיינער ווייס אדער משקה סעט 90c
טיי זייערלאך 5c — יעדער
הילצערנע לעפל 10c — יעדער

אלערליי אנדערע כלים צו די סאמע ביליקסטע פּרייזן

TADMAN HARDWARE CO. LTD.
Phone 51-167 — מיר דעליווערן אין אלע טיילן פון שטאָט — 866 Main Street

מיר פארקויפן געלט איבערזייזונגען

— פון —

רוסלאנד, פוילן, דייטשלאנד

און אנדערע מיילען פון אייראפע, צאלבאר דארט

אין אמעריקאנער דאלארען

נידעריגסטע רייטס — שנעלע באדינונג

DOMINION BANK

North End Branch, 678 Main St., Winnipeg, Man.
Main St. and Redwood Ave., Winnipeg, Man.
King and McNab Streets, Hamilton, Ont.
City Hall Branch, Toronto, Ont.
Bleury and St. Catherine Streets, Montreal, Que.

E.J.R.

E.J.BAWLF COMPANY LIMITED

גרעין

סטאקס - באנדס

ווינניפעג
ברענדאן
סאסקאטון
רעדזשיינע
וויינבורן
טום רזשא
סווייפט קוריענט
מעריסון העט
פאל ארי
עדמאנטאן

דירעקטע טעלעגראפישע באדינונג
צו אלע גרעסטע עקסטשענדזשעס

שטאטיקע אפיסעס

פאר דער באקוועמלאכקייט פון לאקאלע
קליענטן האלטן מיר אפיסעס אין

127 גרעין עקסטשענדזש ___ טעל. 25 808
317 פארט סטריט __ _____ טעל. 191 80
243 פאמערסעט בלדג. ____ טעל. 977 86

אדמיניסטרישאן בילדינג, סט. באניפייס
סטאקיארדס _____ טעל. 151 204
691 מיין סטריט __ _____ טעל. 391 21

העלפט אייערע פריינט אין דער אלטער היים

שיקט זיי געלט

מיר קאנען פאר אייך שיקן געלט צו אייערע קרובים און פריינט אין אלע לענדער, ווי:

רוסלאנד, פוילן, רומעניע און פאלעסטינע

און אויסצאלן זיי אין

פאקטישע אמעריקאנער דאלארן

ביי מעיל, קייבל אדער ראדיא

זיכערקייט — באדינונג — צופרידנהייט

Alloway & Champion Limited
BANKERS AND STEAMSHIP AGENTS
נענדינדעט אין 1879
667 MAIN STREET — WINNIPEG

THE TRADERS TRUST COMPANY

אפיציעלע אסיינס, עקזעקיוטארס, אדמיניסטראטארס,
פינאנציעלע אגענטן
4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג — טעלעפאן 26 892

באדייטנדיקער וואוקס אינ'ם האנדל צווישן קאנאדע און יאפאן

דער האנדל צווישן קאנאדע און יאפאן פארט צו יאפאן איז געווען איבער זיבעצן האט ניט נאר בלויז דערגרייכט א הויכן מיליאן דאלאר, דאס איז א פארגרעסערונג רעקארד לעצטן יאר, נאר קאנאדע האט רונג אויף איבער איין מיליאן און 750 צוגעשטעלט צו יאפאן איבער א העלפט טויזנט דאלאר אין פארגלייך מיט'ן יאר פון דעם אלגעמיינעם יאפענעזישן וויץ 1928.

אימפארט.

דער דאזיקער פאקט ווערט באריכטעט אין די סטאטיסטיקס פון דעם יאפאנע־זישן פינאנץ דעפארטמענט אין־טאקיא און איז אפיציעל אנאנסירט געווארן אין א דערקלערונג פון דעם יאפענעזישן קאנ־סול אין וואנקאווער, אין דער דאזיקער דערקלערונג ווערט ווייטער געזאגט:

"אין דער צייט וואס יאפאן פארגרע־סערט פון יאר צו יאר איר ווייזאימ־פארט פון קאנאדע, פארקלענערט זי פראפארציאנעל איר ווייזאימפארט פון די פאראייניקטע שטאטן".

פון דעם אלגעמיינעם ווייזאימפארט אין יאר 1927 האט יאפאן אימפארטירט פון קאנאדע איין דרייטל פון איר ווייז פארערונג, און אין יאר 1929 האט יאפאן שוין אימפארטירט פון קאנאדע א העלפט פון איר אלגעמיינעם ווייזאימ־פארט. אין דעם באלאנס האט יאפאן גע־קויפט פון אוסטראליע און פון די פאר־אייניקטע שטאטן.

דער ווערט פון קאנאדער ווייזעקס־פארט אין יאר 1928 האט זיך געפונען אין יאפאן זיינען זיבעצן מיליאן, יענער פראווינץ. קוועבעק איז געווען דער צווייטער פראווינץ מיט 20.322 נייע צו־געקומענע טעלעפאנען, און ברייטיש קאָ־לומביא איז געווען די דריטע פראווינץ מיט א פארגרעסערונג פון 8.191 טע־לעפאנען.

אין 1928 האבן זיך אין קאנאדע גע־פונען דריי מיליאן, 986 טויזנט און 867 מייל טעלעפאנישע דראטן. אין דעם זעל־בען יאר האבן די קאנאדער סיסטעמעס געהאט אן איינקונפט פון 61 מיליאן, 197 טויזנט און 333 דאלאר אין פאר־גלייך צו 56 מיליאן, 907 טויזנט און 338 דאלאר אין 1927.

דער איינקונפט אין 1928 איז געווען א דרייטע פראווינץ פון $46.30 פאר א טעלעפאן אהער ארום צוויי און האלב סענט איין מאל אפרופן אויפ'ן טעלעפאן איינשלי־ווינען זיינען: אלבערטא — 13.2; מאַ־ניטאבא — 11.8; קוועבעק — 10.4; ניו־בראנזוויק — 7.9; נאווא־סקאשיא — 7.8 און פרינץ עדוואַרד אינזל — 5.7 טעלעפאנען אויף יעדע הונדערט נפשות.

דער גרעסטער וואוקס אין דער צאל צוגעקומענע טעלעפאנען אין 1928, איז געווען אין אנטעריא וואו 30,875 טע־לעפאנען זיינען צו־געקומען אין דער צייט פון יאר אין יאר אין אנטעריא, אין דער צייט פון 1927 האט יאפאן אימפארטירט פון קאנאדע איין דרייטל פון איר ווייז פארערונג, און אין יאר 1929 האט יאפאן שוין אימפארטירט פון קאנאדע א העלפט פון איר אלגעמיינעם ווייזאימ־פארט. אין דעם באלאנס האט יאפאן גע־קויפט פון אוסטראליע און פון די פאר־אייניקטע שטאטן.

דער ווערט פון קאנאדער ווייזעקס־פארט אין דער צייט פון 1928 האט זיך געהאלטן אין א העלפט פון דער צאל פון יאפאן אין דער צייט פון 1927.

בסך־הכל האט דער קאנאדער עקספארט קיין יאפאן אין יאר 1929, באטראפן ארום פיר און דרייסיק מיליאן און פינף הונדערט טויזנט דאלאר, דאס איז א פאר־גרעסערונג אויף ארום איין מיליאן און 250 טויזנט דאלאר אין פארגלייך מיט'ן יאר 1928.

דער יאפענעזישער עקספארט צו קאָ־נאדע אין 1929 האט באטראפן 13 מיי־ליאן און 5 הונדערט טויזנט דאלאר. קאָ־נאדע האט אויך עקספארטירט קיין יאָ־פאן אויף ארום פיר מיליאן דאלאר בלאי, דאס איז איבער א העלפט פון יאפאנ'ס פארערונג פון דעם סארט מעטאל אין 1929 און א פארגרעסערונג אויף פיר הונדערט טויזנט דאלאר אין פארגלייך מיט דעם בלאי־עקספארט אין 1928.

הויץ ווייץ און בלאי וואס זיינען לעצטן יאר געווען די הויפט צוויי מינים וואס יאפאן האט געקויפט אין קאנאדע האט זיך אויך דער האנדל פארגרעסערט צווישן די צוויי לענדער אויך אין א צאל אנדערע סחורות.

קאנאדע פארמאנט די צווייטע גרעסטע צאל טעלעפאנען אין דער וועלט

אין יאר 1928 האבן זיך געפונען אין קאנאדער געשעפטן און היימען 1 מיליאן, 334 טויזנט און 534 טעלעפאנען, אדער א דורכשניט פון 13.82 טעלעפאנען אויף יעדע הונדערט נפשות אין לאנד. די פאר־איינקטע שטאטן איז דאס איינציקע לאנד אין דער וועלט וואס איבערשייטנט אין דעם הינזיכט קאנאדע מיט א דורכ־שניט פון 15.8 טעלעפאנען אויף יעדע הונדערט נפשות.

פון די קאנאדער פראווינצן איז ברי־טיש קאלומביא די ערשטע אין דער צאל טעלעפאנען מיט א דורכשניט פון 20.8 טעלעפאנען אויף יעדע הונדערט נפשות. אנטעריא איז די צווייטע פראווינץ מיט א דורכשניט פון 18.3 טעלעפאנען; קוועבעק איז די דריטע פראווינץ מיט א דורכשניט פון 13.2 טעלעפאנען אויף יעדע הונדערט נפשות, די אנדערע פראווינצן זיינען: אלבערטא — 13.2; מאַ־ניטאבא — 11.8; קוועבעק — 10.4; ניו־בראנזוויק — 7.9; נאווא־סקאשיא — 7.8 און פרינץ עדוואַרד אינזל — 5.7 טעלעפאנען אויף יעדע הונדערט נפשות.

דער גרעסטער וואוקס אין דער צאל צוגעקומענע טעלעפאנען אין 1928, איז געווען אין אנטעריא וואו 30,875 טע־לעפאנען זיינען צו־געקומען אין דער צייט פון יאר אין יאר אין אנטעריא, אין דער צייט פון 1927 האט יאפאן אימפארטירט פון קאנאדע איין דרייטל פון איר ווייז פארערונג, און אין יאר 1929 האט יאפאן שוין אימפארטירט פון קאנאדע א העלפט פון איר אלגעמיינעם ווייזאימ־פארט. אין דעם באלאנס האט יאפאן גע־קויפט פון אוסטראליע און פון די פאר־אייניקטע שטאטן.

דער ווערט פון קאנאדער ווייזעקס־פארט אין דער צייט פון 1928 האט זיך געהאלטן אין א העלפט פון דער צאל פון יאפאן אין דער צייט פון 1927.

בסך־הכל האט דער קאנאדער עקספארט קיין יאפאן אין יאר 1929, באטראפן ארום פיר און דרייסיק מיליאן און פינף הונדערט טויזנט דאלאר, דאס איז א פאר־גרעסערונג אויף ארום איין מיליאן און 250 טויזנט דאלאר אין פארגלייך מיט'ן יאר 1928.

דער יאפענעזישער עקספארט צו קאָ־נאדע אין 1929 האט באטראפן 13 מיי־ליאן און 5 הונדערט טויזנט דאלאר. קאָ־נאדע האט אויך עקספארטירט קיין יאָ־פאן אויף ארום פיר מיליאן דאלאר בלאי, דאס איז איבער א העלפט פון יאפאנ'ס פארערונג פון דעם סארט מעטאל אין 1929 און א פארגרעסערונג אויף פיר הונדערט טויזנט דאלאר אין פארגלייך מיט דעם בלאי־עקספארט אין 1928.

הויץ ווייץ און בלאי וואס זיינען לעצטן יאר געווען די הויפט צוויי מינים וואס יאפאן האט געקויפט אין קאנאדע האט זיך אויך דער האנדל פארגרעסערט צווישן די צוויי לענדער אויך אין א צאל אנדערע סחורות.

די אויל פראדוקציע אין אלבערטא

לויט אן אפיציעלן באריכט וואס איז לעצטנס פארעפנטלאכט געווארן פונ'ם דעפארטמענט פון נאטירלאכע רעזורסן איז אויף די אויל פעלדער פון אלבערטא לעצטן יאר פראדוצירט געווארן 999 טויזנט און 152 פעסלאך רויער אויל און נאפט.

אין דעם באריכט ווערט געזאגט אז די אויל פראדוקציע אין אלבערטא האט זיך מער ווי פארדאבלט אין פארגלייך מיט דער פראדוקציע אין 1928, ווען עס זיי־נען פראדוצירט געווארן 489 טויזנט און 152 פעסלאך אויל.

דער אנאלין באוויזט אז די אויל ברור־נימער פון טוירנער וועלי זיינען די גרעס־טע פראדוצירער.

דער טאטאל פראדוקציע פון יענע ברור־נימער לעצטן יאר, איז געווען 981 טוי־זענט און 221 פעסלאך אויל פון וועל־כער צאל 908 טויזנט און 741 פעסלאך זיינען געווען נאפט און דאס איבעריקע — לייכטער רויער אויל.

——(::)——

געשעפט צושטאנד אין מערב קאנאדע

דער וועכנטלאכער באריכט פון דער קרעדיט מענס טראסט אסס'ן לייטעט אז אין —

ווניפעג

גייט אן מאנופעקטשורינג ני שלעכט. אויך האלסייל געשעפטן און גראסערים דריי גודס און הארדוועד איז ניט שלעכט. געשעפט אין האלסייל שיך און פרויען קליידער פארבעסערן זיך. מיליגערי און מענערשע קליידער — מעסיק, ריטייל גע־שעפטן — מעסיק. קאלקשאנס — נאנ־זאס.

רעדזשיינע

פארבעסערונג אין האלסייל און דריי גודס געשעפטן. גראסערי געשעפטן — גוט, שיך — מעסיק — הארדוועד — שטיל.

סאסקאטון

האלסייל הארדוועד — ניט שלעכט. גראסערים — נארמאל, שיך — גוט, דריי גודס — שטיל, ריטייל געשעפטן — מע־סיק.

קאלגארי

ביזנעס אין אלגעמיין, האלסייל און ריי־טייל פארבעסערן זיך. קאלקשאנס דער־ווייל שוואך.

עדמאנטאן

האלסייל געשעפטן אויסער גראסערים — שוואך, קאלעקשאנס — שוואך.

וואנקאווער

מאנופעקטשורינג — גוט, האלסייל הארדוועד — גוט, גראסערים — ניט שלעכט, אלע אנדערע געשעפטן ניט אי־בעריק שלעכט, אין קאנטרי — שוואך.

פראדוקציע פון מינעראלן אין אנטעריא גע־שטיגן אויף פערציק מיליאן דאלאר אין 5 יאר'

אנהאלטנדיק די פירערשאפט אין דער פראדוקציע פון מינעראלן אין קאנאדע, די פראווינץ אנט. האט אין 1929 פראדוצירט מינעראלן אינ'ם ווערט פון 116 מיליאן, 558 טויזנט און 911 דאלאר, א פארגרעסערונג אויף איבער זעכצן מיליאן דאלאר אין פארגלייך מיט'ן יאר 1928.

דער דאזיקער באריכט איז לעצטנס פארעפנטלאכט געווארן פון דעם פראווינ־ציעלן דעפארטמענט פון מינען.

דער שנעלער וואוקס אין אנטוויקלונג פון דער מינען אינדוסטריע אין אנטעריא ווערט איללוסטרירט אין דעם באריכט אין וועלכן עס ווערט אנגעוויזן אז אין יאר 1904 איז אין אנטעריא פראדוצירט גע־וואָרן מינעראלן סך־הכל אויף צוועלף מי־ליאן דאלאר; אין 1914 — 59 מיליאן דאלאר; אין 1919 — 77 מיליאן דאלאר און ענדלאך האט עס געגעבן א שפרונג צו הונדערט און זיבעצן מיליאן דאלאר לעצטען יאר.

אין פארלויף פון די יאָרן צווישן 1924 און 1929 איז פארגעקומען די גרעסטע מינעראלן אנטוויקלונג אין דער געשיכ־טע פון דער פראווינץ אנטעריא. לויט דעם דער באריכט, אין דעם קורצן שפאן פון בלויז פינף יאר האט זיך די מינע־ראלן פראדוקציע פארגרעסערט אויף פער־ציק מיליאן דאלאר, דאס איז אן אומגע־הויערער גרויסער וואוקס אין אזא קליי־נער צייט.

די פראדוקציע פון גאלד, ווערט ווייי־טער געזאגט אין דעם באריכט, וואס איז דער אנפירנדיקער מינעראל אינ'ם ווערט, האט זיך פארגרעסערט אויף ארום א מא־ליאן דאלאר; אין 1928 האט דער ווערט פון גאלד וואס איז פראדוצירט געווארן אין די מינען פון אנטעריא — באַבּרא־פען 32 מיליאן 629 טויזנט און 111 דא־לאר און לעצטן יאר איז די גאלד פראַ־דוקציע געשטיגן צו 33 מיליאן, 543 טויי־זענט און 913 דאלאר.

אין דעם באריכט ווערט אנגעוויזן אז אויסער אנטעריא איז אין אלע מינען פון קאנאדע פראדוצירט געווארן לעצטן יאר גאלד אויף זעקס מיליאן דאלאר.

אויסער מינעראלן איז אנטעריא זייער א רייכע פראווינץ אין דער פראדוקציע פון תבואה, פייצוכט, האניק, פרוכט און אזוי ווייטער. די אלגעמיינע אינדוסטריע פון מאנופעקטשורינג איז אין אנטעריא זייער גרויס אויף יעדן געביט און יעדן צווייג פון מאנופעקטשורינג.

די אלטע, שיינע מידה פון מעות חטים

(צוגעשיקט פון מאנישעוויצ'ס מצה קא.)

"מעות חטים" — איז איינע פון די שענסטע מידות וואס אידן פארמאגן. די דאזיקע מידה איז אין איינקלאנג מיט דעם געפיל פון אידישן רחמנות, מיט דער פאר־אנטווארטלאכקייט וואס יעדער איד פילט פאר די ארימע און ליידנדע וואס געפינען זיך צווישן אונז.

קיין איד קאן זיך ניט פארגינען אוועק צוזעצן ביים סדר־טיש און הנאה האבן פון די פסח'דיקע מאכלים און פרייען זיך מיט דעם שיינעם פייערייטס יום טוב אזוי לאנג ווי ער ווייסט, אז עס געפינען זיך פיל־לייכט אועלכע וואס האבן ניט קיין מצות און מיין ליידן נויט.

און כדי דאס צו פארמיידן איז איינגע־פירט געווארן צו זאמלען ארב פסח מעות חט'ם, — דאס הייסט געלט אויף מצות און צו פארטיילן מצות און אנדערע שפייז־זען ווי אויך געלט צווישן די ארימע מענ־שען. דער דאזיקער מנהג ווערט אפגעהיט אומעטום, אין יעדן לאנד און אויך דא אין אמעריקע.

ווי ווייט אידן האבן געזארגט פאר ארי־מע לייט קען מען זעען פון דעם "כהא לחמא עניא" וואס ענדיגט זיך מיט די ווערטער "כל דכפין יתי ויכול, כל דצריך יתי ויפסח." דאס הייסט, יעדער וואס איז הונגעריק קען אריינקומען און עסן און יעדער וואס איז נויטבאדערטיק קאן קו־מען און פראווען פסח. דאס איז איינגע־פירט געווארן פאר וואנדערנדע אידישע ארימע לייט וואס קומען אמאל אן צום סדר אין א אידישן ישוב. זיי קאנען אריינ־קומען אין יעדער אידישער שטוב און מען וועט זיי אויפנעמען ווי ליבע געסט, אוועק־זעצן זיי ביים טיש און גיבן זיי פון אלעם גוטן.

ריידנדיק וועגן פסח, מצה, און מעות חטים, ווילן מיר אנווייזן אויף אן אינטע־רעסאנטן פאקט: צווישן די טויזנטער און טויזנטער פונטן מצות וואס ווערן אויס־געטיילט אין אמעריקע און אנדערע לענ־דער צו ארימע אמיליעס יעדן ערב פסח קענט איר טרעפן ניינציק פראצענט מאנ־שעווץ מצה. ווארום די איהן וואס טיילן אויס די מצות ווילן, אז אויך די ארימע פאמיליעס זאלן הנאה האבן פון דער בעס־טער פרישסטער און געשמאקסטער מצה וואס איז פאראן. און דאס איז די מאני־שעוויץ מצה, די מצה מיט אלע מעלות.

מאכט א סוף צו אייערע בוקקיפינג זארגן

מיר שטעלן צו אן עקספערט אודיטינג און בוקקיפינג באדי־נונג און מיר וועלן אכטונג נעבן אויף די ביכער פון אידישע ביז־נעס אינסטיטוציעס סיי אין אונזער אפיס אדער אין דעם קליענטס אפיס.

אויך א פולשטענדיקע

אינשורענס באדינונג

M. B. MORANTZ & COMPANY

Room 31, 460 Main St. Phone 28 086

HOLLAND AMERICA LINE

שיפסקארטען

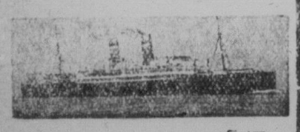

האלאנד-אמעריקא ליין

לירעקטער פאסאשיר פארקער צווישן

ראטערדאם און האליפאקס

גלענצענדע באדינונג, גוטע באַ־קוועמלאכקייטן און א כשר'ע קיך. מיר וועלן אייך ארויסהעלפן אין באק'מען די נויטיקע קאנאדער דערלויבנישן. אפיסעס און אגענטו־רען אין אלע גרויסע שטעט.

פאר אינפארמאציע וועגן דעם זיך צום לאקאלן אגענט אדער צו

HOLLAND-AMERICA LINE
673 Main Street
WINNIPEG, MAN.

דער זיכערסטער וועג צו שיקן געלט

CANADIAN NATIONAL EXPRESS

איז דורך דער

קענעדיען נעשאנאל עקספרעס

אלע געלדער ווערן אויסגעצאלט אין אמעריקאנער דאלארן

איר קריגט אן אונטערשריפט פון דער פערזאן צו וועמען דאס געלט איז געשיקט.

פאר אייער געלט איז די פאנאדער רעגירונג פארגאנטווארטלאך. ווייל אלע קבלה'ס (רע־סיטס) וואס די קענעדיען נעשאנאל עקספרעס אדער זייערע אגענטן גיבן ארויס זיינען פון דער רעגירונג גארא־נטירט.

אויב איר ווילט אייער געלט זאל זיין זיכער, שיקט עס דורך דער

Canadian National Express
355 McGill St., Montreal

יעדער אגענט פון דער קענעדיען נעשאנאל ריילוויי (איזינבאנען) קאן שיקן געלט אהיים.

ווען איר שיקט פעלקאר, פרעגט שטענדיק פאר קענעדיען נעשאנאל עקספרעס

נעזאלין און אויל

אזן אלץ וואס איר דארפט פאר אייער קאר

ביי אייער גוט באקאנטן

דוד גלושאן (נאלסקי)

Daves Service Station

וואשינג, גריזינג, בייטן אויל און טייער ריפיירינג

רעד סיל נאזאלין, 28 סענט
ווהייט ראָ נאזאלין, 31 סענט
קומט און איבערצייגט זיך

Main and Flora — Ph. 57 901

ZIG ZAG

סיגארעט פאפיר

קיין קומע געלט קען קויפען געסערע.

גרויסע פיכלאך פון 120 בלעכלאך.

יעצט 5c

פארמיידעט נאכמאכונג

האלט אייער היים קיל דעם זומער, ווארים נעקסטן ווינטער, דורך אינסולייטינג

א י צ ט מיט טען/טעסט, שפארט געלט אויף אייערע באהייצונג בילס. פרעגט אייער ארכיטעקט, קאנטראק־טאר אדער דעם נאענטסטן פאר־טרעטער פון טען/טעסט אינסו־לייטשן וועגן דעם.

INTERNATIONAL FIBRE BOARD LIMITED
1111 Beaver Hall Hill
Montreal, Que.

TEN/TEST

INSULATING BUILDING BOARD

Western Distributors
THE T. R. DUNN LUMBER CO., LTD.
Winnipeg, Man.

EDWARDSBURG

CROWN BRAND CORN SYRUP

דער דאזיקער באריטער טייבל סירופ איז ריין, באַ'טעמ'ט און געשמאק — הויז דעם אנטהאלט עס 'דעקסטראס" וואס איז א פארמע פון צוקער וואס ווערט גערן איינגעזאפט אינ'ם בלוט און ס'איז אויך לייכט צו פאר־דייען. פרובירט עס פאר אלע באַרטן דעזערטן.

מאנופעקטשורט ביי

THE CANADA STARCH CO. Limited, MONTREAL

מאנופעקטשורערס אויך פון "מאזאלא", דער אויל וואס איז כשר

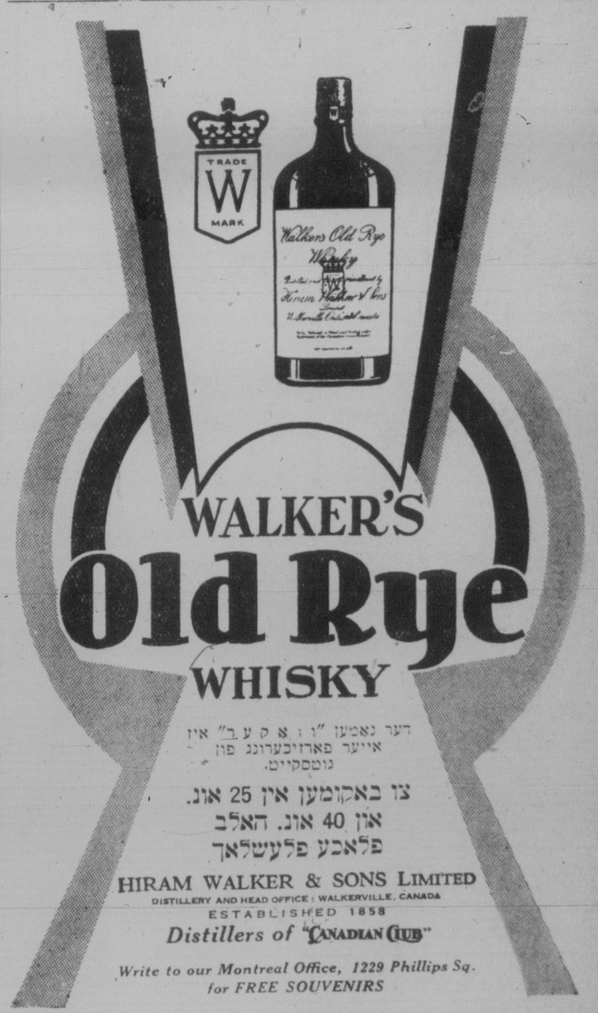

דער נאמען "ו. א. ק. ע. ר" איז אייער פארזיכערונג פון גוטסקייט.

צו באקומען אין 25 אונ. און 40 אונ. האלב פלאכע פלעשלאך

HIRAM WALKER & SONS LIMITED
DISTILLERY AND HEAD OFFICE: WALKERVILLE, CANADA
ESTABLISHED 1858
Distillers of "CANADIAN CLUB"

Write to our Montreal Office, 1229 Phillips Sq. for FREE SOUVENIRS

עס וועט זיך אייך באצאלן צו אדווערטייזן אין "דאס אידישע וואָרט"

אידישע העלדן

שפּאַנענדער ראָמאַן פון'ם אידישן לעבן
אין דער צייט פון דער גרויסער מלחמה

פון י. נ.

(פאָרטזעצונג)

קיינער אין דעם פעלד לאַזאַרעט פון גענעראַל בעוומאָו'ס אַרמיי האָט ניט געקאָנט קומען דער געדאַנק, אויף אויף דעם שלאַכט פעלד פון גאַליציע אין פאַרקניפּט געוואָרן אַ ליבע צווישן אַן אידישן קריגס געפאַנגענעם וועלכער געפינט זיך אין דעם שטן פון דער תליה און אַ שיינע אריסטאָקראַטישע שוועסטער פון דעם רויטן קרייץ.

עס איז געווען נאָך האַלבע נאַכט. אין דעם פעלד לאַזאַרעט. האָבן אַלע פּאַציענטן געשלאָפן. די באַרימהאַרציקע שוועסטער האָבן זיך צורוקגעצויגן אין זייערע קאַמערלאַך צו כאַפּן אַ דרעמל, און דער וועכטער איז איינגעשלאָפן אויף זיין וואַך פון דעם גרויסן האָספּיטאַל באַראַק האָבן אַרויסגעשוועבט צוויי טונקעלע געשטאַלטן. איינע הינטער דער צווייטער.

אין דרויסן האָבן זיי זיך פאַראייניקט.

— קום, זיי פאַרזיכטיק, — האָט געדערט שטיל אָפּ רויען שטימע, — ווייטער, אין דעם אנדערן רעגימענט וועלן מיר ניט דאַרפן מורא האָבן. די הויפּט געפאַר איז דאָ.

קוים זיינען זיי אָפּגעגאַנגען אַ 25 שריט, אַלס צוויי מענשן האָבן זיי פאַרשטעלט דעם וועג.

עס איז געווען פינסטער און מען האָט ניט געקאָנט זעען איינער דעם צווייטן.

— ווער איז דאָס? — האָט געפרעגט אַן אַלטע און פעסטע שטימע.

מיאַר מאַרנאַלים האָט שנעל אַרויסגעכאַפּט זיין מעפּער, וואָס ער האָט מיטגענומען אַלס ער האָט פאַרלאָזן דעם לאַזאַרעט.

— צום טייוול, — האָט שטורמדיק גערעדט אַ יונגע מענער שטימע, — וואָס ענטפערט איר ניט, ווען מען פרעגט אייך? — זייט איר פאַרשטומט?

אין דעם נעקסטן אויגנבליק האָט ער אָנגעצונדן אַ שוועבעלע, וואָס האָט שוואַך באַלויכטן די פיר מענשלאַכע געזיכטער.

— מאַרנאַלים! — האָט פּלוצלונג אויסגערופן דער פרעמדער און די שוועבעלע איז אים אַרויסגעפאַלן פון דער האַנט.

— לעווי! — האָט מאיר מאַרנאַלים אַרויסגעשטאַמלט.

קאַפּיטל 32

דער עסטרייכישער לייטענאַנט רפאל נייַמאַן און זיין כלה גיטל מאַרנאַלים האָבען אָנקומענדיק אין דעם רוסישן לאַגער געוואוסט, אַז זיי געפינען זיך אין גרויס געפאַר.

עס איז אמת, אַז ביידע האָבן געטראָגן רוסישע מונדירן און זיי זיינען געווען פאַרקליידעט אַלס רוסישע סאָלדאַטן און האָבן אויך געהאַט דעם געווער, וואָס זיי האָבן אַוועקגענומען פון די צוויי דער'הרג'טע סאָלדאַטן. אָבער זיי זיינען דאָך פרעמדע, ניט באַקאַנט מיט דער רוסישער מיליטערישער אָרדענונג. זיי האָבן אפילו ניט געוואוסט, צו וועלכן רעגימענט און צו וועלכער קאָמפּאַניע זיי געהערן דורך זייערע מונדירן.

און עס וואָלט געווען גענוג דער קלענסטער פאַרדאַכט, אום זיי זאָלן אַרעסטירט און פאַר'משפּט ווערן צום טויט אַלס גענ אויסצוהאַלטן די פּראָבע ביי עס שפּיאָנען; איין פאַרדעכטיקטע באַוועגונג און זייער געהיימנים קאָן אַנטדעקט ווערן.

ביי דעם מוטיקן און אומדערשראָקענעם נייַמאַן'ען איז דעם דאָזיקן כאַל דאָס האַרץ געווען פאַרקלעמט און ער האָט געציטערט מיט אַלע גלידער ניט פאַר זיך אַליין, נאָר פאַר גיטלען.

זיין אומגליקלאַכע שיינע גיטל! וועלן אירע באַוועגונגען איר ניט פאַרראַטן? זי איז אַ פרויענצימער אין די קלייַדער פון אַ רוסישן זעלנער? וועט עס איר געלונגען? וועט זיי געלונגען זיך צו רעטן?

אַ אידישע מיידל אין אַ רוסישן לאַגער!

ביי רפאל נייַמאַן'ען האָבן זיך די האָר אויפ'ן קאָפּ געשטעלט. ווי טשוועקעס, ווען אים איז געקומען דער געדאַנק פון דעם שוידערלאַכן שיקזאַל וואָס דערוואַרטעט גיטלען, ווען די רוסן וועלן דערפאַרען איר געהיימנים.

ער האָט זיך דערמאָנט, אַז איינמאָל איז שוין גיטל געווען פאַרקליידעט אַלס רוסישער זעלנער אין קאַפּיטאַן לאַווס־טונאָוו'ס פּליענדיקן באַטאַליאָן; אָבער ווי אַנדערש איז דאַמאָלסט געווען די לאַגע! דאַמאָלסט איז זי געווען אונטער דער שוץ פון כוואַסטונאָוו'ן, וועלכער האָט געהאַפט אויף איר ליבע; זי איז ניט געשטאַנען אונטער קיינעמס קאָמאַנדע און האָט ניט געטאָן קיין מיליטערישן דינסט.

און היינט? —

דער מוטיקער אידישער לייטענאַנט האָט אַ שטאַרקן טרייסל געטאָן מיט'ן קאָפּ, אַזוי ווי ער וואָלט געוואָלט פאַרטרייבן פון זיך זיינע פינסטערע געדאַנקען.

אָבער וואָס עס זאָל ניט פּאַסירן — רפאל נייַמאַן איז געווען אַנטשלאָסן צו באַשיצן זיין געליבטע מיט זיין איינענעם לעבן.

ער וועט דאָך ניט זיין ווי יענע אומגליקלאַכע באַשע, וועלכע האָט מיט אירע אייגענע הענט געגעבן דעם רוסישן מערדער די שטריק אויפצוהייגנען איר מאַן!

און אויב עס וועט אנדערש ניט קאָנען זיין, אויב די רוסישע סאָלדאַטן אין בעזומאָו'ס לאַגע וועלן דערפאַרען גיטל'ס געשלעכט, דאַן וועט ער, איר אייגענער חתן, דערשטעכן אויף טויט, פריער איר, נאָכדעם זיך — ער וועט ניט דערלאָזן, אַז זי זאָל ווערן געשענדעט פון די רוסישע ווילדע חיות, ווי אַ סך אַנדערע אומגליקלאַכע און הילפלאָזע פרויען זיינען געשענדעט געוואָרן.

דאָס איז געווען רפאל נייַמאַן'ס פעסטער באַשלוס. ער האָט אָבער דעם באַשלוס ניט געוואָגט איבערצוגעבן צו גיטלען. אין קענגטייל, פאַר איר האָט ער זיך געשטריינגט צו בלייבן רואיק, און אויפצוהאַלטן זיין מוט. ער האָט זיך זאָגאַר דערלויבט צו שפּאַסן אום איר אויפצומונטערן.

אָבער די קלוגע גיטל האָט פאַרשטאַנען, אַז די מונטערקייט ביי איר געליבטן איז נאָר אַ געמאַכטע, און אַז אין די דאָזיקע מינוטן ליידעט ער.

און אַזוי ווי זי וואָלט געלעזן זיינע געדאַנקען, האָט זי צו אים געזאָגט מיט אַ ווירנדיקער שטימע:

— ווייסטו וואָס, מיין געליבטער? דאָ, אויף דעם דאָזיקן פּלאַץ לאָמיר זיך צעשיידן איינער פון דעם צווייטן, דען ווער ווייס, וואָס עס וועט זיין אונזער שיקזאַל? אין דעם רוסישן לאַגער. דאָך, וויל איך דיר זאָגן, אַז אין דעם אויגנבליק, וועט די רוסן וועלן אין מיר דערקאָנען די פרוי, און וועלן פּרובירן מיך באַרירן, וועל איך אַליין אַריינשטעכן אַ מעסער אין האַרצן.

— ווער ווייס, אויב דער ביטערער שיקזאַל וועט אונז דאָ ניט פאַנאַנדערנעמען. עס איז בעסער, אַז מיר וועלן זיין פאַרבאַרייטעט פאַר דאָס ערגסטע — גיב מיר אַ קוש, דיין לעצטן קוש!

אין אַ ווינקל אין דעם רוסישן לאַגער, צווישן די לאַנגע צוזאַמענגעשלאָגענע באַראַקן, האָבן די צוויי געליבטע, פאַרקליידעט אַלס רוסישע זעלנער, זיך אומגעאַרמט און אַ לאַנגער קוש האָט פאַראייניקט זייערע ליפּן.

און צוויי הייסע טרערן, אַזוי ווי פּערל, האָבן זיך אַראָפּגעגליטשט פון די לאַנגע זיידענע ברעמען פון דער פאַרקליידעטער מיידל און האָבן באַנעצט די באַקן פון דעם אידישן לייטענאַנט.

— העי, וואָס טוט איר דאָרטן? — האָט אין דעם דאָזיקן אויגנבליק אָפּגעקלונגען אַן זייערע אויערן אַ גראָבע שטימע, — גאָר קושן זיך? וואָס זייט איר ווייבער? — הא?

— זעמליאַק — האָט רפאל נייַמאַן שנעל אַ זאָג געטאָן און האָט האַסטיק זיך אָפּגעצויגן פון גיטלען, ווענדעניק זיין פּנים צו דער זייט פון וואַנען עס האָט זיך געהערט די שטימע.

פאַר זיי איז געשטאַנען אַ נידעריקער סאָלדאַט, מיט ברייטע פּלייצעס און מיט רויטע האָר, מיט אויגן ווי ביי אַ ווילדער חיה.

— אַ, זעמליאַק, האָט ער ווידער אַריבערגע'חור'ט, — און דאָס קושט איר זיך איידער די שלאַכט פאַנגט זיך אָן. עף, ווייבער זייט איר, און ניט קיין מעגער. פאַרוואָס האָב איך אַליין געבעטן אַז מען זאָל מיך געמען אין מלחמה.

די ביידע פאַרקליידעטע רוסן האָבן אים אָנגעקוקט שטום.

— און ווייסט איר פאַרוואָס איך האָב זיך אַליין געבעטן אין קריג? — האָט דער רויט־האָריקער פאַרטגעזעצט מיט אַ ברייטן שמייכל — ווייל אין דער מלחמה זיינען מיר פריי.

אין רוסלאַנד בין איך איינמאָל געווען פריי, דאָס איז געווען אין אַדעס, ווען מיר האָבן געמאַכט דעם פּאַגראָם אויף די זשידעס, האָבן מיר דאַמאָלסט געלעבט לוסטיק, געטרונקען שנאַפּס פון די פעסלאַך און געליבט זשידאָווקעס וויפיל מיר האָט זיך געגלוסט.

דער רויטער פּאַגראָמשטשיק האָט פּלוצלונג געמאַכט אַ זייערע מינע.

— יאָ, די שלאַכט, — האָט ער געברומט, — דאָס איז די איינציקע צרה, עס וואָלט געווען גאָר אַ גוטע זאַך די מלחמה, וואָרום ווען קאָן נאָך אונזערער אַ מענש אַזוי פאַנאַנדערפירן די הענט, ווי אין דער מלחמה. מען קומט אין אַ שטעטל און מען טוט וואָס דאָס האַרץ גלוסט, אַלעס איז פריי; נאָר די פּראָקליאַטע שלאַכט, וואָס מען מוז שטעלן אין קאָן די איינענע הויט.

— אָבער איך זאָג אייך, אַז פּראָקאָפּ איז ניט קיין נאַר, אויב מען שיקט מיר ווירקלאַך אין שלאַכט — דאַן דאַן.

ער האָט געוואָלט ריידן ווייטער, אָבער ער האָט זיך צוריקגעהאַלטן און איז געבליבן שטיל.

— וואָס דאַן? — האָט רפאל נייַמאַן אים געפרעגט, — רער, האָב קיין מורא ראַ ניט. מיר קאָנען האַלטן אַ סוד.

— דאַן, — האָט פּראָקאָפּ געזאָגט שטיל, און האָט זיך אַרומגעקוקט אין אַלע זייטן, — גיב איך זיך אַליין איבער אין פּלען, און באַסטאַ! זאָלן זיך שלאָגען אַנדערע אָפּיצערן, איך האָב קיין חשק אוועקצוגעבן מיין לעבן!

ווי ביטער רפאל נייַמאַן האָט געפילט אויפ'ן האַרצן האָט ער דאָך שיר ניט אַרויסגעפלאַצט מיט אַ געלעכטער.

— מיר מענען, הייסט עס, זיין גאַנץ רואיק, — האָט ער אַ מורמל געטאָן צו גיטלען, — אויב די גאַנצע רוסישע אַרמיי באַשטייט פון אַזעלכע העלדן ווי דער דאָזיקער פּראָקאָפּ,

— וואָס זאָגסטו! איך הער אַז דו האָסט־דערמאָנט מיין נאָמען, — האָט דער רויט האָריקער סאָלדאַט אַ פרעג געטאָן.

— איך זאָג אַז דו ביסט אַ העלד, — האָט רפאל נייַמאַן דערקלערט, און אַז דו ביסט אַ חכם, דו ווייסט, אַז דו האָסט ניט פאַרוואָס צו גיין אין שלאַכט.

(פאָרטזעצונג קומט)

געדערים און בלאָדער טראָכל פאַר יאָרן, איצט קיינמאָל ניט קראַנק

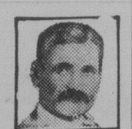

"איך בין 60 און האָב זיך געהיילט פאַר יאָרן פון טראָכל צווישן בלאָדער און געדערים. אָפט ניט געאַרבעט פאַר מאָנאַטן ביז איך האָב גענומען "פרוט־אַ־טיווס". זינט דאַן בין איך מער קיינמאָל ניט קראַנק". — טאָמאַס גרייהעם, אַשאַוואַ, אָנט.

טויזנטער זאָגן כראָנישע פאַרשטאָפּונג, לעבער און געדערים טראָבלס געענדיקט איבער אַ נאַכט מיט "פרוט־אַ־טיווס". שלעכטער מאָגן, איבלקייט, אומפאַרדייאונג, האַרץ־ברענונג, גען פאַרשווינדן ווי אַ שאָס. נירן און בלאָדער קראַנקהייטן, ווייטיק אין פּלייצע פאַרשווינדן ווי דורך כישוף. נערוון באַרואיקן זיך, מאָמענטאַלער שטאַרקער שלאָף. רומאַטיזם, נוראַלדזשיאַ, נייוריטיס, קאָפּ־שמערצן טראָגן זיך אָפּ שנעל. פּנים ווערט ריין.

צען פון נאַטורס בעסטע רפואות אין באַקוועמען קליינעם מאַבלעט. וואונדער־באַרע אנטדעקונג פון באַרימטן קאַנאַדער דאָקטאָר. שנעלע רעזולטאַטן.

קויפט "פרוט־אַ־טיווס" פון דראַגיסט היינט. ווערט אַ נייער מענש איבער נאַכט.

פאַר אַן אמת'ן עונג יום־טוב

באַזוכט די

שול פון בית־יתומים

וואו

חזן

יהושע אָסטראָוו

און דער

בית יתומים כאָר

וועלן פאַרבעטן גאַנץ יום טוב.

דאָס פאָלגנדע איז אַ בלויז אַ טייל פון דעם רייכן רעפּערטואַר וואָס איז פאַרבאַרייטעט.

מערבית ליל ראשון

1. מה טובו ---------- לבנדבסקי
2. השכבנו, מאת ---- דונאיעפסקי
3. וידבר משה.
4. הללויה ---------- לבנדבסקי

שחרית ליום ראשון

1. האל בתעצמות.
2. תתברך לנצח -- יצחק ספּעקטאָר
3. ממקמך ---------- שעסטאָפּאָל
4. מן המצר ---------- פּיטשי
5. ד" ד" מאת ------ ראַזאַווסקי
6. אב הרחמים מאת ---- רויטמאַן

מוסף ליום ראשון

1. ובנחו יאמר ------- לבנדבסקי
2. ברכת טל. מאת יודלסאָן וחורוויץ
3. ומפני חטאינו ----- וויינערמאַן

מערבית ליל שני

1. מא טובו.
2. וידבר משה
3. השכבנו
4. רבש"ע של ספירה

שחרית ליום שני

1. האל בתעצמות.
2. עזרת, מאת ---------- ז. רבנר
3. נקדשך, מאת ---------- יודלסאָן
4. ד' זכרנו, מאת ---- וויינטרויב
5. מן המצר ---------- פּיטשי
6. ד' ד'.
7. אנא עבדא.

מוסף ליום שני

8. ובנחו יאמר.
9. כתר ---------- ראַזומני
10. רצה ---------- סיראָטע
11. יגדל.

אַלע הארציק ווילקאָמען
מ. דאָרפמאַן,
טשערמאַן שול קאָמיטעט

PROSPECTIVE MOTHERS NEED OVALTINE

אַקטויִרס איבער דער גאַנצער וועלט רעקאָמענדירן שטאַרק אָוואַלטין, דער געשמאַקער טאָניק שפּייז גע־טראַנק, פאַר יענע מאַנאַטן ווען עקסטרא נאַרהאַפטקייט איז אַזוי וויכטיק, דאָס דערמוטיקט אַ פעטע מילך אַפּטיר־לונג און כויח אויף דעם געזונט פון דער מוטער.

געמאַכט דורך אַ וויסנשאַפטלאַכן פּראָצעס פון צייטיקן גערשטן מאַלץ, פעטע מילך פון די רייכסטע פּאַשעס אין ענגלאַנד, און פרישע אייער, אָוואַלטין איז לויכט צו פאַר־דייען, שנעל אסימילירט — און איבערהויפּט רייך אין נאַטירלאַכע שפּייז עלעמענטן וואָס אַ פרוי וועלכע גרייט זיך צו ווערן מיטער מוז האָבן.

וואַרנונג

אָוואַלטינס גרויסער סוד־סעק האָט געבראַכט אַ כך אימיטאַציעס. פאַר אייער און אייער ביכים נוסט־לייט לאָזט זיך נים אָפּ־נאַרן. אָוואַלטין איז אַ ווי־סענשאַפטלאַר פּינקטלאַכע אַלע אַנדערע שפּייז גע־טראַנקען. עס איז רעקאָ־מענדירט פון דאָקטויִרס איבער דער גאַנצער וועלט.

OVALTINE

TONIC FOOD BEVERAGE

בייט אויף מאַרך, נערוו און קערפּער

אין אַלע גוטע סטאָרס אין 50ס., 75ס., $1.25 און ספּעשל פאַמיליע סייז $4.50 מינס; אויך פערווירט הייס פאַר קאַלט ביי סאָדאַ פאָונטענס.

"Wear-Ever"

Aluminum Kitchen Utensils

פאַר טיי וואָס "באַרירט דעם פונקט" פּרובירט דעם ליכטיקן, זילבערנדיקן "וועד־עזוער טיי טשייניק.

עס וועט זיך שנעל אָנוואַרימען, וועט האַלטן היים אַ לאַנגע צייט, און דויערן אַ לעבנלאַנג.

אין גוטע סטאָרס—איבעראַל

ALUMINIUM (VI) LIMITED
TORONTO & MONTREAL

WEAR-EVER ALUMINUM TRADE MARK

דער קאָוונער רב אַ גאַסט פון באַרימטע רבנים ביים באַקען פון מצה שמורה ביי האַראָוויץ־מאַרגאַרעטען

די באַריהמטע רבנים רמ"ז מרגליות, ר' שמחה סאָלאָוויטשיק און ר' שואל אַלטער פּעפּפּער לאַדען איין דעם קאָוונער רב, הגאון אברהם דובער כהנא שאפירא. — אַנדערע באַריהמטע רבנים באַקען אויך זייער מצה שמורה אין האַראָוויץ־מאַרגאַרעטען בעקעריי, אויף דער 4טער סטריט.

אַ גרופּע פון באַרימטע רבנים, גדולי הדור, האָט מיט עטליכע טעג צוריק געבאַקען מצה שמורה לכבוד פסח אין דער גרויסער מצה בעקעריי פון האַראָוויץ־מאַרגאַרעטען, 369 איסט 4טע סט. דער זקן הרבנים הרב רמ"ז מרגליות, צוזאַמען מיט הרב הגאון ר' שמחה סאָלאָוויטשיק און הרב הג' ר' שואל אַלטער פּעפּפּער, וועלכע האָבען די השגחה אין דער האַראָוויץ־מאַרגאַרעטען מצה בעקעריי, האָבען איינגעלאַדען דעם באַריהמטן קאָוונער רב הגאון ר' אברהם דובער כהנא שאפירא און צוזאַמען מיט נאָך רבנים וגאונים, צווישען וועלכע עס זיינען געווען הרב יוסף ראָזען מ'פּאַסייק, הרב אברהם יצחק שוחאַטאָוויץ, הרב אהרן שוחאַטאָוויץ און אַנדערע. האָט מען געבאַקען מצה שמורה כדת וכדין און זיך דערביי שטאַרק משמח געווען. עס האָט געהערשט אַ יום טוב'דיגע שטימונג.

דער דאָזיגער מנהג איז ניט ניי ביי דער פירמע האַראָוויץ־מאַרגאַרעטען. יעדעס יאָהר קומען זיך צונויף אין דער דאָזיגער בעקעריי די וויכטיגסטע רבנים פון שטאָדט און דאָ באַקען זיי זייער מצה שמורה. אויב עס געפינט זיך אַ וויכטיגער רבנ'ישער נאַסט אין שטאָדט, וויל ער אויך געקומען אין דער בעקעריי פון האַראָוויץ־מאַרגאַרעטען צו באַקען מצה שמורה. אין ביי די מיסנליגע דער פון דער פירמע איז ניסא קיין גרעסערער פערגעניגען, ווי משמש צו זיין אין דעם פרט די גדולי העם און זיי פאַרזאָרגען מיט כשר'ע מצה, וועלכע זיי אַליין באַקען פאַר זיך פון מעהל וואָס איז אָפּגעהיטען משעת קצירה.

אין דער בעקעריי פון האַראָוויץ־מאַרגאַרעטען איז איצט, נאָטירליך, שטאַרק ביזי, עס ווערט געבאַקען טאָג און נאַכט צו באַזאָרגען דאָס אַמעריקאַנער אידענטום מיט כשר'ע מצה לכבוד פסח. שוין איבער 46 יאָהר אַז די דאָזיגע פירמע ווייך־מאַרגאַרעטען, 369 איסט 4טע סט. ניו יאָרק האָט געהאַט דעם גרויסען נאַסט פון אַרץ ישראל, הרב הג' אברהם קוק.

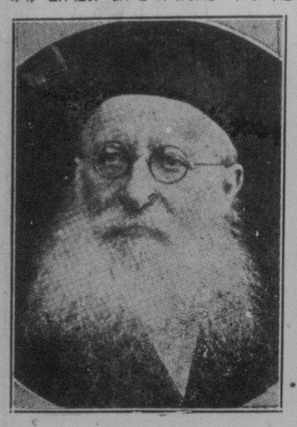

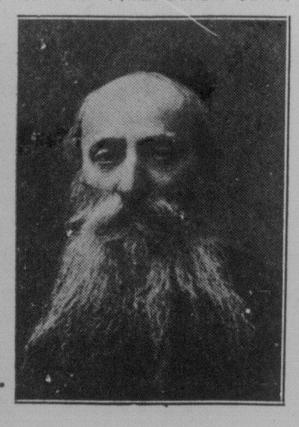

דער קאָוונער רב הגאון אברהם דובער כהנא שאפירא און הרב הג' רמ"ז מרגליות, דער זקן הרבנים, וועלכע זיינען געווען צווישען די וואָס האָבען געבאַקען מצה שמורה ביי האַראָוויץ־מאַרגאַרעטען.

ספּעשל פּרייזן פאַר פּסח

70 שטיק דינער סעט אין אייוואָרי
רעגולאַר פּרייז $18.00, פאַר ---------- **$11.75**

פאַרשיידענע סופּ טעלער
אַזוי ביליק ווי ---------- **12c** אַ שטיק

אַלערליי וויין סעטס צו זייער ביליקע פּרייזן
פאַרשיידענע גלעזער און וויין גלעזער

צו 5 סענט אַ שטיק

מיר האָבן אַ פולשטענדיקן סטאָק פון מעסער, גאַפּל און לעפל

צו שפּאַס ביליקע פּרייזן

פּלייש מאַשינקעס 95 סענט

מיר האָבן אַ פולשטענדיקן סטאָק פון לינאַלעאום קאַרפּעטס און אויוונס פון דעם ביליקסטן בין דעם בעסטן און אויך

גאַנץ ווייסע אויוונס

מיר האַלטן אויך אַ פול ליין פון דריי שטיק טשעסטערפילד סעטס
ריכטיקע מאַהעיר, פאַר $95.00
איר קאָנט עס קויפן אויף אויסצאָלן

בעסטע באַהאַנדלונג — מעסיקע פּרייזן

קומט און איבערצייגט אייך ביי

ראָבערט שטיימאַן

541 סעלקירק עוועניו — טעלעפאָן 51 041

זייט גרייט!

פּסח איז שוין נאָענט

צו דער הויז פרוי וואָס וויל זיין זיכער מיט איר לאָונדרי אויף פּסח, רעקאָמענדירן מיר איר צו נוצן אונזער ספּעציעלע

סעמי־פינישד סערוויס

יעדע זאַך געוואַשן — **8 סענט** אייער פּלעט וואַרק געפּרעסט — אַ פונט

באַנדל. דאָס איז אַ באַדינונג וואָס איר וועט גוטהייסן

NEW METHOD

LAUNDRY, Limited
372 BURNELL ST. TELEPHONE 37 222 (4 lines)

:: פּאַטראָניזירט אונזערע אַדווערטייזער ::

הילט מיט זעם־באַק

צו איבערבינדן ווענדן, קלאַפּ, ברענען, וואונד אָדער קראַץ מיט זעם־באַק מיינט אַז דער ווייטיק ווערט צערטלאַך געלאַסטשעט — אַז די פאַרוואונדעטע הויט איז מאַמענטאַל באַשיצט קעגן פאַרגיפטנדיקע מיקראָבן — אַז אַ נאַטירלאַכער הייל־מיטל איז שנעל אָנגעווענדעט.

אפילו ערנסטע וואונדן און איינגעעשקלט עקזעמאַ פאַלן, פּסאָריאַסיס, אַלסערס, ריינג־וואָרם און פּייַלס ווערן אַלע דערפאָלגרייך באַהאַנדלט דורך דעם וואונדערליכן געוויקס הייל־מיטל.

50ס. אַ באַקס, 3 פאַר $1.25, ביי אַלע דילערס.

Splendid For SKIN TROUBLES

סעם שאָר

פון דער

שאָר קענדי קאָמפּאַני

אַנאָנסירט

צו אַלע אידישע סטאָרקיפּערס פון ווינניפּעג און מערב קאַנאַדע

אַז ער האָט צוגעגרייט אַ סטאָק פון ערשט קלאַסיקע

פּסח'דיקע קענדיס

פון אַלע סאָרטן

בהשגחת הרב י. י. כהנאָוויטש

צו באַקומען אין אַלע אידישע סטאָרס אין ווינניפּעג און מערב קאַנאַדע

SAM SHORE CANDY CO.

243-5 Jarvis Ave., Winnipeg, Man.

ברוך הבא

סיגאַלס מצה איז שוין דאָ!

און באַלאַנגט ניט צום הויך־געפּרייזטן סאָרט מצות

מיין מצה איז פריש געבאַקען בהכשר הרב י. י. כהנאָוויטש

מיין מצה איז געשמאַק, באַ'טעמ'ט און אַ מחיה אין מויל צו נעמען. און — ווי נידעריק אין פּרייז! בלויז —

9 סענט אַ פונט

איך פאַרקויף אויך פרידמאַנס מצות פאַר דעם זעלבן פּרייז
מצה מעל, קייק מעל, 9 סענט דעליווערט
אייער מצות 20 סענט דעליווערט

פּאַטראָניזירט אַ ווינניפּעגער אינדוסטריע. האַלט די אַרבעט ביי זיך אין שטאָט

עסט סיגאַלס מצות היינטיקן פּסח

סיגאַל דריקט אַרונטער די פּרייזן אויף מצות אין ווינניפּעג און מערב קאַנאַדע.
מיט אַדרעסירן זיך ווענדן באַלד צו

SEGALS BAKERY

514 SELKIRK AVE. PHONE 51 488

פרידמאַנס מצות צו באַקומען אין 515 פּלאַרא עוועניו

א בריוו אין רעדאקציע

(ווענן דער תלמוד־תורה קאנפערענץ)

זייער חשוב'ער רעדאקטאר:

צופעליק בין איך, דעם זונטאג, געווען אן ערשטמועה פון די וויכוחים, וואס זיי נען פארגעקומען ביי דער תלמוד־תורה קאנפערענץ. אלע האבן איינגעזעען אז די תלמוד־תורה איז נעבאה קראנק און אלע אפילו די געוועזענע לע־ער און איצטיקע דאקטוירים האבן — אן אן אינטערעסאנט פון די סיבות, וואס האבן צוגעפירט צו אזא טראגישן מצב — גלייך אנגעווען פאלגנדע פיר מעדיצינישע ארט "נאטאר־רישע" רפואות אין סגולות:

א) אוועקשטעלן אלס די וויכטיקסטע אויפגאבע צו דערציען א דור, וואס זאל קאנען "דאווענען", ווען אפילו ער וויסט ניט וויסן קיין פירושתפילה, ווי אין פסוק שטייט — "שמע ישראל תורה נו" (הערן זאלט איר הערן אין נים פארשטיין")

ב) דער ת"ת אלס א חולה מסוכן, צוגיבן א נייעם נאמען ווי — "נאציאנאלע שול" און אין צענטער פון דער פראנאראס אוועקשטעלן "ציוניזם".

ג) פארגרעסערן דעם סכום רעליגיע, וואס ווערט געלערנט אין תלמוד־תורה און אפנעבן א בכבוד'יקן פלאץ פאר דער "אחות לנו קטנה", פאר אונזער ליין שוועסטערל — "אידיש".

ד) רעווידירן דעם לערן־פראגראם וואס איז אן חלכה פאר די לערערס ניט פון דעם בארג סיני, נאר פון מאסקאטון און לויט וועלכער — ווי די מחברים פון דער פראגראם באשטעטיקן — מען לערנט בכל תפוצות אמעריקע וקאנאדא.

איך לאז איבער אין א זייט די "איבות" פון די דיאגנאזן און רפואות, וועלן דעם זאלן אריטיילן ספעציאליסטן, וואס איך וויל אין — בלויז אנווייזן אז די אלע עמהגעבערס האבן — ווי מען זאגט — ניט באמערקט דעם העלפאנט, דעם עיקר וואס פעלט אין ספר. אלע האבן פארגעסן אז מיט דעם אחשון וואס מען מעסט וועלטלאכע שולן קאן מען ניט מעסטן דיין תלמוד־תורה, ווייל צווישן די ערשטע און דער לעצטער איז א מורא'דיקער חילוק, א שרעקלאכער אונטערשייד:

חסידים פון וועלטלאכע שולן זיינען פעסט אלע "מער אחד", פון איין נעד וואט געשניטן. זיי האבן איין תורה, איין אידעאל און ס'קאנען נאר זיין מדרגות אין ווייטר חסידות, נאר אנדערש איז א תלמוד תורה, וואו די מיינונגען פון אירע פרייגט זיינען אזוי פארשיידן, אזוי קאלאריטפול, ווי פארשיידן ס'זיינען די וועלט אנשויונגען פון די דעלעגאטן, וועלכע האבן זיך באטייליקט אין דער קאנפערענץ.

צווישן תלמוד־תורה פריינט, באזונדערס ביי אונז אין ווייניפעג, טרעפט מען:

א) פערזאנען, וואס נאך איידער זיי האבן געהאט דעם היתר פון מר.ש. מיר לערן), באווירט אויף דעם מאמר — "שמע בכל לשון שאתה שומע". דאווענען זיי אין ענגליש, אין דער שפראך, וואס זיי פארשטייען בעסער ווי "חיברו".

ב) אידן, וואס "ציון" איז אויסגעריסן ניט בלויז פון זייערע סידורים, נאר אויך פון זייערע הערצער . . .

ג) אידן וועלכע קאנען אויסקומען און רעליגיע ובפרט אן דער, וואס מען לע־רענט אין דער תלמוד־תורה.

וואס זשע איז דער זיידענער פאדים, וועלכער פארבינדט דאך אט די אידן מכל המינים מיט דער תלמוד־תורה אויב ניט די ליבע צו דער בלומען שפראך פון אונ־זערע נביאים?

מיין ווייניקייט גלייבט אז ווען אפילו דער תלמוד תורה וואלן זאל פארמאגן די אנגעווענע פיר רעדער — וועט ער אלץ זיך ניט קאנען ארויסדראפען פון דעם זומפ, אין וועלכן ער זינקט שוין עטלאכע יאר־דער מיקור פון דער צרה, פון דעם טראגישן מצב אין פיל טיפער; ניט וועלטלאכקייט, ניט גענומענע אויף פראהאס אפהאנדלונגען וועגן מאדערנע פראגן זוכן די עלטערן, וואס שיקן זייע־רע קינדער אין תלמוד־תורה אריין; זיי זוכן אביסל "אידיש", א סך העבריאיש (וואס מען קאן ניט געפינען אין די וועלט־לאכע שולן) און דאס קינד אפילו נאכ'ן חנ־חסיום טראגט ארויס, לא עליכם, זיי־ער טרויקענעם און מאגערן באגאזש פון שפראך קענטעניש.

די תלמוד תורה איז געקומען צו אזא לאטאסראפע נאר דערפאר וואס איר עב־רית בעברית איז געווארן א נאמען און א אינהאלט. זאל די העבריאישע שפראך ווידער פארנעמען דעם אויבן'אן אין דער לימודים־פראגראם און דאן וועלן שוין אלע קלאסן אידן זיין ציפרידן:

זאל דאס קינד דערווערבן די שפראך, אפילו נאר אין א געוויסער מאס, וועט עס שוין וויסן וואס צו דאווענען.

זאל דאס קינד עפן בלויז א "שיעור" האניק פון אונזער שפראך וועט עס שוין מסלא איבערפילט ווערן מיט ליבע צו אונזער לאנד, די מאמע פון דער שפראך. מכלל "לאו אתה שומע הן" פון דעם נע־נאטיוון קאן מען אויסדרונגען דאס פא־זיטיווע: אויב מיר זעען אז ווען א מלו־כה אקופירט א לאנד איז איר ערשטע עובדה אויסצושניידן די "צונג" פון דעם וואקסנדיקן דור און ארויפצווינגען אויף אים איר שפראך — שמע־מינה אז א שפראך בינדט צו, אמשטארקסטן, דעם מענשן צו זיין לאנד.

זאל דאס קינד זיך באקאנען (און באר־קאנען זיך קאן מען נאר ווען מען פאר־מאגט א באדייטנדע מאס פון שפראך־קענטעניש) מיט אונזער תורה, מיט אונ־זערע נביאים — ווען דאס אויך זיין מער רעליגיעז, ווייל סוף כל סוף איז אונזער רעליגיע ניט א "קאטעכיזם" פון טרר־קענע דינים און חלכות, נאר דאס לעבן אריין.

ס'איז נארניט קיין נפקא מינה צי די לערער וועלן זיך באנוצן מיט דער אדער מיט יענער כריסטאמאטיע, צי די קינדער־וועלן לערנען דאס אדער אן אנדער קא־פיטל נביאים און צי די לערן־סיסטעם מוז זיין א שטריינג עברית בעברית'דיקע . . . איין שטרעבונג דארף און מוז זיין — איבערצוגעבן די קינדער דעם גאלדענעם שליסל צו אונזערע אוצרות — די העב־רייאישע שפראך.

זיכער האבן רעכט אויף די אידן פון א גאנץ יאר וועלכע האלטן אז "אם אין קמח, אין תורה", אבער אז געלט אליין איז נאך אלץ ווייניק, אויב ניט טאקע א "מש־ענת קנה רצוף" — קאן דאך באשטעטי־קען די תלמוד־תורה אליין, וואס נארניט אזוי לאנג איז זי באפרייט געווארן פון כמעט אלע אירע חובות! . . .

געבענשט זאלן זיין די גבירים, די באר־לעבאטים, וועלכע זיינען איינג פארבונ־דען מיט דער תלמוד־תורה און שפארן ניט קיין געלט פאר איר עקזיסטענץ, אבער געלט — אויב איר ווילט — איז בלויז "קמח", בלויז מעל, פון וועלכן מען באר־קומט בלויז "קארושעס" פיפאלקיס, וואס שטילן דעם הונגער בשעת הדחק . . . אבער ווען מען וויל טאקע האבן "לחם הפנים" פיין און בא'טעם'ט ברויט מוז מען צום מעל צוגיבן כאטש א שטיקל "אייוועו". א שטיקעלע אייוועו פאר א פאר סענט קאן בעסער מאכן אפשר א פוד מעל, וואס באטרעפט הונדערט מאל אזוי פיל.

איך מיין צו זאגן אז ביז פון די גבי־רים און באלעבאטים וואס גרופירן זיך ארום דער תלמוד־תורה וועט ניט אויס־נעטיילט ווערן כאטש אן איינער דערציי־אונגס קאמיטעט, וואס זאל צענויפנע־שטעלט ווערן ניט בלויז פון אזוי גערופע־נע "איידעלע" אידן, וועלכע בשעתם האב־בען אפשר געקאנט אפלערנען א בלאט גמרא מיט תוספות, נאך פון פערזאנען וואס — חוץ מער אדער ווייניקער, אל־געמיינער בילדונג — זאלן זיי פארמאגן א חוש פאר העבריאיש, פערזאנען וועל־כע שטייען נאך איצט נאענט צום העב־רייאישן ספר און ביי וועמען העבריאיש איז נאך דער הייליקסטער אידעאל — ביז דאמאלסט וועט אונזער משכן הערות, אונזער תורה־אינסטיטוציע ניט קאנען זיין א "תלמוד תורה כנגד כולם" נאר זי — הלואי זאל איך בעסער בלייבן א לינגער — וועט חס ושלום, דערפירן דערצו אז אונזערע ווייניפעגער אידן וועלן זיין:

ארדער ענגליש (הגם בר סמכא'ס, אווטה־

---

*) א מערקווירדיקע זאך מיט די עברית בעברית לערער — אויסער צוואנגס מיט־לען וויסן זיי ניט קיין אנדערע: קינדער, וועלכע הוץ א פאר שעה אין מעת־לעת, געפינען זיי זיך די גאנצע צייט אין א קינדער צווינגען זיי צו זיין הונדערט פראצענטיקע העבריער. ניט דערלאזנ־ריק צו דערקלערן די קאמפליצירטע פסוקים און שיזערטע ווערטער אין "אידיש" אויב מר. מילער, אלס א תלמוד־תורה לערער, האט גענוג העלדנמוט צו דער־קלערן, בפני קהל ועדה, אז אונזערע שא־פונגען אין "אידיש", זיינען דער פינפטער "חומש" אין אונזער תורה, אין אונזער קולטור — פארוואס זשע, תוך כדי די־בור, באקומען חרטה און זאגן אז די שטעלפארטרעטערן פון העבריאיש זאל זיין ענגליש און ניט 'אידיש', די שפראך וועלכע איז, אליבא דכולא עלמא, ניט פרעמד דעם רובונר־של־עולם:

חוץ דעם וואס שון הונדערטער יארן זאגן אידן "גאט פון אברהם" ווי אנדערע תפילות אין אידיש און אידענעם לייענען תחינות, צאינה וראינה — האבן דאך אפילו געוויסע רביים און צדיקים זיך באר־וצט מיט "אידיש", ווען זיי האבן גע־וואלט זייער השתפכות הנפש ברייננען צום אויסדרוק! צו וואס האבן צוויי מא־סען — אבן ואבן איפה ואיפה?!

"כולם כנגד תלמוד־תורה" . . .

מיט דרך־ארץ,

ל. לעוויט.

סטאָנס כשר רעסטאָראַן

66 לילי סטריט

בחכשר הרב ר. י. כהנאווישט

געשמאקע מאלצייטן און פיינסטע באדיענונג. מיר האבן געמאכט אלע נויטיגע פארבאריטונגען פאר פסח און מיר וועלן סערווירן

מאלצייטן כשר לפסח

מיר סערווירן מאלצייטן פאר פאמיליעס צו מעסיקע פרייזן. שיקט אריין אייער באשטעלונג איצט, כדי אויסצומיידן א מענגאלע אנטוישונג.

שיין מעבלירטע צימערן פאר קאנטרי געסט. באקוועמער פלאץ פאר חתונות, באנקעטן און פארטיעס.

STONES KOSHER RESTAURANT

66 Lily Street — Phone 25 444

דער צייכן פון די בעסטע כשר־ע וואורשטן

SINAI KOSHER SAUSAGE FACTORY — CHICAGO — REGISTERED

גיט אכטונג אויף דעם "טעג"

:: והעיר ווייניפעג צהלה ושמחה ::

אלע אידן פון ווייניפעג און אומגעגנגט, פרום אדער ניט אזוי פרום, וועלן זיך פרייען צו הערן, אז די

לעווינ'ס

סיני כשר סאסיידזש פעקטאָרי

פון שיקאגאָ

וועלכע האט זיך ב"ה פאר צענדליקער יארן קונה שם געווען מיט איר סחורה און כשרות, האבן איצט

עטאבלירט א רעלייאיבל איידזשענסי אין ווייניפעג

וואו מיר שיקן אייניקע מאל אין וואך אריין די פיינסטע פרישע

כשר סאלאמי, באלאני, פראנקפורטערס

אונזער איידזשענסי אין ווייניפעג איז די גוט באוואוסטע פירמע

גאָלדין ענד קאמפאני

האָלסייל גראָסערס, 121 סאלטער סטריט

טעלעפאָן 57 377

סטארקיפערס זיינען שוין געבעטן צו באשטעלן זייערע ארדערס פאר פסח. ספעציעל ווילן מיר אויפמערקזאם מאכן די אידן וועלכע זיינען פאר פסח מער אפגעהיט ווי דאס גאנצע יאר, אז עס איז ווערט צו אדערן אונזערע פראדוקטן וועלכע זיינען פסח'דיק ביז גאר און כשר פאר א גאנץ יאר.

באזארגטזיך מיט אייערע פסח'דיקע ארדערס פאר וואורשט, סאלאמי, באלאני און פראנקפורטערס

מיר וועלן מיט פארגעניגן צושטעלן אייערע ארדערס גרויס אדער קליין

מיט יעדן ארדער זיך ווענדן צו

GOLDIN & COMPANY

האָלסייל גראָסערס און אימפאָרטערס

טעלעפאָן 57 377

121 SALTER ST. — WINNIPEG, MAN.

לעווינ'ס סיני כשר וואורשט

צו באקומען אין די פאלגנדע גוט באקאנטע דעליקאטעסן סטארס:—

א. נ. גראזנים דעליקאטעסן 495 סעלקירק עווע. טעל. 56 061

א. גראזני דעליקאטעסן 707 מיין סטריט. טעל. 25 148

נאסמאנ'ס דעליקאטעסן 952 מיין סטריט. טעל. 57 839

ווייסמאנ'ס כשר דעליקאטעסן 721 מיין סטריט. טעל. 54 578

מיזאנס דעליקאטעסן און בוטשער שאפ 1196 מיין סטריט. טעל. 55 572

ה. מיטשעל כשר פלייש מארקעט אין דעליקאטעסן 380 סעלקירק עווע. טעל. 55 304

מעקסיס דעליקאטעסן 814½ מיין סטריט, טעל. 57 949

סטאנס דעליקאטעסן 415 סעלקירק עווע

שווילים דעליקאטעסן 303½ עלים עווע. טעל. 25 681

קאפמאן ברידער דעליקאטעסן 407 סעלקירק עווע. טעל. 57 647

צו פארזיכערן די חנאה פון דעם יום טוב פסח — קויפט יעצט און פארדערט אלע צוזאמען:

מאנישעוויטץ

מצה — קעיק־מעהל

מצה־מעהל — אייער מצה

מצה־פארפעל — האול וויהיט מצות

א כבוד פארץ סדר־טיש
א תענוג גאנץ פסח—

א לויבגעזאנג קלינגט ביי יעדען סדר־טיש פאר די נסים וואס זיינען געשעהן מיט אונזערע עלטערן אין מצרים. זינגענדיג די הגדה לעבען מיר אויף פאר אונזערע אויגען די וואונדער פון אמאל און שעפען האפנונג און טרייסט פאר דער צוקונפט.

און א לויבגעזאנג הערט אויך יעדע כאלעבאסטע פון איהר הויזגעזינד ווען זי פארזיכערט צום טיש די מחיה'דיג־געשמאקע מאכלים וואס קומען ארויס באזונדערס גוט און געראטען פון מאנישעוויטץ מצה און מצה־פראדוקטען.

צום גענוס פון גאנץ פסח וועט זעהר פיעל בייטראגען דער נייער מא־נישעוויטץ פראדוקט — מאנישע־ויטץ האול וויהיט מצות לכבוד פסח... כשר. געזונד. געשמאק.

מאנישעוויטץ מצה

"די מצה מיט אלע מעלות"

פאר באלדיקער אטענשאן טעלעפאנירט צום הויפט אפיס

טעלעפאָן 52 850

597 SELKIRK AVE., WINNIPEG

אימפארטערס און דיסטריביוטארס

The Adelman Importing Co.

487 ALFRED AVE. — PHONE 52 462

Grant's BEST PROCURABLE Scotch Whisky

BOTTLED & GUARANTEED BY William Grant & Sons Ltd.

TRADE MARK — DISTILLERIES. THE GLENFIDDICH AND BALVENIE · GLENLIVET, DUFFTOWN SCOTLAND

דאס איז דער ארינגעלער לייבל אויף יעדער פלעשל פון ג ר ע נ ט ס "בעסט פראקיוריבל" סקאטש וויסקי. ניט אכטונג אויף דעם ביי די פאר־קויפער און פארלאנגט צו באקומען דאס.

SILVER TIME AT BIRKS

The exquisite BIRKS "TUDOR ROYAL" design is shown here

זילבער
קונסטאַרבעט
אין קאַנאַדע

אין בוירקס זילבער שאַפּס. האָבן קאַנאַדער פאַכלייט פאַר עטלאַכע דורות פּראָדוצירט סטערלינג זילבער טישוואַרג וועמעס שיינקייט און אַלגעמיינע פאַרטרעפלאַכקייט עס זיר־נען אומאיבערטרעפלאַך. אין אייניקע פּלעצער, אפילו אין דער אַלטער וועלט, איז זילבער אויסגעאַרבעט געוואָרן מיט פיי־נערער קונסט אָדער גרעסערער פאַכמאַנשאַפט.

[דאס באַטראַכטן פון בוירקס פּראָדוצירטע־אין־קאַנאַדאַ זילבערוואַרג איז העפלאַכסט איינגעלאַדן.]

BIRKS
STERLING SILVER
Made exclusively by Birks . . . and sold exclusively by Birks

ספּעשל סייל אויף

פאַקס סקאַרפס

אַט אין אייער געלעגענהייט צו קויפן א שיי־נעם פאַקס אויף פסח און פאַר'ן ספּרינג. ווייכע לאַנג האַריקע פאַקסעס אין פאַרשיידענע שיידס אזעלכע ווי:

רויטע, ברוינע און זילבער

צו האַלב פּרייז

פון $8.00 אין העכער

לייגט ניט אָפּ — דער בעסטער אויסוואַל פאַר די יעניקע וועלכע קויפן פאַר פרי

א קליינער דעפּאָזיט וועט האַלטן יעדן פאַקס וואָס איר וועט אויסקלייבן

CHICAGO FUR CO.

י. וועקסלער, איינגנטימער

512 SELKIRK AVE. PHONE 51 381

פּאַטראָניזירט אונזערע אַדווערטייזער

ווי פון מאַן צו מאַן
ווייסט איר אַז
איטאַליאַ סוטס

לייזן פינקטלאַך דאָס פּראָבלעם פון גוטע קליידער צו א מעסיקן פּרייז.

זיי זיינען סוטס מער ווי א שריט פאַראויס פון'ם דורכשניט. אויסצייכענונג פון אויסזעען איז געוואָרן געוואָרן דורך'ן אויס־וואל פון פיינערע סטיילס, בעסערע סחורות און געגוויע אַרבעט וואָס שליסט איין פינקטלאַכקייט פון פיניש אינווייניק און פון דרויסן.

איטאַליאַ סוטס זיינען געפינישד פון אַל־וואָל סחורות. קלאָטן, ליינינגס און קענוועס לויפן זיך ניט איין, וואָס פאַרזיכערט אז דער סוט וועט אָנהאַלטן זיין שייפ.

סינגל און דאַבל ברעסטעד מאָדעלן — פאַר דער מאַנערער פיי־נור פון דער קאַלעדזש יונגע, ווי אויך פאַר דעם דורכשניטלאַכן מאַן אָדער פאַר דעם שווערערן מאַן ווי דורכשניטלאַך געבויט. אין בלוי און גרעי אַקספאַרד סערדזשעס — אין אימפּאַרטירטע טווידס און וואַרסטעדס. פיטשורן גאַלדען ברוין, סטאַן גרעיס און מעטאַל גרעיס.

$25.00

מענס קלאַדינג סעקשאַן, מיין פלאָר, האַרגרייוז

THE T. EATON Co LIMITED

נייע טרופּע אין קווינס טעאַטער

מאַנטאג, דעם 14טן אפריל, וועט אין קווינס טעאַטער אויפטרעטן א נייע טרופּע ציזאַמען מיט די פּרעזידענט איבערגע־בליבענע מיטגלידער פון דער קווינס טעאַ־טער טרופּע.

די נייע אַקטיאָרן זיינען: דער גוט באַ־קאַנטער שוישפּילער, בעני אַדלער, וועל־כער איז גוט באַקאַנט צו די ווייניפּעגער אידישע טעאַטער גייער, פון זיינע פרי־עדריקע באַזוכן דאָ אין שטאָט.

—מיכל ראָזנבערג, כאַראַקטער שוישפּי־לער, וועלכער האָט געשפּילט אין מאָריס שוואַרץ קונסט טעאַטער.

עליא ראָזנטאַל, שוישפּילערין אין "לי־דינג ליידי" און קלאָרא מאַרגאָלין, וועלכע איז דאָ געווען פאַר־א־יאָרן מיט דער האָ־לענדער טרופּע.

די נייע געסט ריזיגנען מיט זיך א ניי־ם רעפּערטואַר פון פאַרשיידענע פּיעסן און די קווינס טעאַטער פאַטראָניזיר־ערוואַרטעט א פרייליאַכער פסח.

דער נאַמען פון דער 1טער פּיעסע וועט אָנגאַסירט ווערן אין די וויטערריקע אַנאַכן.

—(::)—

אין פעלעס טעאַטער

היינט און מאָרגן ווערט געוויזן אין פעלעס טעאַטער די "סטודיע מאַרד מיסטעריע" — א דורכאויס ריידנדיקע בילד מיט אַן אַלסטאַר קעסט. דאָס איז די גרעסטע מאַרד מיסטעריעזע געשיכטע. עס ווערט אויך געווען א ריידנדיקע קאָמעדיע סעריאַל און פיטשורעס.

די ערשטע דריי טעג פון קומענדיקער וואָך וועט געוויזן ווערן "די דעזערט סאַנג" — דאָס איז א זינגענדיקער דער־פאָלג וואָס איר זאָלט ניט פאַרפעלן צו הערן און זעען. א כאַר פון הונדערט מענ־שען, — א העכסט אַמוזירנדיק בילד. עס וועט אויך געוויזן ווערן א ריידנדיקע קאָ־מעדיע און פאַקס נייעס.

—(::)—

אין בידזשו טעאַטער

ליבהאָבער פון א העכסט שפּאַנענדער בילד וועלן געפינען גרויס פאַרגעניגן קו־מענדיקע וואָך, אָנפאַנגענדיק מאָנטאַג אין בידזשו טעאַטער, ווען זיי וועלן זעען גרע־טא קאַרבאַ, די באַרימטע מואַוויי אַקטריי־סע, צוזאַמען מיט קאַנאַרד נאַגעל און האַלמס הערבערט אין דער זייער אינטע־רעסאַנטער בילד "דער קוש". יעדער מאָ־מענט איז אינטערעסאַנט, שפּאַנענד און אַמוזירנד.

היינט און מאָרגן ווערט געוויזן דאָס בילד "די דריי ליידנדע". זעט די דאָזיקע בילדער אין בידזשו טעאַטער.

—(::)—

אין געריק טעאַטער

היינט און מאָרגן ווערט געוויזן א ספּעציעלע פאַרשטעלונג פון דער באַ־רימטער ריידנדיקער, זינגענדיקער און טאַנצנדיקע בילד "די גרייט נאַבבאַ" מיט די באַרימטע מואַוויי סטאַרס עריק וואַן סטראַהיים, און בעטי קאַמפּסאָן אין די הויפּט ראָלן. צוזאַמען מיט אַן ערשט קלאַ־סיקן קעסט.

"די גרייט נאַבבאַ" איז דער נייעסטער טריאומף אין דער מואַוויי וועלט — איינע פון די אינטערעסאַנטסטע און אַמוזירנ־דיקסטע בילדער, און דער פיינסטער צוזאַ־מענשטעל פון פאַסירונגען, געזאַנג, טענץ און האַנדלונג. זעט דאָס דאָזיקע בילד אין געריק טעאַטער. איר וועט זיך אַמוזירן.

—(::)—

קעמסאַק, סאַסק.

מיר שיקן אויף אייער אַדרעס א מאַנ־אַרדער אויף $30 און מיר בעטן אייך צו זיין אַזוי גוט און צו פאַרטיילן $5 צום בית יתומים, $5 צום מושב זקנים און $20 פאַר מעת חטים.

מיט אַכטונג,

ליידיס אייד פון קעמסאַק, מרס.

קעזנער (סעקרעטאַר).

די פאַמיליע אין דער היים

זונטאג, דעם 30טן מאַרט, איז געגעבן געוואָרן א שיינע סורפּרייז פאַרטיע פאַר מר. און מרס. נייטן טעסלער צו זייער 25טן חתונה יובילי אין זייער היים, 598 באַלמאָראַל עווענוי. ביידע שוועסטער און ברידער און די נאָנצע משפּחה פון קרובים און פריינט האָבן זיך פאַרזאַמלט און האָבן אויף אַן אינטימען, היימישן און לוסטיקן אופן פאַרבראַכט ביי שיין געדעקטע טישן פערוווירט מיט די בעסטע מאַכלים און גע־טראַנקען. א שיינער חתונה קייק האָט צו־גענעבן א ספּעציעלן חן צום יום־טוב'דיקן טיש. מרס. סיגאַל, די עלטערע שוועסטער, פון מר. נייטן טעסלער איז געווען די פאַרזיצערן פונ'ם אוונט. דער עלטערער ברודער מר. ישראל טעסלער האָט געהאַלטן א שיינע רעדע. אויך האָבן גערעדט מרס. פאַקס, די מוטער פון דער כלה און מרס. אַלעניק. די עלטערע טאָכטער טעלמאַ טעסלער האָט באַגריסט אירע עלטערן צו דער געלעגענהייט. אַלע מחותנים האָבן פּרעזענטירט "חתן כלה" מיט שיינע זילבערנע מתנות. מר. און מרס. נ. טעסלער האָבן הארציק באַדאַנקט אַלע פאַרזאַמלטע פאַר דעם כבוד וואָס מען האָט זיי צוגע־טיילט, ווי אויך פאַר די מתנות. די בעלי שמחות האָבן ביינגעשטייערט א סומע געלט פאַר פריינט אין רוסלאַנד. אויף פסח. דער עולם האָט פאַרבראַכט ביז שפּעט אין אוונט מיט נעזאַנג און טענץ און "חתן־כלה" האָבן געקראָגן די בעסטע וואונשן פון אַלע פאַרזאַמלטע. זיי זיינען געווען: מר. און מרס. נייטן טעסלער, מר. און מרס. אברהם טעסלער, מר. און מרס. טעסלער, מר. מ. טעסלער, מר. און מרס. אברהם טעסלער, מר. און מרס. אַסטראָוו, מר. און מרס. טשאַרני, מר. און מרס. פּ. סיגאַל, מר. און מרס. אַלעניק, מר. און מרס. פאַקס, מר. און מרס. לעווי, מרס. פאַקס, נינא טעסלער, דאָרע סיגאַל, ליאָן טעסלער, מאַרקוס טעסלער (פון פּוי־לען), מאַרקוס טעסלער, מאַרקוס טרעס־טער, טעלמאַ־טעסלער, מרים טעסלער, קלאַ־ראַ פאַקס, צירל טרעסטער, בינע טרעסטער מאַקס -טשאַרני, דזשעקי סיגאַל, דזשא טעסלער און האַרוויז לעווי.

* * *

זונטאג, 30טן מאַרט, איז אָפּגעהאַלטן געוואָרן א פאַרזאַמלונג פון דער קיעוועער פרי לאָאַן אין אייך סאַסייטע אין שטיי־מאַנס האַל. אַלע מיטגלידער זיינען געווען אַנוועזנד. מר. א. וויינראַב האָט געגעבן אַן איבערבליק פאַר די לעצטע 2 יאָר וואָס דער פּרעזידענט ס. אוועדבאַום האָט אויפ־געטאָן און אין נאָמען פון דער סאַסייטי האָט ער פּרעזענטירט דעם פּרעזידענט מיט א סילוועד טי סעט פון 4 שטיק צו זיין זילבערנער חתונה ווינשנדיק אים און זיין פרוי און פאַמיליע צו דערלעבן צו זייער 50 יאָריקן יובילי. נאָך דעם מיטינג האָבן זיך אַלע מיטגלידער משפּח געווען און אַלע האָבן פאַרבראַכט זייער פרייליאַך.

* * *

א גרויסאַרטיקע פּאַרטי איז דורכגע־פירט געוואָרן שבת אוונט, אין דער היים פון מר. און מרס. סעם שאַר, סוויט 2 וועלינגטאָן אַפּאַרטמענטס.

די געסט האָבן זיך פאַרווילט אין א זייער אינטימער שטימונג. אויף זיינען אַראַנזשירט געוואָרן עטלאַכע טישלאַך פאַר ברידזש.

נאָכ'ן "ברידזש" זיינען סערווירט גע־וואָרן שיינע טישן מיט פאַרשיידענע גו־טע מאַכלים און געטראַנקען און דער עולם האָט פאַרבראַכט העכסט פרייליאַך ביז שפּעט אין דער נאַכט.

די פרוין האָבן געוואונען מרס. סאַקאַ־לאָוו און מר. מינדעס. דעם קאַנסאָליי־שאָן פרוי האָט געוואונען מרס. ס. בערג.

צווישן די אַנוועזנדע זיינען געווען: מר. און מרס. סעם שאַר; מרס. האַל־פּערן מיט איר טאָכטער איידאַ, פון וואַנ־קאָווער; מר. און מרס. טש. טעדמאַן; מר. און מרס. ה. סאַקאַלאָוו; מר. און מרס. ה. פּאַרקער; מר. און מרס. מינדעס; מר. און מרס. דעיל; מר. און מרס. בערג און אַנדערע.

* * *

פרייטאג, 21טן מאַרץ, איז דורכגעפירט געוואָרן א סורפּרייז פאַרטיע פאַר מרס. זוקין פון דער קאַמיטע פון ליידיס אקזי־לערי פון אינד. בני אברהם, ביי מרס. זו־קין אין דער היים, 651 רעדוואוד עווע. ביי שיין געדעקטע טישן האָבן אַלע פאַר־זאַמלטע פאַרבראַכט ביז שפּעט אין דער נאַכט. מרס. קינבערג איז געווען פאַרזיי־צערן פון אוונט. מרס. לודוויק האָט אי־בערגעגעבן דעם פּרעזענט צו מרס. זוקין, יעדער יאָיינער האָט געהאַט דאָס וואָרט און אויסגעדריקט א דאַנק און אַנערקענונג פאַר דער אַרבעט און מרס. זוקין האָט באַ־דאַנקט די קאַמיטע פאַר דער פריינטשאַפט און אַנערקענונג. פאָלגנדע זיינען געווען אַנוועזנד: מרס. זוקין, מרס. לודוויק, מרס. גירין, מרס. לייכטער, מרס. מאַגעד, מרס. קינבערג, מרס. בלאַנקפּסטאַן, מרס. וואַליי־סקע, מרס. טרוד, מרס. פליישמאַן, מרס. ריטשמאַן, מרס. מילאַנטשיק, מרס. וועקס־לער, מרס. ליטמאַן, מרס. יאַנקאָווסקע, מרס. באַראַן מרס. סטיגן, מרס. זימבערג, מרס. ליטמאַן, מרס. סיטנער, מרס. רייז, מרס. קיין און מרס. אקיילע.

—(::)—

דער יערלאַכער קאָנצערט פון איקאָר

זונטאג דעם 20טן אפריל, לעצטער טאג פסח, וועט פאַרקומען דער יערלאַכער קאָנ־צערט פון איקאָר. עס ווערט צוגעגרייט זייער א רייכע פּראָגראַם. עס ווערן אַראַנ־זשירט די בעסטע קרעפטן פון שטאָט. דער איקאָר מאַכט אויפמערקזאַם אַלע פריינט און סימפּאַטיקער פון איקאָר צו האַלטן פריי דעם דאַטום פון 20טן אפריל. דער קאָנצערט וועט פאַרקומען אין פעלעס טע־אַטער. בילעטן קאָן מען באַקומען ביים פאַרזיצער פון איקאָר, מר. ליטמאַן, ווי אויך ביי די סימפּאַטישע אָרגאַניזאַציעס, בני אברהם, ניקאָלאַיעווער פאַראיין און אַנדערע.

INCOME TAX SERVICE
AUDITS, FINANCIAL REPORTS
INVESTIGATIONS
בוקקיפּינג סערוויס
ס. א. פּאַרטינאַל
— מיט —
דזשא. לוס און קאָמפּאַני
Chartered Accountants, Auditors
204 ווינניפּעג בלאָק, טעלעפאָן 23 942
רעזידענס פאָן 24 524

ביזנעס מענשן!
פּרובירט אונזערע
כשר'ע האָט דאָגס
בלויז 5 סענט יעדער
פריש יעדן טאָג
אַלע סאָרטן כשר'ע
סענדוויטשעס
געשמאַקע לייכטע לאָנטשעס
אַלע פּרוכטן אין סעזאָן
HOME
FRUIT & CONFECTIONERY
572 Main Street

BOSTON HAT WORKS
איין טאָג באַדינונג
ליידיס און דזשענטס פעלט העטס און קעפּס גערייניקט, געבלאָקט און רעמאָדעלט.
מיר קומען נאָך דעם און מיר דעליווערן עס צוריק.
566 מיין סט. טעל. 25 623

זעט אונזערע נייע ספּרינג סחורות
א גרויסער אויסוואַל פון וואָס אויסצוקלייבן
Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

דער יונגט בענעוואָלענט קלוב
וועט האַלטן
א טאַנץ
זונטאג דעם 6טן אפריל
8.30 אוונט
אין גרויסן פּרינץ זאַל
גוטער אַרקעסטער מוזיק.
איינטריט 35 סענט
די קאָמיטע

הגדה'ס
מיט אידישער און ענגלישער איבערזעצונג
מצה קאַווערס
עמבראַיזערט אין האַנט געפּיינטעט. א צירונג פאַר'ן סדר טיש
גרויסע און שיינע
זילבערנע לייכטער
3 און 5 רערעוודיקע
אַמעריקאַנער דאָלאַרן
געשיקט נאָך רוסלאַנד, פּוילן און רו־מעניע דירעקט אין שטוב אריין.
א גרויסער אויסוואַל פון טליאַים און מחזורים
סטאָר אָפן יעדן טאָג און זונטאג ביז 12 אויינער אוונט
B. MILLER
People's Book Store
816 MAIN ST. PHONE 57 646

A. MUIR
"דוקא" רעפּינישינג
ספּעציאַליסטן
370 FURBY ST.
פענדערס און באַדי ריפּעיר אַרבעט
Phone 33 255

פאַראַיסציינדע
ספּרינג מילינערי

פאַרוואָס קויפן דאָן דאָן — ווען איר קאָנט באַקומען איי־ער העט פונקט אַזוי שיין און סטיליש — $5 און שפּאַרן אַזוי פיל ווי

א וואונדערבאַרער אַסאָרט־מענט אין בעקר, פאַנאַמאַ, לאַק, דזשיי, פּעטאַ שטרוועז און פעלט און סטאַו קאָמבי־נייזשאַנס. העטס וואָס וועלן צופרידנשטעלן יונגע פאַר־הייראַטע פרויען אָדער מייד־לאַך.

R. B. McARTHUR'S HAT SHOP
976 MAIN ST., 3 Doors North of Selkirk Ave.

איך לאָז זייכן אַלע מיינע קאַסטאָמערס און פריינט, אַז איך האָב אַריינגעקראָגן אַלערליי שיינע וואַרעס: סילקס, רייענס, בראָדקלאָטס, און אויך שיינע קאַרטענס סילקענע וואַילס און נעטס, ווי אויך סילקענע בעריספּערס אַלערליי קאַליבער, אויך ראָגערס פאַר טייבלס שיינע דעזיינס.

ביליקע פּרייזן. קומט אַלע.

איך ווינש אַלע קאַסטאָמערס און פריינט א פרייליאַכן פסח

Mrs. A. Dondey
583 SELKIRK AVE.

אונזער אַרבעט איז פּערפעקט

די סאַמע מאָדערנע קלינינג אינסטיטוציע אין דער שטאָט איז צוגעגרייט צו מאַכן א גוטן דזשאָב אויף יעדן קלינינג און דייאינג אָדער וואָס קומט אריין!

בלויז איין וואָך צו פּסח

קוקט זיך אַרום! עס זיינען פאַראַן א סך זאַכן אין אייער היים און וואַרדראָב, אַזעלכע ווי:

דרייפּערים	קוירטענס	ראָגס
דרעסעס	קאָוטס	סוטס
גלאָווס	העטס	טאַיס

און א. וו.

וואָס קאָנען געמאַכט ווערן צו אויסזעען ווי ניי דורך אויסרייניקן זיי אָדער פאַרבן

לייגט ניט אָפּ —

טעלעפאָנירט 86 311

זאָפּאַרט, און אונזער דרייווער וועט צו אייך קומען

Rumford's

BIJOU THEATRE
קומענדיקע וואָך
גרעטאַ קאַרבאַ
אין
"דער קוש"
מיט לאָנאַרד נאַגעל און האַלמס הערבערט
היינט און מאָרגן
די דריי ליידנדע

GARRICK
אָנפאַנגענדיק היינט
בלויז פאַר איין וואָך
"די גרייט נאַבבאַ"
מיט העריק וואַן סטראַהיים
און בעטי קאַמפּסאָן
דאָס גרעסטע בילד פונ'ם יאָר
מאַטינעס 25 סענט
אוונטן 40 סענט

NEW
Palace Theatre
היינט און מאָרגן ווערט געוויזן
די סטודיע מאַרד מיסטעריע
מיט א אַל סטאַר קעסט, אַל טאַקינג גרעסטע מאַרד מיסטעריעזע געשיכטע אויך
ריידנדע תאַמעדי, סעריאַל, פּיטשורעס (רזשענעראַל)
קומענדע וואָך, מאָנטאג, דינסטאג און מיטוואָך
פאַרפעלט ניט צו זעען און הערן וואַרנער ברידער'ס ספּעקטאַקל זינגענדן דערפאָלג
די דעזערט סאַנג
מיט דזשאָן באָולס, קאַרלאָטאַ קינג און כאָר פון 100.
אויך ריידנדע קאָמעדי, פאַקס נייעס
באַמערקונג—די נייע פּרייזן
איצט, שטענדיק, יעדער סיט צו יעדער צייט — — — 25c
קינדער, 10 און 15 סענט

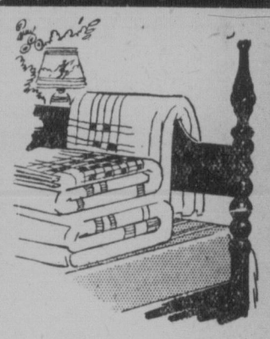

אויף פּסח
שיין און ריין
אזוי וועלן אויסזעען אייערע
בלענקעטס, בעדספּרעדס, לייַלאַכער, קישעלאַך און ציכלאַך
נאָכדעם ווי זיי וועלן דורכגיין אונזערע מעטאָדן פון וואַשן.
זעט זיי איצט. איר וועט ניט זיין אַנטוישט. מיר גאַראַנטירן.
טעלעפאָנירט 22 818
און אונזער פאַרטרעטער וועט צו אייך קומען
PEERLESS LAUNDRY
"אומפאַרגלייכבאַר אין פעאיקייט און אויפפאַסונג"
הערט אונזער ראַדיאָ קאָנצערט פון סי. קיי. וויי. יעדן מיטוואָך 8.30 אוונט

אויפמערקזאַם!
מיר פיקסן אַלערליי פּורניטשור. מיר גאַראַנטירן פאַר דער ריפּעיירינג
N. H. UPHOLSTERING SHOP
& all kinds of furniture repairing
219 Selkirk Ave. Natan Heller, prop
Phone 52 116

ניי מאַשינעס

אויף זייער קליי־נע אויסצאַלונג־נען קאָנט איר קריגן ביי מיר 1? יאָר דערפאַר־רונג. דער עלט־סטער אידישער אַגענט. איר קאָן אויך פאַרריכטן אייער מאַשין.
טעלעפאָנירט 52 501
JOS. LITMAN
455 Dufferin Ave. Phone 52 501

גלאדסטאָן און קאַרר

גראנדיעזער דערעפענונג

513 סעלקירק **סייל** סעלקירק 513

אין אונזער אייגענעם פראכטפולן בילדינג אין

513 סעלקירק עוועניו

ספעציעלער שיפמענט פון הויכער קוואליטעט שיך און זאָקן ווערט אָנגעבאָטן אויף דעם דאָזיקן גרויסן פייערונג סייל צו אומגעהייערע האַלב אומזיסטיקע פרייזן

שפּאָרט פון 25 ביז 50% אויף אייערע ספרינג שיך

שפּאַציר און דרעס שיך

פאר פרויען, אין פעטנט אדער קיד לעדערס, פאמפס און סטראפס פראכטפולע נייע פעטערנס.

רעגולאר ביז $7.00. עפענונג סייל

$4.45 $2.95 $1.95

בלויז אייניקע פון די פילע בארגענס ווערן דא דערמאָנט

קומט און שפּאָרט

קינדערשע סליפּערס און אָקספאָרדס

אין פעטנט און פלייַן לעדער, שיין און באקוועם, רעג. ביז צו $2.25. אויפ'ן סייל

$1.49 און **$1.19**

300 פּאָר זאָקן

רויגע סילק פאדים אדער פיינער שיפאן, אין אלע שיידס. רעג. $1.50. אויפ סייל

89c

מענערשע אָקספאָרדס און בוטס

אין אלע לעדערס און שייפס מיט דאבל אדער סינגל סאלס. רעגולאר $4.00 ביז $7.00. אויפ סייל

$4.45 $3.69 $2.95

מענערשע ארבעט בוטס

אין שווארצע אדער טען ווייכע לעדער אויבלס, לעדער אדער פאנאָמע פאדעש־וועס. רעג. $4.00. אויפ סייל

$2.29

באָיס בוטס

אין שווארצן באקס קעף לעדער, געניי־טע פאדעשוועס. רעגולאר $3.00. אויפ

$2.19

מענערשע ראָבערס רעג. $1.25. אויפ סייל **89c**

פרויען ראָבערס רעג. $1.00. אויפ סייל **69c**

ראָבערס פאר קינדער **55c**

אנענטן פאר הערלבאָט שיך **GLADSTONE & KARR** אנענטן פאר האַרט שיך

513 SELKIRK AVENUE

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

מ. שאר—ספעציאליזירט זיך אין פיינער אדבעט צו פאררוכטן זיינערס. פינקטלא־כע אויפמערקזאמקייט צו קאנטרי אר־דערס. 260½ פאר סטריט, אנטקעגן אר־פעאוס. טעלעפאן 80.785.

PROF. SCOTT 88 106

290 פארטערדזש עוה. איבער לייסאנס מעאטער נייסטע בעסטע פאקס טראס און וואלץ סטעפס קלאסן און סטרייקליי פריוואטע לעקאנס. פולער קורס פון לעקאנס $5.00

SIMPSON & COMPANY

בייליפס

לייסענסד און באנדער

ר. סימפסאָן, מענערזשער

404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

שיקט פאר בארגען פריז ליסט

פון גראנטירט איבערגעבויטע ראיאלס, אנדערוואוד, רעמינגטאנס, פארטייבל און א. וו. לייכטע טערמינען. פרייער בוך וועגען "מאוטש טייפינג" מיט יעדער מאשין.

אט סארטן פארריכט.

ROYAL TYPEWRITER AGENCY, DEPT J

288 Fort St., Winnipeg, Man.

אייער אלטע מעבל געמאכט ניי

און מאקע ביי אייך אין דער היים בעסטע ארבעט פאר בייליקסטע פרייזן. רופט מיך אפ

23 269

געגנוצטע סינגער ניי-מאשינען און אנ־דער סארטן מאשינען פון $15 און העכער. אלע גאראנטירט צו־נייען פערפעקט. מיר שיקן איבעראל. שרייבט פאר פרייזן ליסט אדער קומט אריין אין סינגער בערענטש, 300 נאטר דיים עוועניו, ווינניפעג. דזש. שייפער, מענערזשער.

געלט !

פאר אייערע באדיקע נויטן

$50 ביז $500

צוועלף מאנאטן צו באצאלן עס צוריק. ריזאנייבל ריינטס. פינקטלאכע באדינונג. שטריינג פארטרוילאך

אפן טעגלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.

General Loan and Insurance Agency

718 Somerset Block, Winnipeg

Phone 24 789

מיר פאררייכטן "דאָס"

אין

סילקענע זאָקן

ביליקסטע פרייזן אין קאנאדע

Suite 1, Westminster Block

330 DONALD STREET

פאנדישאָנס פאר מצבות געמאכט אן

פארריכט פאר אייער צופרידנהייט.

JOHN SCHALER

Phone 5993921

אדווערטייזט אין "דאָס אידישע וואָרט"— עס וועט זיך אייך באצאָלן

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

א גוטער אינוועסטמענט

2 סינגל הייזער פון 6 רומס יעדע. 1 דאבל הויז, 6 רומס אין יעדער וואוינונג. דענט $80 א מאנאט. אין א פוירסט קלאס לאקיישאן. פריז $4.500.

א גרויסע מציאה

8 רום פולי מאדערן הויז, הייסע וואַ־סער באהייצונג, אוק פלארס, אוק פיני־שינג, שיינע ליכטיקע צימערן. סליפינג באלקאנ, גאראדזש, באראוס עוועניו נ״ט וויט פון מיין סטריט. פריז $5.000.

א 7 רום פול מאדערן נייע סטאקא הויז מיט די בעסטע אוק פיניש־ינג, פרענטש טירן און מיט אלע איבערריקע מאדערנע איינריכטונגען. א באהייצט סאַ רום. בעסטע פלאמבינג פיקסטשורס און עלעק־טרישע פיקסטשורס. גאראדזש, רייוועד־לאט 36 ביי 300 טיף. די הויז קאסט $8.500 צו בילדן. פריז צו פארקויפן $7.000. די גרעסטע מציאה.

5 רום קאטעדזש פולי מאדערן. נאענט צו מיין סטריט, אין דער נארט ענד. פריז $2.500. א גרויסע מציאה.

מיר האבן א גרויסן אויסוואל פון לאטס צו פארקויפן אין פארשיידענע דיסטריק־טען, זייער בילית.

סוויטס צו פאררענטן אין פארשיידענע אפארטמענטס אין דער נארט ענד.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאנס 761 55 און 53 807

אפארטמענט בלאק אין נארט ענד, גו־טע לאקיישאן, באקוועמע סוויטס, סטים הייצונג, ברייננס אריין $1.825 א יאר. א מאקריפיס פאר $8.000.

אפארטמענט בלאק, 22 סוויטס, צוויי סטארס, שטענדיק פאררענט, ברייננס אריין $6.000 א יאר. בלויז $28.000.

האטעל, שטאט פון 800. 24 רומס, קאן אריינברינגען דריינעם איינקונפט פון $7.000 ערלאך בלויז אין ביר פארלאר. פריז $20.000.

דזשענעראל סטאר, $3.000 סטאק, פיקסטשורס $350, $25.000 אומזאץ. רענט $35.

פיקטשור שאו אין שטאט, "נעיבאר הוד טעאטער", קיין אפאזיציע, 430 פלע־צעס־די בעסטע "טאקיס". ריינעם איינ־קונפט $7.000 א יאר.

קויפער אדער פארקויפער, מיר קאנען אייך גלייך דינען.

SCOTT REALTY CO. Ltd.

11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

א סטאר מיט 2 מאדערנע סוויטס צו פארקויפן. ביידיינג בריינג אריין $100 א מאנאט רענט. גוטע נארט ענד לאקיישאן. א בארגען פאר בלויז $6.000. דער בעס־טער אינוועסטמענט וואס איר קאנט מאכן א באקוועמען לעבן פון דער סטאר.

שיינער באקוועמער 5 רום קאטעדזש אויף בארעס עוועניו. לעבן מיין סטריט, מיט גוטן גאראדזש. פריז $3.000.

פול מאדערנער קאטעדזש, 5 רומס, מעגנוס עוועניו, לעבן מיין סטריט. פריז $27.00.

אויב איר ווילט א הויז, זעט

ח. פערלמאן, י. יאן, נ. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

796 Main Street Phone 51 000

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

צו פארקויפן א קלאדינג און דזשעלרי סטאר אין 198 הינינם עוועניו. די ערשטע קלאדינג סטאר פון מיין סטריט.

ספעשל נעגרייזדער פרישע אייגס האלסייל און ריטייל. בעסטע צופרידנשטעלנדע פריזן. שווארץ, 278 באראוס עוועניו, טעלעפאן 54 900.

צו פארקויפן א לייכטן סינגל וואגן פאר דער שטאט אדער קאנטרי, אין ערשט קלאסיקן צושטאנד. זיך ווענדן אין 119 מעקגרעגאר.

מאקריי עוועניו איסט—רויטער בריק און סטאקא, 7 רומס אין פיניש עטיק, געפר־נישט אין אויסגעקליבענעם אוק אויבן און אונטן. צוויי פייער פלייסעס, סטים באַ־הייצונג, בריק גאראדזש. $9.500. קעש טויזנט דאלאר.

קאט סטאן אין סטאקא, 8 רומס געפר־נישט אין אויסגעקליבענעם אוק. אוק פלארס אויבן און אונטן. אפענער פייער פלייס אין גרויסער לייוינג רום. מעטאל גאראדזש. $8.500.

ARGUE BROS. LTD.

Lombard Bldg.

טעלעפאן 25 811 אדער 55 969

צו פארקויפן א בארס עדיינג מאשין, מיט א סטענד, רעכנט ביז 100.000. 7 קאלום די ברייט, רעכנט גרעסטע סטייטמענטס. פארקויפן עס דערפאר. ווייל מיר האבן אריינגענומען א בוקקיפינג מאשין. זייער ביליק. זיך ווענדן צו דאמיניאן עלעקטריק 69 פרינצעס סטריט, טעלעפאן 80.274.

צו פארקויפן א גוט עטאבלירטע פעטנט מעדיצין ביזנעס, פראקטיצירט פון קאוסט צו קאוסט. קיין פראפעסיאנעלע קענטע־ניש נ״ט נייטיק. א גלענצנדע געלעגנהייט פאר א מאן אדער פרוי מיט קעש. פאר איינצעלהייטן שרייבט צו דאס אידישע וואָרט באקס 8065.

353 אייקינס סטריט, 9 רום פולי מאַ־דערן הויז פאר זייער א ביליקן פריז, אויך א 7 רום הויז אויף רעדוואוד עוועניו. נאַ־ענט צו מיין סטריט, $2.600. אויך

א 7 רום פולי מאדערן הויז אויף אבער־דין עוועניו. נאענט צו סאלטער סטר., פריז 2.400. אויך

8 רום הויז, סאוט פון פארטעדזש עוו. רוב סטריט, סאוט פון פארטעדזש עוו. 8 רום הויז, הייסע וואסער, הארדוואוד אויבן און אונטן, גרויסע לייוינג רום, פיי־ער פלייס אין גאראדזש. $6.000. אויך

8 רום גרויסע הויז אויף גארפילד סט. סאוט פון פארטעדזש, הארדוואוד אויבן און אונטן, הייסע וואסער, ווערט $10.000 פאר $7.500. זיך ווענדן צו

MR. DRYNAN

Phone 80 321 Winnipeg

אונטן און שבתים—35 543

:: שטעלע פארלאנגט ::
SITUATION WANTED

א העברייאיש־אידישער לערער מיט צוא יאר דערפארונג אין תלמוד תורות און פריוואט. זוכט א שטעלע. אויסגעצייכנ־טער פעראגאנג און דיסציפלינער. בעסטע רעקאמענדאציעס. וויליק אויך צו פארן אין קאנטרי. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 8046.

אן אקאונטענט מיט גרויס דערפארונג אין פארשיידענע ביזנעס, קאן איינפירן סיס־טעמען און א. וו. אן אנפירן א פולשטענ־דיקע בוקקיפינג באדינונג, פארלאנגט האלבע טעג ארבעט. פרימארענס אדער נאכמיטאג. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 8147.

רופט אונז אפ און איינער פון די אונ־טען אויסגערעכנטע אידישע פיינטערס וועט מאכן אייער דזשאב פאר פיינ־טינג און דעקאריטינג דעם סעזאן צו אייער בעסטער צופרידנהייט.

רופט אפ דעם נומער

57 066

און פרעגט פאר אירגענד וועלכן מאן איר ווילט.

ס. אווערבוך

105 אייקינס סטריט

אסטראווסקי און ראסקין

285 אלפרעד עוועניו

פ. גאלדבערג

455 באראוס עוועניו

מ. גאָרדאָן

484 פלאָרא עוועניו

גרובער און גלאס

558 פרינשארד עוועניו

ל. זענטנער

110 ראבינסאן סטריט

סטודניין און סטרייקער

259 פרינשארד עוועניו

ל. קיינער

434 מעגנוס עוועניו

דזש. קירסאָן

457 אלפרעד עוועניו

ס. שווארץ

737 סעלקירק עוועניו

שוסטעראָוו און ראכלין

385 אלפרעד עוועניו

צאָלט ניט מער

פאר אייערע פסח'דיקע

בינען האָניק, כשר פאר פסח כריין, אייער, הינער און פיש

צו ביליקערע פרייזן ווי אומעטום קומט און איבערצייגט זיך

סעם ראבקין

296 פרינשארד עוועניו

טעלעפאן 55 455

מאדאם נעמי

ספעציאליסטן

אין געמאכטע צום מאס

קארסעטן

און

קארסעלעטס

אין די נייסטע סטיילס

און פיטינגס

דאקטוירטס'ס

צושריפטן

אויסגעפיליט

פרייזן

זייער מעסיקע

MDME NEMY

506 SELKIRK AVENUE

אנטקעגן פעלעס טעאטער

אידישער אלטער אק־טיאר פלוצלינג גע־שטארבן

שיקאגא, אפר. 4 (איטא).— יוסף ווייג־שטאק, 70 יאר אלט, אלטער און גוט באַ־קאנטער שיקאגער אידישער אקטיאר, איז לעצטן אונט פלוצלונג געפאלן טויט אין טעאטער אין מילוואקי, פון א הארץ אטא־קע.

ער איז געשטארבן עטלאכע מינוט נאכ־דעם ווי דער לעצטער פארהאנג איז גע־פאלן נאך דער אויפפירונג פון "סענארין טא". אין וועלכער ער האט זיך באטייַ־ליקט.

——(:-:)——

העברייאישע לערער קעגן מאנגעסן

ירושלים, אפר. 4 (איטא). —דער פאר־באנד פון די העברייאישע לערער האט פארעפנטלאכט אן אפענעם בריוו צום ערד לאומי, פארלאנגענדיק אז אן עקסטראָ־ארדינארע זיצונג זאל פאררופן ווערן צו פארהאנדלען וועגן מיטלען קעגן "מאנגע־סעס שענדלאכע אקטיוויטעטן".

דעם מאקאריווער רבינ׳ס היים

איז 413 באיד עווע. דארט דאונט ער במנין כל יום בבוקר 9 אויינער פונקט. ווי אויך אין אונט. טעלעפאן 56 591

מצה ! מצה !

ד. טולטשינסקי

465 פריטשארד עווע. טעלעפאן 54 336. איך בין מודיע אלע קאנטרי אידן, סטאר־קיפערס, פעדלערס, אז זיי קריגן ביי מיר אלע מינים מצות צו האלסייל פרייזן. ווי אלע יאר וועל איך אויך היינטיקס יאר צופרידנשטעלן אויף דעם בעסטן אופן. ריטייל פאר ווינינפעג.

מיט 30 פונט מצה גיב איך אין פונט פאטייטא מעל פ ר י י !

D. TOOLCHINSKY

465 Pritchard Ave. Winnipeg

מכירת חמץ

עס איז יערן באוואוסט דער איסור חמץ בפסח וואס ער איז בבל יראה ובבל ימצא, אחינו בני ישראל, זייט קיינעם ניט מכשיל מיט **איסור גזל והשגת גבול**, און קומט ווייטער פארקויפן אייער חמץ ביי אונזער רבין הרב הגאון הג׳ ירא ה׳ באמת שליטא היוחסין, יליד ארצינו הקדושה ת״ו כמוה״ר **ישעיה הלוי הורוויץ** שליט״א וועלכער איז שוין ביי אונז דאס זיבעטע יאר מרא דאתרא. קומט צו אים אין הויז, 492 פלאָרא עוועניו אדער אין כנסת ישראל של קארנער סטעלא און טשארלס. ובזכות זה וועט איר געהאלפן ווערן מיט כל טוב און איר וועט זוכה זיין צו זעען בשמחת ציון וירושלים בבא״ס.

מיט רעספעקט, די קאמיטע

* לייענט "דאס אידישע וואָרט", אייער *
* איינענע צייטונג, נעדרוקט אין אונ־ *
* זער איינענער שפראך, פאר אונזערע *
* איינענע אינטערעסן פארשפרייט אין *
* אלע אידישע היימען פון ווינניפעג און *
* מערב קאנאדע. *

ביי אָרעצקין

שיינע נייע שוכווארג פאר פסח

נייע צוציענדיקע מארעלן אין דעם סעזאנס נייסטע לעדערס.

האניק, בירזש, און ברוין, אויך אין שווארצן קיד, פעטנט, סאטין און קאמביניישאן לעדערס.

שיינע שיך וועלכע איר וועט געוויס גלייכן.

$2.45

און ביז צו

$7.50

מר. מאן ! איר וועט אויך וועלן שוכווארג פאר פסח !

זעט אונזער אויסוואל פון בוטס און אקספארדס און קלייבט אויס פון ס ל י י ט ע ר, ע ס ע ק ס, ו ו י מ י, און א סך אנדערע אנדערע גוטע קאַ־נאדער סארטן. געפרייזט צו פאסן אייער פאקעט

$2.95 און ביז צו **$10.50**

סליפּערס! אָקספאָרדס! שיך!

פאר באָיס און מיידלאך

אין א וואונדערבארער פארשיידנארטיקייט פון סטיילס און פריזן פון וואס אויסצוקלייבן

געפרייזט פון קינדערשע סייזעס **98c**

און ביז צו **$5.00** אין די גרעסטע סייזעס

באָיס בראָדקלט שוירטס

סייזעס 12 ביז 14

גוט צוגעשניטן און שיין געמאכט מיט צו־נעייטע קאלנערס און ווייכע מיט קנעפּ־לאך קאפס. אין איינפאכע שיידס פון:

כלוי פאון ווייס **$1.00**

קייזער זאָקן פאר פסח

סעמי־סערוויס און שיפאָן

איינגאנצן סילק פון די פיינער ביז צום זוים. אין אלע נייע קייזער ספרינג שיידס.

$1.50

א פאר

באָיס איסטער קעפּס

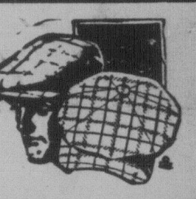

געמאכט פונקט ווי דעם "טאמנס", אין איין שטיק אדער אכט שטיק סעטיל און שיין גע־לייגט מיט סילק טוויל. האבן ריכטיקע גר־סייש קעף סוועט בענדס אויך!

95c אין א ברייטן אויס־וואל פון נייע ספרינג קלאט און פעטערנס.

מענערשע סילקענע טאיס

אל וואול גלייזד און גוט געפיניש. א גרויסע פארשיידנארטיקייט פון וואס אויסצוקלייבן

$1.00

מענערשע העמדער

$1.50 ביז **$4.50**

487 to 493 Selkirk Avenue

טעלעפאנירט אונז פאר אלצדינג

ORETZKI'S

DEPARTMENT STORE LTD.

מיר דעליווערן איבעראל

Phone 56269

עס וועט זיך אייך באצאָלן צו אדווערטייזן אין "דאָס אידישע וואָרט"

א גאנץ נייער געשמאקער פרוכט געטראנק פאר פסח

און א גאנץ יאר:

אנדערע געטראנקען פון בעל באטלינג קאמפאני

בעלס דרייי דזשינדזשער

אייל

ארענדזש

לעמאָן

טשערי

סקווייז

דער קעניג פון אלע ווייכע געטראנקען

סאפאָנען זעלצער וואסער

בעלס סינ-נאָ-ראָ

אין צוויי באזונדערע פלייווארס

דריי גרייפ פרוט

דריי ארענדזש

געמאכט אין אונזער איינענער פאבריק אונטער די שטריינגסטע סאניטארע באדינונגען בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש

מיר רעקאמענדירן די דאזיקע נייע געטראנקען אונזערע פאר קינדער פאר ברעקפעסט און אלע מאלצייטן

באשטעלט א פאר קייסעס פון אייער גראסערי מאן לכבוד פסח — אויב ער האט עס ניט, טעלעפאנירט דירעקט צו

BELL BOTTLING CO. LTD. PHONE 51 591

Bell Bottling Co. Ltd., Dauphin — Polar Aerated Water Works, Calgary

שיך פאר דער גאנצער פאמיליע

טרענבאָווס

ROYAL SHOE STORE

836 MAIN STREET

איך האב צוגעגרייט זייער א גוטן סטאק פון אלער־ליי שוכווארג, און אונזערע פרייזן זיינען אזוי ווי אלעמאל, ביליק. קויפט ביי אונז אייערע שיך הייג־טיקן ערב יום טוב, און איר וועט געוויס זיין צו־פרידן. עס וועט זיך אייך באצאלן צו קומען אפילו ווען איר וואוינט ווייט.

:: צו פאררענטן ::
FOR RENT

צו פאררענטן א ווערהוים, 1 אדער צוויי פלעטס, אין 24 דערבי סטריט. באוונדער אריינגאנג, מיט עלעקטרישן עלעוויי־טאר און א פרייוועט טרעק, יעדער פלעט האלט 3.400 סקווער פוס. זיך ווענדן צו זלאַ־בינסקי בריידער, 24 דערבי סטריט, טע־לעפאן 57 371.

מיר מופן אלצדינג, פון א טראנק ביז א הויז מיט פארניטשור. בעסטע אויספאר־סונג און בעסטע באדינונג אויף אלע דזשאבס צו זייער מעסיקע פרייזן. טעלע־פאנירט 53 000 פאר סערווים — הערי קרייוואשיי.

צו פאררענטן א כשר בוטשער שאפ אין פולן גאנג, מיט אלע פיקסטשורס און איינריכטונגען. גוטע ביזנעס, גוטע קאס־טאמערס. וועד איבערגעבן היינטיקן שבת. ווענדן צו זאלאטאראוו, 702 סעלקירק עוו.

צו פאררענטן א הויז פון 5 רומס מיט זומער קיטשן אין 349 רעדוואוד עוו. קאר. אייקינס. $23 א מאנאט.

צו פאררענטן א גרויסע געפוירנישטע רום מיט אדער אן באדר, אין א נייער הויז, מיט אלע באקוועמלאכקייטן. אין בלאק פון מיין סטריט. טעל. 464 55.

צו פאררענטן א האלבע סטאר, קארנער מיין אין לאגאן. אריינגאנג פון לאגאן עוו. פאסיק פאר יעדן סארט ביזנעס. פול בייס־מענט 100 פוס. גוטער פלאץ פאר'ן ריכ־טיקן מאן. רענט זייער ביליק. זיך ווענדן צו א. דיינער, 635 מיין־סטריט.

צו סובלעטן א דריי רום סוויט, סוויט 3, דערבי בלאק, מיין פלאר, טעלעפאן 52 254.

ארבעטער פארלאנגט
HELP WANTED

א אידישע קעכן פארלאנגט אין א פריוואט טער היים. זיך ווענדן אין 153 באראוס עוועניו.

פרויען!

אויס "דאָס" אין סילקענע זאָקן

מאכט זיי געדוויערן איבער צוויי מאל אזויפיל און שטענדיק אויסזעען ווי ניי. לאזט אונז אייך וויזן ווי אזוי. קומט, שרייבט אדער טעלעפאנירט

614 SOMERSET BLOCK

PHONE 28 889